

חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר

השלכות על חילופי הנוער בין גרמניה לישראל
וההתמודדות עם אנטישמיות

ערכה חינוכית למנחים בתוכניות לחילופי נוער

WE ARE CONNECTED.
German-Israeli Youth Exchange
in Support for Israel

הוציאו לאור

**מועצת תנועות הנוער
בישראל**
היסמין 1
רמת אפעל
טל': +972 (0)3 5354-777
פקס: +972 (0)3 7369-101
info@tni.org.il
eng.tni.org.il

**הרשות הישראלית
לחילופי נוער וצעירים**
היסמין 1
רמת אפעל
טל': +972 (0)3 6969-390
פקס: +972 (0)3 6969-382
ariella@youthex.co.il

**קונאקט – מרכז התיאום
לחילופי נוער גרמניה-ישראל**
Altes Rathaus – Markt 26
Lutherstadt Wittenberg 06886
Tel.: +49 (0)3491-4202-60
Fax: +49 (0)3491-4202-70
info@ConAct-org.de
www.ConAct-org.de

תיאום הפרויקט: אילירה אליאי | **תיאום ההפקה:** קתרין שוברט
אחריות לתוכן לפי חוק העיתונות הגרמני: כריסטינה מהלר (קונאקט)
צוות העורכים: אילירה אליאי, טלית קצוני, פלקו קליווה, שלומית רונן-ליבנה, כריסטינה מהלר, טל מדר, סימון רומליך, קתרין שוברט, קירה זומר, סבינה טרויטש

עיצוב: ultramarinrot – Büro für Kommunikationsdesign

עיצוב לגירסה העברית: מיכל בלום

תרגום לעברית: דורון אברהנד

קרדיטים לצילומים: אביב אברג'ל צילום (עמוד השער משמאל), ג'ורג' סטיבנס (עמ' 35),
רוחי צונץ (עמ' 40, 43, 46, עמ' 110/111, עמ' 114/115). כל שאר התמונות הן של קונאקט.

הפקה: Elbe Druckerei Wittenberg GmbH

הפקת הסרטונים: תמי בר-שי צילום. תודה מיוחדת לכל המשתתפים הצעירים בראיונות.

פרסום זה (במקור באנגלית: Education and Encounter after October 7), הוא תוצאה של מאמצים משותפים של חברי קבוצת העבודה הדו-צדדית של הארגונים הבאים הפועלים למען חילופי הנוער גרמניה-ישראל: קונאקט – מרכז התיאום לחילופי נוער גרמניה-ישראל, מועצת תנועות הנוער בישראל והרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים. הערכה החינוכית פותחה כחלק מהיוזמה WE ARE CONNECTED. חילופי נוער גרמניה-ישראל לתמיכה בישראל. למידע נוסף על קבוצת העבודה והארגונים המוציאים לאור ראו עמ' 110-113.

דיסקליימר: אין בפרסום זה כדי לייצג את דעותיהם של המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער, אלא את דעותיהם של המחברים בלבד, אשר רק הם אחראים לתוכנו. הדבר תקף גם לגבי הנספחים הזמינים דיגיטלית של הערכה החינוכית וחומרי העבודה הנכללים בהם.

Funded by:

Federal Ministry for
Family Affairs, Senior Citizens,
Women and Youth

WE ARE CONNECTED.
German-Israeli Youth Exchange
in Support for Israel

חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר

השלכות על חילופי הנוער בין גרמניה לישראל
וההתמודדות עם אנטישמיות

ערכה חינוכית למנחים בתוכניות לחילופי נוער

תוכן עניינים

- 8 **י. להתחיל מחדש את חילופי הנוער בין גרמניה לישראל לאחר ה-7 באוקטובר**
- 10 **יז. כיצד להשתמש בערכה חינוכית זו**
- 14 **יח. השלכות על חילופי הנוער גרמניה-ישראל לאחר ה-7 באוקטובר**

פרק 1

ה-7 באוקטובר - ציר הזמן של האירועים והשלכות על החברה בישראל ובגרמניה

- 22 **אירועי ה-7 באוקטובר והשלכותיהם על החברה הישראלית**

- 23 **י. מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר – ציר הזמן של האירועים**
אוריאל קאשי
- 28 **יז. הנוער בישראל קורא להחזיר אותם הביתה עכשיו**
רועי שאול
- 30 **יח. "על הקצה" - החזית האזרחית מאז ה-7 באוקטובר**
אפרת סימנהויז-שפרן
- 34 **יט. אנחנו חייבים לבנות מחדש. אבל באיזה מחיר?**
ג'ורג' סטיבנס

- 38 **ה-7 באוקטובר והשלכותיו על החברה הגרמנית**

- 39 **י. לאחר ה-7 באוקטובר - סקירה כללית של ההתפתחויות בחברה הגרמנית**
- 42 **יז. עבודה עם נוער בבואריה לאחר ה-7 באוקטובר – בחינה מחדש של החינוך הפוליטי**
סבינה קליין
- 45 **יח. יצירת מרחב להבנה וכבוד הדדי**
בטינה פינצל
- 48 **יט. ההשלכות של ה-7 באוקטובר על חיי היום-יום שלנו בבית הספר – דו"ח אישי**
מרטינה קלש

פרק 2

חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר – פעילויות חינוכיות

חלק א' - פעילויות חינוכיות להכנת תכניות לחילופי נוער בין גרמניה לישראל 52

53 I. כשהעולמות שלהם נעצרו... מה קרה ב-7 באוקטובר בישראל?

57 II. מה שלומך? ... תובנות על החיים בישראל לאחר ה-7 באוקטובר

61 III. תחושה של בידוד ... נקודות מבט על אנטישמיות בגרמניה

66 IV. יצירת מרחב בטוח לשיח

70 V. לא הכול אנטישמיות, אבל איך אפשר לדעת?

חלק ב' - פעילויות חינוכיות במסגרת תוכניות לחילופי נוער בין גרמניה לישראל 75

76 I. ה-7 באוקטובר ואנחנו – צעירים בצל המלחמה

80 II. המדיה החברתית ואירועי ה-7 באוקטובר

85 III. האלפבית שלנו לחוסן נפשי

90 IV. הנצחת ה-7 באוקטובר בקבוצה דו-צדדית

פרק 3

חומרים נוספים לקריאה

96 I. עדויות מה-7 באוקטובר

103 II. מיפוי ה-7 באוקטובר

104 III. הפקות אמנותיות לאחר 7 באוקטובר

106 IV. כוחן של הרשתות החברתיות

108 V. WE ARE CONNECTED. שותפויות בין גרמניה לישראל בפעולה

110 תודה מיוחדת – צוות גרמני-ישראלי לפיתוח הערכה החינוכית
"חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר"

112 אודותינו

I. WE ARE CONNECTED.

להתחיל מחדש את חילופי הנוער בין גרמניה לישראל לאחר ה-7 באוקטובר

- כיצד נוכל להתייחס לאירועי ה-7 באוקטובר בישראל?
- איך נוכל לקבל מידע מה בדיוק קרה לתושבי הדרום שהותקפו באותו יום?
- כיצד אנו יכולים לנסות להבין מהי המשמעות של לאבד לפתע בני משפחה, חברים, בתים, קהילות שלמות?
- כיצד ניתן למצוא את המילים הנכונות כדי לדבר על האירועים, לשאול שאלות, לומר את מה שלא ניתן לתאר במילים, ולקשר את עצמנו באופן מודע למה שקרה?
- כיצד נוכל לעצב את המודעות שלנו לגבי ההשלכות של ה-7 באוקטובר על החיים והשיח בישראל, ולצד זאת גם בגרמניה?
- כיצד נוכל להמשיך להיות קשורים בקשר הדוק בראשנו ובליבנו, ולקחת את כל זה בחשבון?
- כיצד נוכל להתחיל מחדש את מפגשי הנוער ואנשי המקצוע הגרמנים-ישראלים בצילו של הלך רוח מסובך זה לאחר ה-7 באוקטובר?

אלו השאלות שמעסיקות אותנו מאז ה-7 באוקטובר. התשובות לשאלות אלו מאתגרות, מסובכות, עצובות. כ-1,200 בני אדם נרצחו באותו יום בישראל. כ-240 בני אדם נחטפו. כ-200,000 בני אדם בישראל נאלצו לברוח מבתיהם או פונו. ההשלכות ניכרות בכל תושבי ישראל, וישנה מאז נוכחות חזקה לסיפורים של החטופים ושל קורבנות אחרים של המתקפה הרצחנית והבלתי צפויה של ארגון הטרור חמאס על תושבי הדרום. ישראל נמצאת במלחמה נגד חמאס בעזה, ובמקביל מותקפת גם על ידי חיזבאללה בצפון.

לאירועי ה-7 באוקטובר ישנן השלכות עמוקות על החברה הישראלית והם ללא ספק יהפכו לנקודת מפנה בטווח הארוך. לעת עתה אי-אפשר לומר בדיוק כיצד הם יעצבו את העתיד. האירועים הקשים והבלתי נתפשים בישראל, ואלו שעדיין מתרחשים בעקבותיהם, השפיעו גם על גישות בחברה הגרמנית. בימים ובחודשים שחלפו מאז ה-7 באוקטובר היינו עדים לתמיכה בישראל, אך גם לגילויים של שנאה, אלימות ואנטישמיות בגרמניה ובעולם. אנו מבחינים ברצון כנה להביע סולידריות ולהטות אוזן קשבת לנעשה בישראל, לצד שאלות מורכבות בנוגע לאופי ולאמינות המידע והתמונות המטרידות המגיעות מרצועת עזה.

תוכניות חילופי הנוער והצעירים בין ישראל לגרמניה מבוססות על יחסים דו-צדדיים שנבנו מבחינה היסטורית והפכו במשך שישה עשורים לרשת חזקה של קשרים. חשיבות קיומם עבור ישראל וגרמניה כאחד גדולה והכרחית מתמיד. התקופה הנוכחית קוראת לנו כאנשי חינוך וכמדריכים בתוכניות החילופים להיות מודעים וערניים הרבה יותר לאתגרים שהמפגשים הללו מזמנים כעת.

מתוך התהליך האישי שלנו להתחיל מחדש בתקשורת ובשיתוף הפעולה לאחר ה-7 באוקטובר, גיבשנו את הרצון לחלוק את החוויה שלנו לגשת לאט לאט לאירועים, לסיפורים האישיים, לעצב ולאבל, להשלכות ולרצון המתמיד לשאול שאלות ולאפשר לקולותיהם של ישראלים להישמע בגרמניה. אלה מהווים את הרקע וההקשר של הכנת ערכה חינוכית זו, הפועלת בתהליך דו-צדדי מתמשך ואינטנסיבי של חשיבה, רגש ופעולה משותפת.

הערכה חינוכית "חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר" מבוססת על רעיונות ומאמרים של קבוצת עבודה דו-צדדית המורכבת מאנשי חינוך ומנחים בחילופים בין ישראל לגרמניה. חוויוני יחדיו ימים של מפגשים מרגשים ופיתחנו פעילויות שיעזרו לחפש תשובות לשאלות המפורטות לעיל. מטרת ערכה זו היא לנסות ולתת למדריכים בתוכניות מפגשים בישראל ובגרמניה רעיונות, חומרים, הנחיות ודגשים, אשר יסייעו בתהליך ליצירת מפגש חינוכי טוב, הן בהכנה והן בהתנסות במפגשים, גם ובמיוחד בזמנים קשים אלו. הערכה החינוכית מפותחת ונכתבת בזמן שישראל עדיין נמצאת בעיצומה של מלחמה, ושאלות רבות בנוגע לאופייה ולמשכה עולות הן בציבור הגרמני והן בציבור הישראלי. הרלוונטיות שלה היא ברורה, אך ייתכן שיהיה צורך בהמשך פיתוח והתאמת החומרים והפעילויות למציאות העתידית. אם כך, העבודה נמצאת בעיצומה. בינתיים היא תוכל לסלול את הדרך למפגשים מחודשים.

WE ARE CONNECTED. חילופי נוער גרמניה-ישראל לתמיכה בישראל. זה השם שהענקנו ליוזמה המשותפת שלנו לקשרי הנוער בין גרמניה לישראל בחודשים קשים אלו. הוא מבטא את המסגרת והרוח שבה מתקיימות הפעילויות המשותפות שלנו ושיתופי הפעולה הרבים בחילופים. פיתוח הערכה החינוכית הוא נדבך אחד חשוב בתהליך מתמשך זה של פעילויות משותפות. היוזמה **WE ARE CONNECTED.** מעודדת ארגונים שותפים מגרמניה וצעירים מחילופי הנוער והתלמידים להיות בקשר עם שותפיהם וחבריהם הישראלים עכשיו ולהפגין סימנים נראים לעין לחיבור ביניהם. מי ייתן וערכה חינוכית זו תסייע לכל היוזמות למפגשים שייערכו בקרוב. מי ייתן והיא תעודד אותנו להמשיך בדרכנו המשותפת השזורה בקשרים חזקים בחינוך ובחילופי הנוער.

אנו מתפללים ומייחלים לשובם בשלום של כל החטופים.

אנו מתפללים ומייחלים שיגיעו בקרוב ימים טובים יותר.

WE ARE CONNECTED.

כריסטינה מהלר	אילירה אליאי	טל מדר	אריאלה גיל
קונאקט – מרכז התיאום לחילופי נוער		מועצת תנועות	הרשות הישראלית
גרמניה-ישראל		הנוער בישראל	לחילופי נוער וצעירים

II. כיצד להשתמש בערכה חינוכית זו

ההתייחסות ל-7 באוקטובר בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל

הערכה החינוכית "חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר" נועדה לספק למנחים בתוכניות חילופי נוער גרמניה-ישראל הדרכה ומשאבים חינוכיים כדי להתמודד בצורה אפקטיבית עם אירועי ה-7 באוקטובר בהקשר החינוכי עם צעירים. בנוסף למציאת שפה מתאימה לדון באירועים, הערכה החינוכית מעודדת מנחים משתי המדינות לערוך שיחות דו-צדדיות בנושאים אלו. החומר המופיע כאן שופך אור על השפעת האירועים על החברה הישראלית ומעלה את המודעות לאנטישמיות הגואה בגרמניה ובעולם. לבסוף, הערכה החינוכית מבליטה את החשיבות של כיבוד זכרם של אלו שנפגעו במתקפת ה-7 באוקטובר ומדגישה את המאמץ המתמשך לחיזוק הקשרים בין צעירים מגרמניה ומישראל בזמנים מאתגרים אלה.

על יצירת ערכה חינוכית זו

ב-22 עד 24 בינואר 2024 התכנסה קבוצת עבודה המורכבת מאנשי חינוך ומומחים לחילופי נוער בין גרמניה לישראל במטרה לפתח באופן דו-צדדי רעיונות ופעילויות בשאלה כיצד להתייחס מבחינה פדגוגית לתקופה שלאחר המתקפה של חמאס על ישראל. הישיבות של קבוצת העבודה התמקדו בשאלות הבאות:

:: מהי המשמעות של האירועים וההשלכות של ה-7 באוקטובר עבור החברה הישראלית והחברה הגרמנית?

:: כיצד נוכל להתייחס כראוי לנושאים אלו בעבודה הפדגוגית עם צעירים הן בגרמניה והן בישראל?

:: כיצד נוכל לקרב את קולותיהם וחוויותיהם של צעירים מישראל לצעירים בגרמניה בזמנים מאתגרים אלו?

ערכה חינוכית זו היא תוצאה של המאמצים המשותפים שבאו בעקבות חילופי הדברים האינטנסיביים במהלך הפגישה.

ההצעות, החומרים והרעיונות המוצעים בערכה חינוכית זו מהווים אך ורק המלצות שניתנו על ידי קבוצת העבודה הדו-צדדית.

קולות של צעירים מישראל

קולות וחוויות של צעירים מישראל מהווים נדבך מרכזי בפעילויות המופיעות בערכה החינוכית. חודש לאחר מתקפת ה-7 באוקטובר כינסה מועצת תנועות הנוער בישראל 14 בני נוער וצעירים כדי שיוכלו לשתף ולדבר על רגשותיהם, מחשבותיהם והרהוריהם. כך נוצרה סדרת הסרטונים "קולות של צעירים מישראל". סרטונים אלו מהווים חלק אינטגרלי מהפעילויות המוצעות, ומאפשרים לזכות בתובנות חשובות לגבי האתגרים הניצבים כיום בפני צעירים בישראל. הם מדברים על אובדן, ייאוש וחוסר ודאות לגבי העתיד, אך גם מדגישים נושאים כמו יושר, ערכים ותפקידו החשוב של הנוער בזמנים מאתגרים מעין אלה.

בשעה שהסרטונים הללו צולמו, החברה הישראלית עדיין התמודדה עם הזעזוע העמוק ממתקפת ה-7 באוקטובר. בעוד שהשפעת האירועים נותרה משמעותית כפי שהייתה בקרב החברה הישראלית, חשוב להכיר בכך שגורמים רבים השתנו מאז. ייתכן שדברים שנאמרו חודש לאחר המתקפה כבר אינם רלוונטיים כיום, אם כי חלקם ממשיכים להדהד בחוזקה, תוך הדגשת ההשלכות המתמשכות של אותם אירועים על צעירים במדינה.

היכנסו לסדרת הסרטונים "קולות של צעירים מישראל":
kurzelinks.de/videos-toolkit-october7

לפני ביצוע כל אחת מהפעילויות הכוללות את הצגת הסרטון, מומלץ להדפיס את פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל" המופיע בנספח. בפוסטר זה, המשתתפים הצעירים מציגים את עצמם, מתייחסים לתחביביהם ולמוטו שלהם, כמו גם לחלומותיהם ולעתידם.

על מבנה הערכה החינוכית

ערכה חינוכית זו נחלקת לשלושה פרקים:

פרק 1 מספק סקירה על אירועי ה-7 באוקטובר והשלכותיהם על תחומים שונים של החברה בישראל ובגרמניה. פרק זה משמש להכנת המנחים בתוכניות לחילופי נוער ויש להיעזר בו לפני ביצוע כל אחת מהפעילויות המוצעות.

פרק 2 מרכז פעילויות פדגוגיות לנוער ולצעירים בנוגע ל-7 באוקטובר והוא נחלק לשני חלקים:

בחלק א' מפורטות חמש פעילויות הכנה לקראת חילופי נוער. שימו לב שפעילויות אלו אינן מחליפות את ההכנה הרגילה המהווה חלק הכרחי בכל תוכנית מפגש. דיונים ותהליכי קבלת החלטות בין מנחים צריכים להמשיך ולהתבסס על מערך הידע והניסיון הקיים מראש (ראו: מדריך לחילופי נוער גרמניה-ישראל: לתכנן יחד – לחוות מפגשים! www.conact-org.de/praxishandbuch-1).

בהתחשב בכך שיתכן שלמשתתפים מגרמניה אין ידע נרחב על ההתפתחויות בישראל, במתודות המוצעות בפרק 2, חלק א' מושה דגש רב יותר על הכנת צעירים מגרמניה לגבי האירועים הללו. הפעילויות בפרק זה מבקשות לתת סקירה מקיפה של אירועי ה-7 באוקטובר (פעילות 1), לספק תובנות על החברה הישראלית (פעילות 2) ולהתייחס לאנטישמיות הגואה באמצעות חוויותיהם של צעירים שנחשפו אליה (פעילות 3). פעילות 4 מיועדת להכנתן של הקבוצה הגרמנית והקבוצה הישראלית, תוך התמקדות בטיפוח סביבה נוחה ובטוחה במשך תוכניות החילופים. הפעילות האחרונה בשלב ההכנה לפני המפגש נועדה להכין את הקבוצה הישראלית, להתייחס לנושא האנטישמיות הקשורה לישראל, לספק הדרכה ולתת דוגמאות כיצד לזהות אותה.

חלק ב' כולל ארבע פעילויות שנועדו לעזור להתייחסות המשותפת לאירועי ה-7 באוקטובר במהלך המפגשים. לאחר שיחות של משתתפים על משמעות האירועים הללו עבור כל משתתף (פעילות 1), הצעירים רוכשים מיומנויות וידע על החשיבות של צריכה אחראית של חדשות ותכנים ברשתות החברתיות, במיוחד בנוגע למלחמה ואופני הצגתה בערוצי המדיה החברתית בעולם (פעילות 2). מתוך הכרה בחשיבות החוסן הנפשי בהתמודדות עם אירועים טראומטיים, פעילות 3 מעודדת את המשתתפים לחשוב על מושג החוסן ולהרהר בחוויות אישיות של התגברות על מצוקה. העמודים האחרונים בפרק מוקדשים לנושא הנצחת קורבנות ה-7 באוקטובר. מומלץ לשלב במסגרת חילופי הנוער רגע משותף של זיכרון לאחר הדיון על האירועים הטרגיים, בתור נקודת סיום משמעותית לפעילות.

לבסוף, **פרק 3** מציג אוסף של חומרים שימושיים נוספים המתייחסים לאירועי ה-7 באוקטובר במסגרת הפדגוגית. פרק זה כולל מבחר של חומרים, לרבות עדויות של ניצולים, תוכן אינפורמטיבי באינטרנט, כמו גם שירים, שירה ויצירות אמנותיות אחרות שנכתבו לאחר ה-7 באוקטובר.

חשוב!

ערכה חינוכית זו נכתבת בזמן שישראל עדיין נמצאת בעיצומה של מלחמה והחטופים מוחזקים בשבי חמאס כבר יותר מחמישה חודשים. שאלות רבות בנוגע לאופייה ולמשכה של המלחמה עולות הן בציבור הגרמני והן בציבור הישראלי. בו בזמן, פוחתת חשיבותו של ה-7 באוקטובר בשיח הציבורי בגרמניה והוא זוכה לייצוג מועט יותר בחדשות. המנחים צריכים להיות מודעים לכך שיש לבחון מחדש את הרלוונטיות של חלק מההמלצות הניתנות בערכה חינוכית זו בהתאם למציאות באותה עת.

הערות לשימוש: ערכה חינוכית זו מכילה תיאור מפורט של כל הפעילויות, שלב אחר שלב. לכל פעילות משויך נספח דיגיטלי ובו חומרי העבודה הנדרשים לביצוע הפעילות – דפי עבודה, טקסטים, תצלומים לדוגמה, ציטוטים ומטלות. הנספח לכל פעילות זמין בתור קובץ PDF בכתובת: www.conact-org.de/toolkit-october-7. יש להוריד ולהדפיס את הנספח לפני תחילת הפעילות. בעמוד הראשון של כל פעילות מופיעים קוד QR וכתובת URL שמובילים ל-PDF המתאים.

סמלים

הסברים ועצות חינוכיות
ליישום הפעילות

משך הזמן
המומלץ לפעילות

חשוב! הכרחי לקחת זאת
בחשבון בעת ביצוע הפעילות.

מספר המשתתפים
והנדרש להגילאים המומלץ

חומר אופציונלי נוסף
לביצוע הפעילות

האביזרים הנחוצים לפעילות,
כגון לורדים וכרטיסיות

גיוון הפעילות

הפניה לקובץ דיגיטלי
מצורף להורדה

III. השלכות על חילופי הנוער גרמניה-ישראל לאחר ה-7 באוקטובר למצוא את השפה הנכונה להתייחסות לאירועי ה-7 באוקטובר

המתקפה של חמאס זעזעה עמוקות את החברה הישראלית. האלימות בה לוו האירועים, שדווח עליה רבות, הייתה מעבר לכל דמיון. האבדות הטרגיות כתוצאה מאירועי אוקטובר וגורלם של החטופים שעדיין מוחזקים בשבי חמאס גורמים לתחושת ייאוש עמוקה ומעוררים חשש לעתידם של תושבי ישראל.

אחד האתגרים העיקריים בעבודה הפדגוגית עם צעירים משתי המדינות הוא למצוא את השפה הנכונה להתייחסות לאירועים לכשיתחדשו המפגשים בין בני הנוער. ניתן להניח שאירועי ה-7 באוקטובר יהוו מרכיב מרכזי בדיונים בקרב משתתפים צעירים בתוכניות לחילופי נוער. על המנחים להיות אפוא מודעים לכך, לדאוג לקחת בחשבון את הנושא בשלב ההכנה של תכנית החילופים ולדון בו כראוי לאורך התוכנית עצמה.

מתכננים לתוכנית לחילופי נוער בתקופה שלאחר ה-7 באוקטובר

לאחר ה-7 באוקטובר, הכנה ראויה של חילופי הנוער חשובה מתמיד. כדי להבטיח סביבה בטוחה לכל המשתתפים, חשוב ביותר לברר מראש מי מחברי הקבוצה, בין אם בישראל או בגרמניה, נפגע במישרין מהאירועים וכיצד. על המנחים לשקול אילו שאלות ודאגות עשויות להתעורר בקרב צעירים בנוגע ל-7 באוקטובר ולמלחמה. ההכנה של נכונות המשתתפים לדון בחוויותיהם ובשאלות עליהן הם מרגישים בנוח לענות היא חיונית. כיצד ניתן ליצור מסגרת בטוחה המעודדת גם שיתוף? האחראים על חילופי הנוער צריכים לדעת זאת מראש, לתכנן זאת יחד ולהעלות את המודעות לכך במהלך מפגשי ההכנה בכל אחת מהמדינות.

תקשורת טובה עם ההורים לפני שמתכננים חילופי נוער למדינה השנייה חשובה מאי פעם לאחר ה-7 באוקטובר. בשל המגוון של קבוצות יעד, האזורים והפורמטים של החילופים, ערכה חינוכית זו אינה יכולה להוות תרופת קסם. עם זאת, ברצוננו להדגיש את החשיבות של בניית מערכת יחסים חזקה, קרובה ושקופה עם מתאם החילופים מהמדינה השנייה. אנו ממליצים לשותפים לקיים פגישות וירטואליות כדי לדון בשאלות, לשתף עדכונים לגבי התוכנית ולהתייחס לכל חשש בנוגע לסוגיות של ביטחון.

לאור העובדה שהורים רבים עלולים לחשוש לאפשר לילדיהם לנסוע למדינה השנייה וייתכן שיש להם הרבה שאלות הנוגעות לאבטחת המשלחת, חשוב להעניק להם ביטחון ולספק מידע. יש לשקול להכין עבור ההורים תשובות קצרות לשאלות שכיחות (FAQ) ולהזמין משתתפים לשעבר בתוכניות חילופים לשתף ממקור ראשון מחוויותיהם. כך ייתן מענה לא רק לדאגותיהם, אלא גם יוכלו לזכות בתובנות חשובות לגבי תוכנית חילופי הנוער, להפיג פחדים ולבנות אמון באמצעי האבטחה הננקטים בתוכנית.

לגשר בין חוויות שונות של משתתפים

בישראל, כמעט כל אדם מכיר משהו שאחד מקרוביו, חבריו או מכריו נפלו קורבן לרצח או נחטפו ב-7 באוקטובר. עבור רבים, הללויות הפכו באופן טראגי לדבר שבשגרה. מאז ה-7 באוקטובר, יותר מ-200,000 ישראלים פונו מבתיהם ועברו לאזורים בטוחים יותר בארץ.

צעירים בגרמניה עקבו אחר אירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה באמצעי התקשורת וברשתות החברתיות. עם זאת, חשוב להיות מודעים לכך שהתפיסות של צעירים בשתי המדינות שונות מאוד זו מזו.

בעוד שצעירים בישראל עסוקים בחששות לגבי עתידם, בני גילם בגרמניה לא בהכרח חשופים לסוגיות מעין אלה. על המנחים להכיר בהבדלים הללו ולגשת לדיונים במידת הרגישות ההכרחית. אנו ממליצים לעודד במיוחד משתתפים מגרמניה להטות אוזן קשבת, להזדהות ולהבין את נקודות המבט של חבריהם מישראל. הבנה הדדית זו עשויה לטפח סביבה מכילה יותר לחילופים. מהצד השני, ייתכן שגם הצעירים מישראל יכירו בכך שלצעירים בגרמניה ישנה מודעות מצומצמת למצב בישראל. פעילויות מאורגנות היטב במהלך חילופי הנוער עשויות להקנות למשתתפים לא רק תובנה לגבי המציאות הנוכחית של כל אחד מהצדדים, אלא גם לעורר אמפתיה וסולידריות לכל מי שנפגע בישראל.

התייחסות לאנטישמיות וחיזוק מיומנויות השימוש במדיה החברתית

ישראל והסכסוך במזרח התיכון נמצאים לעתים קרובות במרכז תשומת הלב במהלך התפתחויות באזור או סכסוכים מלחמתיים. הפגנות אנטי-ישראליות מסלימות ומלוות על פי רוב ברטרוריקה ופעולות אנטישמיות. על יהודים בגרמניה מוטלת פעם אחר פעם אחריות לנעשה בישראל ובמזרח התיכון, ולעתים קרובות הם חשופים למתקפות מילוליות או אף פיזיות.

גם צעירים בגרמניה מושפעים מההתפתחויות הללו, במיוחד עקב צריכה בלתי מבוקרת של תמונות ומידע כוזב במדיה החברתית. הדבר בא לידי ביטוי במיוחד במלחמה שפרצה לאחר ה-7 באוקטובר, בה הדעות המקוטבות סביב המלחמה בין ישראל לחמאס יצרו לא רק חזיתות מתנגשות, אלא גם הזינו גל של אנטישמיות בגרמניה ובעולם כולו.

ההכנה הפדגוגית למפגשים בין גרמניה לישראל כוללת התמקדות בהתייחסות לאנטישמיות. נכללת בכך למידה על שורשיה ההיסטוריים והדרכים השונות בהן היא באה לידי ביטוי, כמו גם אסטרטגיות להתמודדות עם התבטאויות או פעולות אנטישמיות כאשר שנתקלים בהן. כעת, יותר מתמיד, על מנחים של תוכניות חילופים להתייחס לנושא האנטישמיות ולהדגיש את הצורות החדשות של ביטויים אנטישמיים שהופיעו מאז ה-7 באוקטובר. "אוסף מתודות להכנה ולמפגשי סיכום בדגש על מודעות לאנטישמיות בתוכניות חילופי נוער בין גרמניה לישראל" (sichtbar-handeln.org/methodensammlung) משמש כלי חינוכי חשוב עבור מנחים מגרמניה.

אנטישמיות מעולם לא הייתה נושא רלוונטי בתוך ישראל עצמה, בהתחשב בעובדה שזו המדינה היחידה שבה העם היהודי אינו מהווה מיעוט והתנהלותם של חיים יהודיים פורחים בה מעולם לא הוטל בספק. עם זאת, האוכלוסייה בישראל הושפעה במידה רבה מאוד מגל האנטישמיות שפרץ לאחר ה-7 באוקטובר המקבע סטריאוטיפים על "היהודים" במסווה של ביקורת על ישראל.

במיוחד לאחר ה-7 באוקטובר, אנשים בישראל חשו שנטשו אותם בכאבם ובאבלם, ושהם מבודדים יותר ויותר בזירה הבינלאומית. הסיסמה "האמינו לכל הנשים אלא אם הן ישראליות" נודעה לשמצה לאחר ההתייחסות המאוחרת של UN Women למעשי האונס והתעללות בקורבנות ישראלים על ידי חמאס (לדוגמאות, חפשו ברשתות החברתיות את ההאשטאג #BelieveIsraeliWomen).

כעת נראה כי ראוי להתייחס לנושא האנטישמיות גם בהכנת תוכניות חילופים בצד הישראלי. פעילות 5 בערכה חינוכית זו, "לא הכול אנטישמיות, אבל איך אפשר לדעת", משמשת עבור משתתפים מישראל הקדמה לנושא אנטישמיות הקשורה לישראל.

בעוד שהחוויות ונקודות המבט על אנטישמיות שונות מאוד בשתי המדינות, ניתן להניח שיתקיימו דיונים בנוגע לסכסוך במזרח התיכון ולמלחמה במהלך תוכנית חילופי הנוער. בנוסף להקניית ידע על מורכבות העימות, הקבוצה יכולה לנצל את ההזדמנות לחשוב על התמונות המסולפות והתפיסות השגויות הבאות לידי ביטוי במיוחד ברשתות החברתיות ולחזק יחד את מיומנויות השימוש במדיה. הפעילות "מדיה חברתית ואירועי ה-7 באוקטובר" בערכה חינוכית זו משמשת בסיס לדיון מעין זה.

צ'ק ליסט למנחים בתוכניות לחילופי נוער בתקופה שלאחר ה-7 באוקטובר

ההצעות, החומרים והרעיונות המוצעים בערכה חינוכית זו מהווים אך ורק המלצות שניתנו על ידי קבוצת העבודה הדו-צדדית.

:: תקשורת: לשמור על קשר קבוע עם שותפיכם במדינה השנייה, במיוחד בתקופות של עימותים או מתחים מוגברים, בהן התקשורת בין הצדדים עלולה להפוך למאתגרת יותר.

:: להכיר בכך שכעת המציאות בשתי המדינות שונה מאוד זו מזו. להזכיר לעצמכם את חשיבות השותפות ביניכם.

:: מידע: להקפיד להתעדכן בנוגע לשיח הציבורי ולהתפתחויות במדינה השנייה בתקופה שלאחר ה-7 באוקטובר (פרק 1 מציע סקירה של האירועים וההתפתחויות).

• למנחים מגרמניה:

- ללמוד לעומק את שורשי הסכסוך הישראלי-פלסטיני למקרה שתצטרכו לענות על שאלות המשתתפים.
- להכיר את הגיאוגרפיה והדמוגרפיה של ישראל.
- להיות רגישים במיוחד לכך שרבים בישראל נמצאים באבל.

• למנחים מישראל:

- להכיר את השיח העכשווי הרווח בחברה הגרמנית מאז ה-7 באוקטובר.
- להכיר את הדמוגרפיה והמגוון החברתי בגרמניה.
- לעסוק בסוגיות הקשורות בהתפתחויות הפוליטיות בישראל. לנסות לזהות ולהבחין בין שאלה שמקורה בסקרנות לבין הערה שעלולה להישמע כהערה אנטי-ישראלית או אנטישמית.

:: הכנה: להכין את הקבוצה שלכם בעזרת הפעילויות המוצעות בערכה החינוכית (פרק 2, חלק א') בנושא ה-7 באוקטובר.

:: לשלב את ההכנה בנושא ה-7 באוקטובר בהכנה הקיימת המהווה חלק אינטגרלי של כל תכנית חילופים בין גרמניה לישראל.

:: להזמין משתתפים לשעבר בתוכניות חילופים לשתף ממקור ראשון בחוויותיהם עם הורים ומשתתפים פוטנציאליים.

:: להקפיד לשמור על קשר טוב עם ההורים. שתפו אותם במפגש הפתיחה, וקיימו דיון פתוח שמטרתו להפיג חששות.

:: לרכז מידע חשוב לגבי אופי הקבוצה עבור אורחים, מרצים רלוונטיים או מדריכי טיולים.

:: ביטחון ורווחת המשתתפים: לערוך תוכנית אבטחה מקיפה, הכוללת פרוטוקולים למצבי חירום. לקחת בחשבון גם את הרווחה הרגשית של המשתתפים.

• **לקבוצה מישראל:**

האם מישוה מהמשתתפים נמצא באבל או איבד אדם קרוב? מהיכן בישראל הגיעו המשתתפים, ומה עובר עליהם בחודשים האחרונים? האם מישוה מהם שירת במילואים בתקופה זו?

• **לקבוצה מגרמניה:**

אילו שאלות וחששות יש למשתתפים בנוגע לאירועי אוקטובר ולמלחמה? האם יש משתתפים שלהם זיקה חזקה למזרח התיכון? האם מישוה מהמשתתפים נמצא באבל או איבד אדם קרוב עקב המלחמה בעזה?

:: לוודא שההכנה הכוללת לא תתרכז רק באירועי ה-7 באוקטובר. תוכניות לחילופי נוער יוצרות מקום לחוויות משמעותיות, מהנות ומרגשות, והן ימשיכו לעשות זאת גם בזמנים מאתגרים מעין אלה.

:: במהלך המפגשים: להקפיד ליצור סביבה בטוחה וקשר טוב בין המשתתפים לפני שמתחילים לעסוק באירועי ה-7 באוקטובר.

:: לתאם עם צוות המדריכים באיזה יום בתוכנית החילופים יינתן מקום מרכזי לדיון על ה-7 באוקטובר. מומלץ להציג את הנושא לאחר היום השני של התוכנית.

:: להכליל 1-2 פעילויות מפרק 2, חלק ב' - חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר.

:: לעודד את המשתתפים להטות אוזן קשבת אחד לשני, גם אם מציאות חייהם שונה באופן משמעותי.

:: עריכת סדנאות וטיולים משותפים המתמקדים בערכים של חברה דמוקרטית ומכילה עשויה להועיל ולסייע לקרב בין צעירים בעתות משבר.

:: לעודד את המשתתפים לסיים ביחד את היום בפעילות זיכרון משותפת ל-7 באוקטובר.

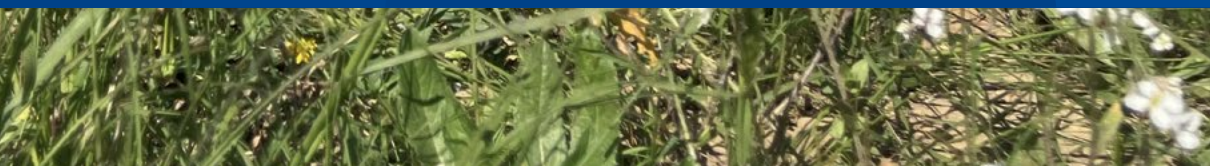
:: כלים יצירתיים כמו תיאטרון, מוזיקה ואמנות יסייעו למשתתפים להתמודד עם נושאים רגישים אלו, ויאפשרו להם להביע את עצמם וליצור קשר אישי עם רעהו ועם עצמם.

:: לתת מקום לשיחות מורכבות, אך להשאיר גם מקום לחלומות, רעיונות חדשים ושאפיות. תוכניות לחילופי נוער הן חוויות טרנספורמטיביות, בהן נוצרות לעתים קרובות ידידויות הנמשכות כל החיים שמקורן בימים בלתי נשכחים אלה!

פרק 1

7 באוקטובר - ציר הזמן של האירועים
וההשלכות על החברה בישראל ובגרמניה

מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר השפיעה בצורה שונה על החברה הישראלית ועל החברה הגרמנית. החברה הישראלית, בהיותה היעד הישיר למתקפה, עברה טראומה עמוקה וממשיכה להתמודד עם אתגרים רבים גם כיום. רבים בגרמניה היו מזועזעים ממה שהתרחש, השתתפו בצער והביעו סולידריות, אולם קשה מאוד להשוות בין ההשפעה על החברה הגרמנית כולה לבין ההשפעה על החברה בישראל.

במטרה לעודד תוכניות חילופים משמעותיות על רקע האירועים, הכרחי שמנחים בתוכניות חילופי נוער גרמניים-ישראליים יהיו מודעים להשלכות ולשיח השונה סביב האירועים בכל אחת מהחברות.

פרק זה פותח בציר הזמן של אירועי ה-7 באוקטובר ובהקשרים ההיסטוריים אותם מנתח ההיסטוריון הישראלי אוריאל קאשי. לאחריו שלושה טקסטים בוחנים את ההשפעות של ה-7 באוקטובר על החברה הישראלית: בטקסט "הנוער בישראל קורא להחזיר אותם הביתה עכשיו", מסביר רועי שאול (תנועת הצופים) מהן המטרות של "מטה משפחות החטופים והנעדרים" שהוקם ב-8 באוקטובר ואיזה תפקיד נועד לנוער בו. אפרת סימנהויז-שפרן (המועצה האזורית עמק חפר) עוסקת בהשלכות האירועים על החברה האזרחית בישראל, החל מאחדות וסולידריות וכלה בטרומה וחרדה קיומית. בטקסט "אנחנו חייבים לבנות מחדש. אבל באיזה מחיר?", ג'ורג' סטיבנס (הנוער העובד והלומד) מציע תיאור אישי של החיים בשדרות, סמוך לגבול עזה, ומהרהר כיצד האירועים השפיעו על חייו. הוא גם מעלה שאלות שטרם ניתן להן מענה לגבי עתיד הנוער בישראל.

חלקו השני של הפרק עוסק בתגובות בגרמניה לאירועי ה-7 באוקטובר. לאחר מתן סקירה כללית של ההתפתחויות בחברה הגרמנית, מובאים שלושה מאמרים פרי עטם של מומחים בתחום חילופי הנוער בין גרמניה לישראל. סבינה קליין (מועצת הנוער הבווארית) כותבת על ההשפעות של 7 באוקטובר על העבודה עם נוער בבואריה. בטקסט "יצירת מרחב להבנה וכבוד הדדי" משתפת בטינה פינצל מניסיונה כאשת חינוך בשכונה המתאפיינת במגוון תרבותי בברלין ומדגישה את החשיבות של יצירת מרחבים לדיאלוג, למידה וחינוך נגד שנאה, גזענות ואנטישמיות. לסיום, מרטינה קלש, מורה בבית ספר בעיירה אובראט מציעה נקודת מבט אישית על המצב לאחר ה-7 באוקטובר בבית הספר שלה אשר מטפח קשרים הדוקים עם ישראל.

**אירועי ה-7 באוקטובר
והשלכותיהם על
החברה הישראלית**

1. מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר – ציר הזמן של האירועים

אוריל קאשי

- בשבת, ה-7 באוקטובר 2023, ביום שמחת תורה, פתחו ארגון הטרור חמאס וארגונים פלסטיניים חמושים נוספים במבצע "מבול אל-אקצא". המתקפה החלה בשעה 6:30 בבוקר בירי נרחב של רקטות לעבר אשדוד ואשקלון, וכן על תל אביב, ואדי ערה ולאחר מכן על ירושלים. יותר מ-3,000 רקטות שוגרו בשעות הראשונות. נכון להיום, מספר הרקטות ששוגרו עבר את ה-12,000, ומטרתן היחידה היא הרג אזרחים.
- במקביל, ערכו מחבלי חמאס מתקפה על גדר המערכת בין רצועת עזה לישראל. בעזרת מצנחי רחיפה, כטב"מים, חומרי נפץ וטרקטורים הצליחו כ-2,000 אנשי חמאס חמושים לחצות את הגדר. המחבלים חדרו כ-24 ק"מ לתוך שטח ישראל באמצעות כלי רכב ומצנחי רחיפה והשתלטו על כמה מוצבי צבא ותחנות משטרה.
- המחבלים התקיפו ערים, קיבוצים וכבישים בישראל, הרגו או לקחו כחטופים מאות חיילים ואזרחים ישראלים. התושבים חיפשו מחסה במרחבים מוגנים וחלקם המתינו בהם עד 48 שעות עד שנמצאו וחולצו על ידי כוחות הביטחון. בקיבוץ בארי בלבד רצחו המחבלים עשרה אחוזים מחברי הקיבוץ.
- הטבח שביצע חמאס בפסטיבל המוזיקה נובה ליד קיבוץ רעים, בו רצחו מחבלים כ-364 משתתפים צעירים, עורר גל תגובות חסר תקדים.
- במתקפת הטרור שיצאה מרצועת עזה נרצחו עד כה יותר מ-1,200 בני אדם, בהם אזרחים, שוטרים וחיילים. למעלה מ-2,900 פצועים שנפגעו במתקפה אושפזו בבתי חולים. בנוסף, 253 איש נחטפו מישראל לרצועת עזה, בהם משפחות עם ילדים וקשישים.
- עד כה, 105 מהחטופים שוחררו בתמורה לאסירים פלסטינים שישבו בבתי סוהר בישראל במסגרת עסקה לשחרור חטופים. כמה מהחטופים שוחררו בידי הצבא, ובנוסף נמצאו גופותיהם של כמה חטופים נוספים. נכון להיום (ל-15.03.2024) 134 חטופים עדיין נמצאים ברצועת עזה. ההנחה היא שיותר מ-30 מהם אינם בין החיים.
- מתקפת חמאס שתוכננה ככל הנראה זמן רב קודם לכן מזכירה ארגוני טרור איסלאמיסטיים אחרים כמו דאעש ואל-קאעידה.
- ב-11 באוקטובר 2023 ישראל הקימה קבינט מלחמה הכולל גם פוליטיקאים מהאופוזיציה ואת שר הביטחון לשעבר בני גנץ.
- המתקפה הייתה חסרת תקדים בטקטיקה שלה ובהיקפה, וישראל לא התמודדה עם לוחמה בשטח בנוי בתוך גבולות המדינה מאז מלחמת העצמאות. כמו כן לא היה בישראל תקדים למתקפת טרור כה חמורה בה נהרגו אזרחים רבים כל כך.

תגובות ישראל למתקפה:

- :: צה"ל הופתע מהמתקפה מרצועת עזה וניסה במהירות להיערך מחדש.
- :: בתגובה למתקפה פתח צה"ל במבצע "חרבות ברזל". מטרתו העיקרית של המבצע הייתה להחזיר את השליטה בשטחים אליהם הסתנן חמאס ולשחרר את החטופים. נדרשו יותר מיומיים עד להחזרת השליטה לידי צה"ל.
- :: ב-8 באוקטובר הכריז הקבינט הביטחוני רשמית על מלחמה.
- :: צה"ל גייס למעלה מ-360,000 חיילי מילואים בגיוס המילואים הנרחב ביותר מאז קום המדינה.
- :: ישראל פינתה 29 יישובים בעוטף עזה. קרוב ל-160,000 אזרחים ישראלים נעקרו מבתיהם והפכו לפליטים בארצם.
- :: במהלך המלחמה הפציץ חיל האוויר הישראלי מטרות ברצועת עזה. בין היתר נהרס "מגדל פלסטין" בתקיפה אווירית. המבנה שימש הן אזרחים והן את מחבלי חמאס, וצה"ל הפעיל את נוהל "הקש בגג" כדי להזהיר את יושבי הבית ולמזער את הפגיעה באזרחים.
- :: חלק גדול מתשתית הטרור של חמאס נמצא בצפון רצועת עזה. על מנת לצמצם את הפגיעה באזרחים במהלך כניסה קרקעית לרצועה, קרא צה"ל במשך כמה ימים לאוכלוסייה האזרחית בצפון רצועת עזה להתפנות מבתיהם ולברוח דרומה דרך צירים הומניטריים. צה"ל פועל כעת גם בדרום הרצועה.
- :: מאז שהחלה הלחימה הקרקעית ברצועת עזה, נפלו 240 חיילים (נכון ל-25.02.2024). מדובר במספר נפגעים גבוה מאוד לצד הישראלי.
- :: המבצע הצבאי נגד חמאס, שמשמש באזרחים כמגן אנושי, גרם למספר רב של נפגעים בצד הפלסטיני. אמנם, הנתונים שמסר חמאס אינם אמינים, אך ניתן לצאת מתוך הנחה שיותר מ-29,000 מתושבי הרצועה נהרגו מתחילת המלחמה. נתונים אלה כוללים לוחמי חמאס וארגוני טרור אחרים שנהרגו.
- :: חמאס נושא באחריות לתוצאות המלחמה עקב המתקפה האכזרית בה פתח. מלחמה זו תוכל להסתיים בקרוב אם חמאס ייכנע, ישחרר את כל החטופים וימסור את נשקו לישראל.

סכסוכים נוספים באזור והרקע להם:

- :: מלבד רצועת עזה, פרצו עימותים גם בגדה המערבית.
- :: החלו חילופי ירי ארטילרי בין צה"ל לחיזבאללה בגבול ישראל-לבנון. כמו כן, היו מספר ניסיונות של מחבלים, כולל הג'יהאד האסלאמי הפלסטיני, לחדור לישראל מלבנון.

- :: ארגון הטרור חיזבאללה הוא הכוח הדומיננטי בדרום לבנון. יש לו כ-40,000 רקטות בשטח בו מוצב יוניפי"ל, אותן הארגון מסתיר בכפרים שיעים שונים. בסך הכל יש לחיזבאללה כ-150,000 רקטות. צבא לבנון אינו מסוגל לפרק את חיזבאללה מנשקו מבלי שתפרוץ מלחמת אזרחים.
- :: חיזבאללה תקף שוב ושוב את צפון ישראל באמצעות נ"ט, רקטות וכטב"מים, והרג רבים מאזרחיה. כתוצאה מכך נאלצו 70,000 בני אדם להתפנות מבתיים סמוך לגבול לבנון.
- :: בדצמבר 2018 גילתה ישראל מנהרות בגבול ישראל-לבנון סמוך למטולה. מטרתן של חיזבאללה הייתה ככל הנראה שלוחמי חיזבאללה יסתננו לישראל דרך המנהרות, יחסמו את הדרכים למטולה, יטילו עליה מצור ויערכו בה טבח. חמאס יישם אסטרטגיה דומה מרצועת עזה.
- :: שראל והקהילה הבינלאומית עושות מאמצים רבים כדי למנוע את הסלמת הסכסוך. מעורבות של חיזבאללה מלבנון או גורמים איסלאמיסטיים מהגדה המערבית עלולה לגרור את ישראל למלחמה רב-זירתית שתגבה חיי בני אדם רבים עוד יותר משני הצדדים.

רקע היסטורי על רצועת עזה וחמאס:

- :: מוחמד דף, מנהיג הזרוע הצבאית של חמאס, הצדיק את המתקפה בכך שישאל "חיללה" לכאורה את מסגד אל-אקצא. הוא קרא לתושבי עזה ולערביי ישראל להצטרף למתקפה. ניתן לשער שחמאס וגורמים מדיניים אחרים יציגו את התוכניות הישראליות לכאורה להרס אתרים המקודשים למוסלמים בקמפיין הפייק ניוז שלהם.
- :: חמאס, ארגון ששורשיו בתנועת האחים המוסלמים במצרים, טוען שהקולוניאליזם והאימפריאליזם הבריטיים גרמו נזק ניכר לאזור ולכישלון המעבר הערבי למודרנה. נטען כי הערכים של המערב הביאו להרס העולם הערבי. חמאס רואה בפרשנות פונדמנטליסטית של האיסלאם פתרון לכל תחומי החיים של המאמינים. בנוסף לזרוע הצבאית שלו, חמאס גם הקים ומפעיל רשת בתי ספר ובתי חולים. זוהי אחת הסיבות לתמיכה הרבה לה זוכה הארגון בקרב הפלסטינים.

:: לאחר נסיגת ישראל מרצועת עזה בשנת 2005, הרצועה הייתה בשליטת הרשות הפלסטינית עד יוני 2007. לאחר ניצחון חמאס בבחירות, השתלט הארגון בכוח על הרצועה בשנת 2007. חמאס אינו מכיר בהסכמים שנחתמו בין ישראל ואש"ף, ושולל את זכות קיומה של ישראל. הוא ביצע מתקפות טרור רבות נגד ישראל בשנים האחרונות, במיוחד בירי רקטות.

:: ישראל הגיבה בפעולות צבאיות שונות ובשיתוף עם מצרים הטילה מצור על הרצועה.

:: בשנים שקדמו למתקפת ה-7 באוקטובר, ישראל הגיעה להסדר הכולל סטטוס קוו, בו חמאס שולט ברצועת עזה והרשות הפלסטינית שולטת בשטחי A ו-B בגדה המערבית. על מנת לשפר את תנאי החיים של האוכלוסייה המקומית, ישראל העניקה לחמאס הקלות שונות ונתנה רישיונות להעסקת עובדים מעזה בישראל. ישראל גם אפשרה להעביר לרצועת עזה תרומות מקטאר בסך כ-30 מיליון דולר בחודש.

אוריאל קאשי הוא מדריך טיולים, היסטוריון ואיש חינוך דובר גרמנית. מאז 2007 הוא חי בישראל ושותף למספר רב של פרויקטים גרמניים-ישראליים בנושא החינוך לדמוקרטיה, חינוך בנושא השואה ועוד. (reiseleiter-israel.de)

לקריאה נוספת

למנחים מומלץ להשתמש במצגת PowerPoint שבנספח להצגת סקירה של האירועים במהלך תוכנית החילופים.

kurzelinks.de/appendix-presentation-october7-israel

CROWN PLAZA
CITY CENTER

יחד ננצח

II. הנוער בישראל קורא להחזיר אותם הביתה עכשיו

רועי שאול

ב-7 באוקטובר הופרה השלווה בישראל, ומשפחות רבות פתחו בחיפוש נואש אחר מידע כלשהו על יקיריהן. בני המשפחות נצמדו לחדשות וניסו להבין מה קורה, אף נציג רשמי מהממשלה לא מסר להן כל מידע. בתוך הכאוס, אבד הקשר עם מאות בני אדם והשתררה דאגה רבה בכל המדינה.

כתגובה לכך, ב-8 באוקטובר, הוקם "מטה משפחות החטופים והנעדרים" על ידי בני משפחותיהם של אלה שגורלם לא נודע. המשימה הראשונית שלהם הייתה קשה מנשוא אך חיונית: לערוך רשימות כדי לקבוע מי שרד, מי נרצח ומי נחטף לרצועת עזה על ידי חמאס. עד מהרה התחוור לנו כי מימדי המשבר היו גרועים יותר מהפחד העמוק ביותר שלנו: נמצא כי 253 אנשים, ובהם קשישים, נשים ותינוקות, נחטפו.

פעילות המטה משתרעת על פני כמה תחומים חיוניים:

:: תמיכה במשפחות: מתוך הכרה בכך שמשפחות החטופים מתמודדות עם מצוקה בלתי נתפסת, המטה מספק תמיכה נפשית, מקל על קבלת סיוע כספי ממשלתי ומסייע באתגרים היום-יומיים. המטה מבקש להבטיח שאף אחת מהמשפחות לא תצטרך להתמודד עם המשבר הזה לבדה.

:: העלאת המודעות: באמצעות תערוכות נוקבות כמו "סעודת השבת", שולחן ארוך ערוך עם כיסאות ריקים המחכים לשובם של החטופים וקמפיינים נרחבים תחת הכותרת "BRING THEM HOME NOW", כולל שלטים שהוצגו בטיימס סקוור שבניו יורק, המטה עורר תשומת לב בינלאומית וסולידריות לסבלם של החטופים.

:: מאמצים משפטיים ודיפלומטיים: המטה מסייע בגיוס פוליטיקאים ודיפלומטים ברחבי העולם, וקורא ללא לאות לתמיכתם בהשבת החטופים. בזכות שיתוף הסיפורים אישיים של החטופים בפרלמנטים שונים ברחבי העולם, המטה הדגיש את הצד האנושי של המשבר והעצים את הקריאות לפעולה.

בבוקר ה-10 באוקטובר הגעתי לראשונה למפקדת המטה, בתור נציג רשמי של תנועת הצופים. המשימה הראשונה שלי הייתה להקים את דסק תנועת הנוער שהורכב מנציגים מכל תנועות הנוער בישראל. יוזמה זו מאחדת את כל תנועות הנוער הישראליות במחויבות משותפת להעלאת המודעות וההסברה למען החטופים. החוסן הנפשי של בני הנוער בישראל בעקבות הטרגדיה שימש מגדלור של תקווה וכוח, שבא לידי ביטוי באמצעות:

:: פעילות לוגיסטית: בני הנוער היו חוד החנית בהצבת יותר מ-30,000 שלטים ברחבי הארץ, לצד הפצת חוברות מידע.

:: צעדת הנוער: יותר מ-10,000 בני נוער צעדו מתל אביב לכנסת בירושלים, בהנהגת הצופים ונוער כפר עזה, כסמל לאחדות ולנחישות.

:: אסיפות ועצרות: כיכר החטופים בתל אביב הפכה לאתר מפגשים שמארגנים בני נוער, המשמיעים את קולם ומדגישים את מסירותם להשגת המטרה.

:: יוזמות מקומיות: סניפי תנועת הנוער ברחבי הארץ ארגנו טקסים והתכנסויות, המהווים עדות לנחישות הקולקטיבית להשבת החטופים.

המציאות המחרידה שעמה מתמודדים החטופים, כפי שנחשף בהדרגה על ידי מקורות מודיעיניים ועדויות של חטופים ששוחררו, מדגישה את הדחיפות של משימתנו. החטופים מוחזקים בתנאים תת אנושיים (לארגונים רשמיים כמו "הצלב האדום" לא ניתנת רשות לבקדם), מונעים מהם טיפול רפואי והם נתונים להתעללות יום-יומית. מצבם של החטופים הוא תזכורת נוקבת למציאות האכזרית בשבי בו הם מוחזקים. היעדר צרכים בסיסיים וטיפול רפואי, יחד עם הייסורים הנפשיים עקב מצבם, גורמים לתנאי קיום בלתי נסבלים.

הקריאה שלנו לפעולה היא חד משמעית ובלתי מתפשרת: עלינו **להחזיר אותם הביתה עכשיו**. מחירה של הימנעות מפעולה יהיה גבוה מדי והיא תעלה בחיי אדם. ישראל נמצאת בפרשת דרכים קריטית, בה הציווי המוסרי להציל את חייהם של אזרחים חפים מפשע חייב לעלות מעל כל השאר. שובם של החטופים לא יכול לחכות; זוהי חובתנו להם, לבני משפחותיהם ולעקרונות הבסיסיים ביותר של האנושות והצדק שאנו חורטים על דגלנו.

רועי שאול הוא מנהל תחום המשלחות הבינלאומיות של תנועת הצופים בישראל. הוא נציג תנועת הנוער ב"מטה משפחות החטופים והנעדרים" וחבר מייסד של דסק תנועת הנוער.

III. "על הקצה" – החזית האזרחית מאז ה-7 באוקטובר

אפרת סימנהויז-שפרן

ב-6 באוקטובר 2023 הייתה החברה הישראלית פגועה ומשוסעת עקב חילוקי דעות קיימים בנושאים פוליטיים הנוגעים לדת ומדינה. אירועי ה-7 באוקטובר שינו את הכול בן רגע. מתקפת הטרור האכזרית של מחבלי חמאס שינתה את החיים כפי שהכרנו אותם.

אזרחים חברו זה לזה, ללא הבדלי דת או השקפה פוליטית והתגייסו לטובת המדינה. אנשים פרטיים הקימו בן לילה ארגונים לוגיסטיים בתחומים שונים שדאגו לכל צורך ועניין בכל תחומי החיים. המחלוקות זזו הצידה ונוצרה אווירה של אחדות.

ההתנדבות כללה תרומות מזון לצבא, ציוד אישי והכרחי לחיילים קרביים, הסעות ועוד. משפחות פתחו את דלתותיהן לאירוח משפחות המפונים, ארגנו אירועים, הופעות של זמרים, תרומות מכל סוג שהוא, הצילו בעלי חיים מעוטף עזה וכו'. בענף החקלאות, עקב עזיבתם של עובדים זרים, התנדבו לסייע לחקלאים תלמידי בתי ספר, עובדי חברות ואנשים פרטיים, ומלגות הוענקו לסטודנטים מתנדבים. משפחות חיילי המילואים קיבלו עזרה בכל הפעילות היום-יומית על ידי תנועות נוער ופעילים בקהילה. חברות אזרחיות וידוענים עסקו בפעילויות הסברה והפצת מידע בעולם, בכל אמצעי התקשורת האפשריים.

ישראל מתגייסת למלחמה: המרכיב הביטחוני האזרחי הפך למשמעותי, מפני שחלחלה ההבנה שבמקרה של אירוע ביטחוני או מקרה חירום, ההגנה הקהילתית תידרש לתת את המענה הראשוני ולהגן על חיי התושבים עד להגעת הצבא והמשטרה. הוקמו קבוצות משמר אזרחי שקיבלו נשק וציוד לחימה והחלו בפעילות ביטחונית ביישובים.

נערך גיוס המוני של חיילי מילואים, בהיקף שלא נראה מאז מלחמת יום הכיפורים בשנת 1973. יותר מ-300,000 אנשי ונשות מילואים נקראו לשרת במלחמה. בן רגע הם נותקו ממקומות עבודתם, מחייהם ומבני משפחותיהם. אחוז גבוה מהם גויסו כבר ב-7 או 8 באוקטובר, ועדיין משרתים במילואים ללא כל ציפייה למועד בו יסיימו את השירות ויחזרו לחייהם הרגילים. מאז ה-7 באוקטובר משפחות רבות מתפקדות רק עם אחד ההורים בבית.

הפחד הקיומי: הפגיעה במרקם החיים, בתחושת הביטחון האישי והקיומי, החשיפה לתמונות ולאירועים הקשים והמזעזעים שקרו בדרום ובנובה הצריכו מספר התערבויות וטיפוליים נפשיים דחופים, לצד תגובה רגשית בכל רמות החברה.

מחקר שפורסם לאחרונה על ידי The Lancet¹, חושף נתונים מדאיגים בקרב אזרחים ישראלים, יהודים וערבים כאחד, המצביעים על שיעורים כמעט כפולים של מקרי פוסט-טראומה, דיכאון וחרדה בשבועות שלאחר מתקפת חמאס. שיעור הסובלים מפוסט-טראומה הגיע ל-29%, שיעור הסובלים מדיכאון עמד על 42% והסובלים מהפרעת חרדה כללית 44%, כמעט כפול מהשיעורים שנרשמו רק חודשיים לפני המתקפה.

משפחות חיילי המילואים נפגעו גם הן. נסגרו מקומות עבודה, עסקים פרטיים פשטו את הרגל, ונשות חיילי המילואים דיווחו על ירידה בהכנסותיהן. למלחמה ולהיעדרו של אחד ההורים מהבית נודעה השפעה עמוקה על המצב הנפשי של בני הזוג ושל הילדים כאחד. דווח על שינויים שליליים במצב הנפשי, עצב וצער, לצד צורך גובר בקבלת תמיכה נפשית.

על מנת לחזק את הרוח הישראלית, קמו יוזמות פרטיות וציבוריות שחילקו מדבקות ושלטים עם אמירות כמו "ביחד ננצח", נתלו דגלי ישראל על בתים, על רכבים ובמרחב הציבורי. מימדי הסולידריות הורגשו כאשר אלפים בצידי הדרכים ליוו את המתים בדרכם האחרונה בעודם אוחזים בדגלי המדינה בתור משמר כבוד.

"על הקצה": הלחימה התחילה בדרום ובצפון, אך היא מורגשת בכל מקום. גם מי שלא נמצא באזור הלחימה מושפע ממנה בצורה כזו או אחרת. אזעקות, טילים, ריצה למקלטים. קולות של אופנועים ורעמים נשמעים כמו אזעקות ופיצוצים. תוכניות הלימודים בבתי הספר עברו שינויים, ויתרו על חלק מהתכנים לבגרויות. מורים ותלמידים אינם פנויים ללמידה. החנויות נפגעות מבחינה כלכלית. בני נוער הולכים להלוויות של חברים ובני משפחה. הורים קוברים את ילדיהם, נשים וילדים קוברים את אבי המשפחה. מאות משפחות הצטרפו למעגל השכול.

אין ישראלי שלא מכיר מישהו. כל צלצול טלפון מעורר חרדה אצל בני משפחה וחברים ביחס לילדיהם המשרתים בצבא. השתקת קבוצות וואטסאפ, שינה קטועה ובדיקת הטלפון ללא הרף. כל דפיקה בדלת מלחיצה. החשש לקבל את "הבשורה המרה" שכן משפחתך נפל בקרב.

1. PTSD, depression, and anxiety after the October 7, 2023 attack in Israel: a nationwide prospective study, eClinicalMedicine Vol. 68, Published: January 5, 2024. Yossi Levi-Belz, Yoav Groweiss, Carmel Blank, Yuval Neria

השגרה מתחילה בשעה 6:00 בבוקר. אחרי שמתעוררים, בודקים בחדשות באינטרנט איזה "מחיר" בחיי אדם נגבה ביום האתמול – כמה חיילים נהרגו. הלב נקרע בכל בוקר מחדש מהמילים שהפכו לסיוט של מדינה שלמה: "הותר לפרסום". מלחמה הפכה לשגרה. אירועים משמחים כמו חתונות נחגגים בפרום מצומצם, מופעי תרבות מתבטלים.

ביתי הוא כבר לא מבצרי: הגבול עובר גם במרכז המדינה. אני גרה ביישוב שבמרכז הארץ, סמוך לגבול שנמצא במרחק של מאות מטרים בלבד מעיר גדולה ברשות הפלסטינית. השגרה שלנו מאז ה-7 באוקטובר היא ירי לעבר היישוב, רחפן שטס כל הלילה במשימות אבטחה, יחידות צבא ששומרות על היישוב, קולות פיצוצים וארטילריה, בעיקר בלילה. אסור ללכת בשטחים הסמוכים לגדר. ישנה תחושה של מתח תמידי שאפילו הבית שלך כבר אינו בטוח.

בני הנוער: בני הנוער עסוקים הרבה פחות בבילויים, בטיולים ובנסיעות, וניכר שהרצון להתנדב לתפקידים משמעותיים בצבא גובר. הם שמחים פחות, ולא מתכננים לטווח ארוך. חלקם סובלים מקשיים ופחדים בגלל המצב, וגם ההורים לחוצים יותר ונמנעים מלהרשות לילדיהם לצאת, להסתובב ולטייל במקומות מחוץ לבית. בנות מפחדות שיאנסו. ילדים קטנים חזרו להרטיב בלילה ולישון עם הוריהם. החברה הישראלית מצולקת.

המשימה שלנו: איש לא שיער שכ-80 שנה לאחר מלחמת העולם השנייה העם היהודי ייטבח בבתי, שהאנטישמיות ושנאת היהודים בעולם יגיעו לממדים כה גדולים, ואף יכללו שיח העוסק בהשמדת מדינת ישראל והצדקת הטבח שבוצע ב-7 באוקטובר.

בני הנוער הישראלים והגרמנים המשתתפים בחילופי הנוער מדברים זה עם זה ומכירים זה את זה. תפקידנו להוביל אותם להקמת דור של אנשים שימשו שגרירים של ערכים דמוקרטיים, המודעים לסכנות הנשקפות מאנטישמיות ומשנאת זרים.

אפרת סימנהויז-שפרן משמשת מנהלת קשרי החוץ במועצה האזורית עמק חפר. אחראית על משלחות הנוער החל משלב התכנון, גיוס בני הנוער, בניית תכנית המשלחת, הכנות והכשרת הצוות. בעלת תואר שני במדיניות ציבורית מהאוניברסיטה העברית ירושלים.

#BRINGTHEMHOME

OHAD BEN /

iv. אנחנו חייבים לבנות מחדש. אבל באיזה מחיר?

ג'ורג' סטיבנס

אנחנו גרים בבניין גבוה קרוב מאוד לעזה, כשני קילומטרים מהגבול. מרפסת הדירה שלי פונה לכיוון עזה, ואנחנו יודעים שהם רואים אותנו די ברור מהצד שלהם של הגבול. בשלהי 2022 ערכתי לראשי מועצת תנועות הנוער הגרמניות סיור בשדרות ועמדתי על כך שהם ייכנסו אלי הביתה ויראו כמו עיניהם עד כמה עזה קרובה. הם ביקשו לראות את הממ"ד שלנו, וביקשו לראות את העמדה הקרובה של כיפת ברזל, דבר שלא קרה לי מעולם בעשרות הסיורים שערכתי בשדרות. הראיתי להם שאני חי בקהילה, שאני חלק מקיבוץ עירוני עם עוד 30 אנשים, שהסלון שלנו ערוך לארוחות ערב של +12 אנשים בכל ערב.

היה להם קשה להבין מדוע אני מגדל שם את הילד שלי, וכל התשובות שלי היו קשות. ראשית, אמרתי להם שלהיות יהודי פירושו שהרבה אנשים שונאים אותך וחלקם רוצים להרוג אותך. כאן בישראל, לפחות, יש לנו את האמצעים להגן על עצמנו, ומה ששומר על הריבונות וההגנה שלנו באופן חלקי הוא שאנחנו חיים על האדמה שלנו וגם שומרים על הגבולות שלנו. שנית, בניגוד לגרמניה, ישראל היא מדינה שקיומה העתידי אינו מובטח. אם לא נגן על עצמנו, נפתור מחלוקות פנימיות ונוודא שלדור הבא יהיו סיבות טובות להיות כאן, אז ישראל לא תתקיים לאורך זמן. אני גר בשדרות כי אני רוצה לקחת חלק בבניית חברה ישראלית מאוחדת ובעלת חוסן רב יותר.

נעבור בהילוך מהיר לאירועי ה-7 באוקטובר. בני, זוגתי יעל ואני בחרנו לבלות את החג בבית הוריה סמוך לתל אביב. התעוררנו לקולות ההתראה מהטלפונים הניידים שלנו בסביבות 6:30 בבוקר. כעבור שעה קיבלנו סרטון בו נראו טנדרים מלאות במחבלים שנוסעות ברחוב הראשי של שדרות. בשעה 8:15 בבוקר, החברים מהקיבוץ העירוני שלנו שמעו יריות מהרחוב, וקבוצת הווטסאפ של הבניין שלנו קיבלה תמונה מהבניין שלידינו שמראה שמחבלים פרצו אליו. מישהו מהבניין שלי התקשר למשטרה אבל הם לא הגיעו. התחלנו להבין שזו לא רק פלישה מסיבית של חמאס, אלא גם שצה"ל איבד שליטה לחלוטין.

בשלב הזה, משפחתי ואני היינו עדיין מוגנים, אך הייתי בטוח שהבניין שלי הולך להיות הבא בתור, ושרבים מחבריי הטובים וילדיהם עלולים להיהרג. זה היה אולי הרגע המפחיד ביותר בחיי וחשתי חוסר אונים. כולם הסתגרו בממ"דים שלהם וקיוו לטוב.

למרבה המזל, מסיבות שלעולם לא אדע, המחבלים לא הגיעו לבניין שלנו. החברים הכי קרובים שלי שרדו כולם.

במרפסת שלנו בה עמדתי עם ראשי מועצת תנועות הנוער הגרמניות ישנם כעת חורי כדורים, וגם אחת מדלתות הזכוכית נופצה מירי.

באותו ערב נודע לנו שזוג מהבניין שלנו, דולב ואודיה סוויסה, ניסו באותו בוקר לברוח מהעיר עם שתי בנותיהם הקטנות, אך נתקלו במחבלי חמאס. הם רצחו את דולב. אודיה רצתה לברוח, אך לא ידעה לנהוג. בדואי בשם עאמר אבו סבילה נכנס למרבה המזל וניסה להציל אותם. הוא הביא את כולם לתחנת משטרה בשדרות, מתוך מחשבה שהמקום יהיה בטוח.

לרוע המזל, הוא הגיע לתחנה בדיוק כשהיא הותקפה על ידי מחבלי חמאס שחדרו לעיר. המחבלים רצחו גם את אודיה וגם את עאמר. הבנות שרדו, אולי בזכות גבורתו של עאמר.

שתי מסקנות חשובות מהסיפור:

1. החיים היהודיים עד קום מדינת ישראל היו דומים להרגשה שהייתה לחבריי כשהמחבלים היו מחוץ לבניין שלנו, כי החיים היהודיים לפני 1948 כללו פוגרומים. כמעט בכל מקום, כמעט בכל מאה, יהודים הכירו את התחושה שעלולים להכות בהם, להרוג, לאנוס או לגרש אותם רק בגלל היותם יהודים. חשבנו שהקמת מדינת ישראל הביאה סוף לכך, אך ה-7 באוקטובר העמיד אותנו על טעותנו.

2. אנחנו זקוקים לאור, לא רק לכאב ולאבל. סיפורו של עאמר הוא דוגמה קטנה לכך, ועלינו ללמד את סיפורי התקווה והגבורה הללו.

האם נחזור?

אני ובת זוגי יעל חייבים להחליט, ביחד עם החברים שלנו, אם לחזור לשדרות, ולגדל שם את בננו. לא בעוד חמש שנים, אלא בחודשים הקרובים.

התנועה שלי, הנוער העובד והלומד, הדריכה את מירב בני הנוער המפונים בישראל. כיום, 600 ילדים ובני נוער משדרות, הפזורים ברחבי הארץ, משתתפים בפעילויות שלנו. כדי להמשיך בפעילות כשבתי הספר ייפתחו מחדש בתחילת מרץ, אנחנו צריכים לעשות מאמצים כבירים. יעל, זוגתי, נבחרה לעמוד בראש העשייה הזו, לתת מרחב בטוח ומעצים לבני נוער שזה לא מכבר שרדו טבח וחיים כעקורים בארצם קרוב לחצי שנה.

תפקידה החדש של יעל הוא חיוני. אבל האם אנחנו מוכנים לחזור לגור שם עם ילד קטן, בזמן שהמלחמה עדיין נמשכת וחורי הקליעים טרם תוקנו? כשידוע לנו שה-7 באוקטובר התרחש ומהו דומה עלול לקרות שוב?

זוהי בחירה מפחידה וקשה. אנחנו לא יכולים לנטוש את הנוער שלנו, את העיר שלנו, את התנועה שלנו בזמן הזה. אך האם אני באמת יכול לתאר לעצמי כיצד אני משחק עם בני הקטן והיפה במרפסת שלנו כשעזה נמצאת במרחק שני קילומטרים בלבד משם?

דילמות מרכזיות העומדות בפני הנוער הישראלי לאחר ה-7 באוקטובר והמלחמה הנוכחית

כיצד מחזירים את תחושת השליטה? כל מי שעבר טראומה קשה מרגיש אובדן שליטה, וחשוב להשיב את תחושת השליטה לנוער הישראלי בכלל, ובפרט למי ששרד את טבח ה-7 באוקטובר, ולא לו שאיבדו את יקיריהם או שבני משפחתם או חבריהם נחטפו. אלו שמפונים מזה חמישה חודשים, גרים בבתי מלון או אצל בני משפחה, כאשר החברים/בית הספר/השכונה פזורים בכל רחבי הארץ, חוו אובדן שליטה משמעותי ביותר. שאלת מפתח שעלינו להידרש לה היא כיצד יכול החינוך הבלתי פורמלי לשמש כלי מרכזי בסיוע לבני נוער להחזיר לעצמם את תחושת השליטה והמשמעות בצלה של מציאות כאוטית וטראגית? מהו המרחב החברתי, מהו העיבוד הדרוש ואיזה קשר נחוץ עם יעצים ומחנכים? חשוב להבין שהתהליך הזה התחיל ב-8 באוקטובר ויימשך שנים, והתשובות שלנו צריכות להתעדכן כל הזמן כדי לשקף היכן נמצא הנוער שלנו.

כיצד נבנה מחדש את האמון בין בני נוער יהודים לערבים אחרי מה שקרה? גם ערבים ישראלים רבים נרצחו ב-7 באוקטובר ועקב כך נוצרה רמה מסוימת של שותפות גורל. היהודים בישראל חווים את המתרחש דרך ערוצי החדשות המרכזיים בישראל וקרובי משפחה שמשרתים בצבא. לעומתם, ערביי ישראל חווים זאת דרך אמצעי התקשורת בשפה הערבית ולעיתים מקרובי משפחה בעזה. מדובר בשתי נקודות מבט שונות מאוד. כיצד נוכל לבנות גשרים חיוביים בין שתי האוכלוסיות? האם נוכל ליצור נרטיב משותף לגבי מה שקרה ב-7 באוקטובר?

כיצד מגשרים על הפערים בין האוכלוסיות שנפגעו? קיבוצים רבים עברו מתקפות חמורות בהרבה, חלקם איבדו למעלה מ-10% מחברי הקיבוץ שנרצחו או נחטפו לעזה. בשדרות מדובר בפחות מ-1% מהאוכלוסייה (עירנו איבדה 50 איש - מספר עצום! אך אנחנו עיר גדולה בה 25,000 תושבים). מצד שני, שדרות היא עיר ענייה יותר שבעבר נדחקה לא אחת לשוליים. הקיבוצים קיבלו תרומות רבות יותר, זכו לפרסום ולמימון רב יותר מהממשלה, לחבריהם היו הזדמנויות רבות יותר לנסוע לחו"ל. כיצד נוכל להבטיח שה-7 באוקטובר והמלחמה יעזרו לאחד את הצעירים האלה, במקום רק לפלג ביניהם עוד יותר?

ג'ורג' סטיבנס הוא תושב שדרות שפונה מביתו, חבר הקיבוץ העירוני בעיר, אב לילד בן 18 חודשים ועומד בראשן של שותפויות בינלאומיות בתנועת נוער העובד והלומד, התנועה הגדולה בישראל הפעילה בקרב נוער יהודי וערבי. סטיבנס יליד ארה"ב, עלה לישראל לפני 13 שנים ומתגורר בשדרות מזה שבע שנים.

**ה-7 באוקטובר
והשלכות על
החברה הגרמנית**

V. לאחר ה-7 באוקטובר – סקירה כללית של ההתפתחויות בחברה הגרמנית

בין סולידריות למחאה

החברה הגרמנית הזדעזעה עמוקות מהזוועות שביצע חמאס ב-7 באוקטובר. תגובותיהם של פוליטיקאים גרמנים בממשלה ובאופוזיציה היו עקביות למדי. לדבריו של קנצלר גרמניה שולץ, "ברגעים אלה יש רק מקום אחד לגרמניה. מקומה של גרמניה לצידה של ישראל".¹ גישה זו באה לידי ביטוי גם בביקורים הממלכתיים הרבים בישראל של פוליטיקאים גרמנים מובילים, בהם נשיא גרמניה שטיינמאייר.

החברה האזרחית בגרמניה הביעה את הזדהותה עם ישראל, ביציאה לרחובות ובהבעת תמיכתה כלפי הקהילות היהודיות, הן במסגרת אירועים אישיים כמו משמרות של אזרחים או הצבת שולחן אוכל לארוחת שבת לזכר החטופים, והן באירועים גדולים יותר כמו הפגנות ועצרות. העצרת הגדולה ביותר שהתאספה ביוזמתה של ברית רחבה בין מפלגות פוליטיות שונות, קהילות דתיות, ארגונים ואיגודים מקצועיים, התקיימה ב-22 באוקטובר. למעלה מ-10,000 משתתפים התאספו מול שער ברנדנבורג שבברלין תחת הכותרת "נגד טרור, שנהא ואנטישמיות – סולידריות והזדהות עם ישראל".² עצרות קטנות יותר לסולידריות עם ישראל התקיימו גם בערים אחרות בגרמניה.

יחד עם זאת, רבים בגרמניה, וביניהם כאלה בעלי זיקה אישית או ללא זיקה אישית למזרח התיכון, הביעו סולידריות ודאגה לעם הפלסטיני ולאזרחים שנהרגו במלחמה בין צה"ל לחמאס. אנשים רבים יצאו לרחובות, ומספר המשתתפים בעצרות אלו עלה באופן ניכר על מספר המשתתפים בעצרות הפרו-ישראליות.

חופש ההפגנה אמנם אינו מוטל בספק, אולם במהלך ההפגנות הללו התרחשו גם אירועים בעייתיים. נקראו בהם פעם אחר פעם סיסמאות אנטישמיות והוצגו כרזות הכוללות אמירות המפחיתות בחשיבותם של טרור ואנטישמיות. הצהרות המבטאות אנטישמיות הקשורה לישראל היו נפוצות למדי, למשל כאשר מפגינים השוו בין הפעולה הצבאית נגד חמאס לרדיפת היהודים בגרמניה הנאצית. ההתקפות האלימות והעימותים עם המשטרה לוו גם בסיסמאות איסלאמיסטיות ואמירות תוקפניות שהתכחשו לטרור האנטישמי של ה-7 באוקטובר או הציגו אותו כמאבק לגיטימי לשחרור. אירועים אלו הובילו לקיטוב ולדיונים מחודשים בחברה הגרמנית לגבי מהי הצורה הלגיטימית של מחאה ומה עלול להפיץ נאומי שנהא ואנטישמיות.

1. <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2023/kw41-de-regierungserklaerung-970542>

[כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

2. www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/DE/Frank-Walter-Steinmeier/Reden/2023/10/231022-Kundgebung-Dt-Israelische-Gesellschaft.html

[כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

עליית האנטישמיות כתוצאה מאירועי ה-7 באוקטובר

כתגובה לאירועים המתוארים לעיל, פורסם סרטון בו סגן הקנצלר ושר הכלכלה של גרמניה, רוברט האבק, גינה את האנטישמיות הגואה בארצו ואף התייחס למורכבות בזיהויים של ביטויים אנטישמיים. הסרטון, שנצפה על ידי 42 מיליון אנשים, זכה לתגובות רבות, הן בגרמניה והן מחוצה לה. בשבועות שלאחר ה-7 באוקטובר, מספר התקריות האנטישמיות עלה ביותר מ-300%³. טווח המתקפות האנטישמיות הפך רחב למדי. הופצו באינטרנט נאומי שנאה אנטישמיים שכוונו במישור כלפי יהודים. על אנדרטאות רוססו כתובות נאצה, הן הושחתו וחוללו. נרשמו גם אירועים שונים של תקיפות אלימות, ובהם תקריות בין סטודנטים באוניברסיטה. סימון בתים בהם מתגוררים יהודים במגן דוד וניסיון פיגוע באמצעות חומר תבערה בבית כנסת בברלין ב-18 באוקטובר היו בין האירועים המטרידים שהתחוללו.

3. מרכז המחקר והמידע על אנטישמיות (RIAS): תגובות אנטישמיות ל-7 באוקטובר, עמ' 4
[ראו www.reportantisemitism.de/documents/2023-11-28_antisemitische_reaktionen_in_israel]
[2024 במרץ, deutschland_auf_die_hamas-massaker_in_israel_2.pdf, כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

נקודות מבט יהודיות: בין חוסר ביטחון לבידוד

העלייה המדאגה בהתבטאויות ומתקפות אנטישמיות הביאו לתחושה של חוסר ביטחון בקרב יהודים בגרמניה. החיים היהודיים הוגבלו עוד יותר מבעבר או שהתאפשרו רק תוך תגבור אמצעי הביטחון הקיימים.⁴ סטודנטים יהודים מדווחים כי האוניברסיטאות הפכו למקום שאינו בטוח עבורם, בו הם חשופים להתבטאויות אנטישמיות לא רק מסטודנטים אלא גם מסגל האוניברסיטה. למרות הסולידריות מצד חלקים בחברה הגרמנית, תחושת הבידוד ממשיכה לאפיין את חייהם של חלק ניכר מיהודי גרמניה. רבים מהם חשים חוסר ביטחון במקום העבודה ובחיים הפרטיים. הם ציפו שיקום קול זעקה לנוכח ההתפתחויות הללו, אך הדבר לא קרה.

חינוך בתקופה שלאחר ה-7 באוקטובר

מורים ומחנכים התמודדו עם אתגרים גדולים בשבועות שלאחר ה-7 באוקטובר. האמוציונליזציה העצומה שעברו צעירים, הניזונה מהדינמיקה השולטת בפלטפורמות המדיה חברתית, לא הייתה תופעה חדשה ביחס למזרח התיכון. עם זאת, מימדיה הגיעו לשיאים חדשים לאחר אירועי אוקטובר והמלחמה שבאה בעקבותיהם.⁵ בחלק מהמקרים ניצבה בפני המחנכים המשימה הכמעט בלתי אפשרית לספק לצעירים מקום הולם לרגשותיהם ולמחשבותיהם, ובמקביל לנהל דיאלוג מכבד שמציב גבולות ברורים נגד ההפחתה בסכנה הנשקפת מטרור ואמירות אנטישמיות. אתגר זה נובע מאי-ידיעת ההיסטוריה של האזור וחוסר היכולת לזהות אנטישמיות. בחלק מהמקרים ניתנה תשומת לב מועטה מדי לחששותיהם ולצרכיהם של תלמידים יהודים בתקופה זו.

יחד עם זאת, אנשי חינוך ומוסדות רבים שלהם ניסיון רב בהתמודדות עם נושאים מעין אלה הגיבו במהירות לאתגרים החדשים. הם הציעו הדרכה, סדנאות והשתלמויות. שיטות וחומרים חינוכיים שהיו בשימוש זה זמן רב, הובאו לידיעת ציבור רחב יותר. אנשי חינוך רבים זכו בדרך זאת להעצמה ביכולתם לפעול, אולם עדיין נותר לכך ביקוש רב.

לקריאה נוספת

למנחים מומלץ להשתמש ב-PowerPoint שבנספח להצגת סקירה של האירועים במהלך תוכניות חילופים.

kurzelinks.de/appendix-presentation-october7-germany

4. www.rbb-online.de/kontraste/archiv/judenhass--unser-leben-nach-dem-7--oktober.html

[כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

5. מרכז חינוכי אנה פרנק: אינטיפאדת ה-TikTok – ה-7 באוקטובר והשלכותיו באינטרנט, 2024 [ראו: https://www.bs-anne-frank.de/fileadmin/content/Publikationen/Weiteres_P%C3%A4dagogisches_Material/TikTok_Report_BS_Anne_Frank_2024.pdf]
[כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

VI. עבודה עם נוער בבוואריה לאחר ה-7 באוקטובר – בחינה מחדש של החינוך הפוליטי סבינה קליין

מועצת הנוער הבווארית (BJR) משמשת כארגון הגג של רוב ארגוני הנוער ומרכזי הנוער בבוואריה, ובנוסף בתור הזרוע המבצעת של משרד החינוך בכל הנוגע לחילופי תלמידים בבוואריה. המועצה עוסקת בתוכניות חילופים עם ישראל מאז שנות ה-60.

לאחר ה-7 באוקטובר השתנו במידה רבה לא רק תחום החילופים עם ישראל, אלא גם העשייה של ארגוני הנוער בכלל, והחינוך לדמוקרטיה בפרט.

תגובות לאחר ה-7 באוקטובר: מעבר מסולידריות לדין

מעשי הטבח הנוראים של 7 באוקטובר עוררו תגובות עזות של הלם וסולידריות בחברה ובארגוניה. מועצת הנוער הבווארית פרסמה מיד הודעה לעיתונות, והביעה את הסולידריות שלה עם הקורבנות, עם שותפינו בישראל והמדינה כולה. כך עשו גם רבים מארגוני הנוער, בייחוד אלה שיש להם קשר הדוק לישראל.

הדגשנו בצורה מפורשת שלישאל יש את הזכות הלגיטימית להגן על עצמה, בדיוק כמו לכל מדינה אחרת, מפני שצפינו שכל תגובה צבאית של ישראל ל-7 באוקטובר תגרור מעבר מסולידריות לביקורת או אף לשנאה. התגובות למלחמה בעזה הבהירו במידה רבה שסטריאוטיפים ונרטיבים אנטישמיים אינם נחלת העבר אלא ממשיכים עם נרטיבים מחודשים. החוזק של עבודתנו עם הנוער טמון בגיוון שלה, ועל כן דיונים רבים המתקיימים בחברה נוכחים גם בארגוני העבודה עם נוער.

מאז ה-7 באוקטובר דבקנו באמונתנו שאותם ארגונים העוסקים בחילופי נוער עם ישראל מתמודדים היטב עם המורכבות הגבוהה הטמונה בדיון. לפגוש ולהכיר אנשים מהאזור עשוי לאפשר לנו לזכות במבט רחב יותר מאשר הנרטיבים והעוינות בשיח הציבורי.

מכיוון שתוכניות חילופים אינן מתקיימות כעת באופן פיזי, מועצת הנוער הבווארית הסיטה את התמקדותה בתחום החילופים לנקודות הבאות:

❖ להתחבר לטראומה של החברה הישראלית: חשוב שנזכיר לעצמנו איזה אירוע מחריד היה ה-7 באוקטובר, כדי שלא נאבד את הקשר עם מה שעובר על החברה הישראלית. הדרך הטובה ביותר לעשות זאת היא באמצעות קשרים אישיים עם חברים וארגונים שותפים מישראל. לעת עתה נערכים גם מפגשים מקוונים במסגרת הפרייקטים.

❖ לקיים חילופי נוער ותלמידים באופן פיזי בהקדם האפשרי: אי-אפשר להחליף את המגע האישי, לא באמצעות סמינרים מקוונים, לא בנאומים אינטלקטואליים, לא בספרים או בסיקור תקשורתי. אנו עובדים על יצירת אפשרויות לערוך תוכניות חילופים בגרמניה. כתוצאה מכך יהיה צורך בשינוי מערך המימון, השיטות והמבנים הארגוניים כדי להבטיח שכל אחד ואחת יוכלו להרגיש בטוחים פיזית ונפשית ושיהיה מקום לקיומו של דיאלוג משמעותי על מה שקרה, ולמרות מה שקרה.

❖ להמשיך להרים את קולנו למען ישראל: קשה להתבטא באופן חופשי בעד ישראל, זה עלול לגרום לעימותים בין חברים או להערות שנאה ברשתות החברתיות וכו'. השאלות שעלינו לשאול בוויכוחים האלה הן: מהן האפשרויות של ישראל להגיב? האם אנו באמת מבינים את ההיקף, את רצף האירועים ואת האכזריות שבה התאפיין ה-7 באוקטובר? עלינו להתעכב על השאלות הללו ולא להזדרז לענות עליהן במשפטים כמו "כן, זה היה נורא, אבל...!". גם אם זה כרוך באי נוחות, עלינו לבחור להרים את קולנו למען ישראל בחיי היום-יום, לגלות אומץ ולשמש בני ברית.

בחינה מחודשת של החינוך הפוליטי בגרמניה

לצד הדיונים הציבוריים, גם המתקפות על יהודים בגרמניה לאחר ה-7 באוקטובר עוררו ויכוח מחודש על הדרך שלנו לעסוק בתחום החינוך הפוליטי ועל תרבות הזיכרון שלנו. נשאלת השאלה אם דרך זו הייתה אפקטיבית או שעלינו לערוך בה שינויים.

באופן כללי, העבודה עם נוער מחפשת אחר דרכים חדשות להגן על הדמוקרטיה, ואנטישמיות היא אחד המנגנונים שמסכנים אותה.

להלן כמה נקודות קריטיות עבור העבודה עם נוער בבוואריה בעתיד:

❖ ללמוד לזהות אנטישמיות: עלה מספרן של סדנאות והתערבויות חינוכיות שמטרתן ללמד על אנטישמיות. חיוני ללמד על המנגנונים ועל ההמשכיות שבתופעות הללו, כדי שצעירים ידעו לזהות התבטאויות אנטישמיות ולא ימשיכו בהן.

❖ ללמוד לחיות עם דילמות: הפניית המבט לעבר ישראל והאזור מלמדת אותנו תמיד בצורה ברורה מאוד שחשוב להדגיש בהסברים שלנו שלא הכול שחור-לבן. אנו עדים לכך בצורה הולכת וגוברת גם בתוך החברה שלנו. צעירים (ומבוגרים!) צריכים ללמוד להתמודד עם אי-בהירות ודילמות.

❖ ללמוד לחיות בעידן פוסט-עובדתי: אנו חיים בעידן פוסט-עובדתי, בו "האירועים הממשיים" חשובים פחות מהנרטיבים הנוצרים סביבם, בעיקר בתקשורת ובמדיה החברתית. עלינו להגביר את המאמצים החינוכיים וללמד כיצד להתמודד עם הסכנה הטמונה במדיה החברתית (תיבת התהודה התקשורתית והבעייתיות שבה; כיצד לזהות תוכן ימני או אנטישמי שלעתים קרובות צעירים נחשפים אליו, לפעמים אף בלי להיות מודעים לכך).

❖ ללמוד לשפר את תרבות הדיון שלנו: בתחומים רבים ניכר שאנשים מסוגלים פחות ופחות לנהל ויכוח מבלי לעשות דה-לגיטימציה לבן שיחם. חברה דמוקרטית חזקה חייבת להיות מסוגלת לעשות זאת.

תחום החינוך הפוליטי והעבודה עם נוער ממשיך לתור אחר אסטרטגיות חדשות כיצד ליישם את הלקחים שנלמדו הלכה למעשה. תקוותנו שהמשאבים והאקלים הפוליטי ההכרחיים לעבודה חשובה זו יוכלו לבוא לידי מימוש.

סבינה קליין היא מומחית למדע המדינה ומגשרת. מזה 15 שנים היא עובדת בתחום חילופי התלמידים והנוער עם מדינות שונות, ומאז 2018 היא עוסקת כמתאמת תוכניות החילופים עם ישראל במועצת הנוער הבווארית.

VII. יצירת מרחב להבנה ולכבוד הדדי

בטינה פינצל

בנוסף לעיסוקי כפריילנסרית בתחום חילופי הנוער הגרמני-ישראלי, אני משמשת ראש הפרויקט "דמוקרטיה במרכז" העוסק בשאלות של חינוך לדמוקרטיה ומניעת אפליה (מכל הסוגים) ברמה העירונית ברובע מיטֶה ("מרכז") בברלין, שהוא רובע מגוון מאוד ביחס לדת, להגירה ולרקע החברתי של תושביו. מתגוררים בו טורקים וערבים רבים, כמו גם מהגרים וצאצאיהם של מהגרים ממזרח אירופה וממדינות אפריקה. ברובע שוכנים גם שלושה בתי כנסת וכמה אתרי זיכרון לשואה, אולם האוכלוסייה היהודית המתגוררת ברובע קטנה למדי.

לאחר המתקפות האכזריות של חמאס ב-7 באוקטובר 2023 והמלחמה שפרצה בעקבותיהן, הקונטקסט של העבודה שלי השתנה במידה ניכרת. בימים ובשבועות הראשונים ביקרו אותי קולגות רבים שיודעים על קשריי המקצועיים והפרטיים לישראל והביעו סולידריות ותמיכה. בלט הזעזוע העמוק לאחר הטבח. אולם גם התברר שרבים מהם אינם יודעים הרבה על ההיסטוריה של הסכסוך ועל המצב בישראל, בעזה או בגדה המערבית. לנוכח חוסר הידע וריבוי ההנחות השגויות לגבי החיים בישראל, עלו שאלות רבות.

פניות רבות של מורים, מחנכי נוער וגופים להפצת ידע עסקו גם בשאלה כיצד להתייחס למתקפת ה-7 באוקטובר ולמלחמה בעבודה עם צעירים. מכיוון שאנו מתמקדים בעבודתנו גם בפעילות נגד אנטישמיות וגזענות אנטי-מוסלמית, עמדנו בקשר עם כמה אנשי חינוך שביקרו בבתי ספר לאחר ה-7 באוקטובר כדי לפתוח ב"טרילוג" – זוג מחנכים המורכב מיהודי או ישראלי בשילוב נקודת מבט מוסלמית או פלסטינית, המשוחחים עם צעירים גרמנים מרקעים שונים. הענקנו מימון לסדנאות בנות יום אחד בבתי ספר ובמועדוני נוער שונים עם צוותים של מחנכים. זאת ועוד: המחלקה החינוכית של "בית האחד" – בית תפילה משותף שהוקם על ידי יהודים, נוצרים ומוסלמים ברובע מיטֶה בברלין עוסקת גם היא בפעילויות מעין אלה. חזן יהודי ואימאם מוסלמי משוחחים עם צעירים תוך התמקדות בסוגיות דתיות ובשאלה כיצד הם רואים את הטרור של ה-7 באוקטובר והתקופה שבאה לאחריה. קיבלנו משוב חיובי למדי על הסדנאות הללו. בפרט, חשוב לצעירים לראות צוות המורכב מיהודי ומוסלמי שמשתפים פעולה ביניהם ונותנים מקום לשאלות ולרגשות שלהם.

גם צעירים בעלי קשרים משפחתיים למזרח התיכון על פי רוב אינם יודעים הרבה על

הטבח שאירע ב-7 באוקטובר, על המלחמה שפרצה בעקבותיו ועל ההיסטוריה של האזור. המדיה החברתית הייתה ונותרה מקור להפצת ידיעות כזב, וכן תמונות וסרטונים בעלי השפעה פסיכולוגית מזיקה מאוד. יותר מכול, צעירים רבים אמרו לי שהם מרגישים שמכריחים אותם לקחת צד, הם מרגישים שמופעל עליהם לחץ מוסרי מחברים, מהמדיה (החברתית) או ממוריהם. במצב הזה חשוב קודם כל להפחית מהלחץ המופעל על הצעירים, לתת להם להאזין לקולות רבים, להסביר להם את העובדות (ההיסטוריות) ולתמוך בהחלטתם שלא לבחור צד. משמעות הדבר היא תמיכה בקורבנות מתקפת חמאס והחטופים, לצד גילוי אמפתיה כלפי הקורבנות החפים מפשע של המלחמה בעזה, לתאר את העובדות על ארגון איסלאמי רדיקלי כמו חמאס ומטרותיו, ולהכיר בזכות הקיום של מדינת ישראל וזכותה להגן על עצמה. חשוב גם לתמוך בצעירים גרמנים-יהודים (שקולם נעדר לעתים קרובות בכיתות ובמועדוני נוער בגרמניה) ולדבר על מצבם הנוכחי, על חששותיהם מהאנטישמיות הגואה בגרמניה ובעולם כולו.

כדי להשיג מטרות אלה, חשוב שאנשי חינוך בבתי ספר, במועדוני נוער ובמרכזים קהילתיים, וכן אנשי החינוך הפועלים בתחום חילופי הנוער הגרמני-ישראלי יעסקו בהשלכות של מתקפות הטרור על החברה הישראלית, בקשר שבין הטבח של ה-7 באוקטובר לפשעי השואה, וכן בתולדות הסכסוך הישראלי-פלסטיני והמלחמה הנוכחית. הדברים קשורים אלה באלה, אך יש לבחון אותם גם בנפרד. על אנשי החינוך לבחון את נקודת המבט ו"הקווים האדומים" שלהם בנוגע לאמירות גזעניות אנטישמיות או אנטי-מוסלמיות באמצעות נקיטת עמדה ברורה המבוססת על ערכים הומניסטיים ביחס לכלל. משמעות הדבר אינה שישנן תשובות לכל השאלות, אלא שיש להיאבק באמירות אנטישמיות וגזעניות. חשוב לא רק לאסור על אמירות אנטישמיות, אלא גם להסביר מדוע הן אנטישמיות. עקב כך אנו מארגנים סדנאות למחנכים העוסקות באתגרים החינוכיים לאחר ה-7 באוקטובר. מומלץ גם לשתף מקורות של מדיה חברתית המשמיעים קולות שונים במסגרת הדיון ולא נותנים במה לידיעות כוזבות.

ארגנתי גם כמה סבבי דיאלוג שזכו למשוב חיובי למדי. חשוב להטות אוזן קשבת, לשאול מהו מקורן של מחשבות ו/או "עובדות" מסוימות, מהי מעורבותם של הדוברים, להשמיע את הקולות שאינם זוכים לייצוג ולצאת נגד עובדות שגויות. בנוסף להשתלמויות שמטרתן הקניית ידע מעמיק יותר, אני סבורה שמפגשים מונחים של דיאלוג חשובים מאוד להבנה טובה יותר במצב הנוכחי. בקבוצות שבהן אין ייצוג לקול היהודי, חשוב מאוד להביא את נקודת המבט הזו באמצעות הצגת סרטונים קצרים או קטעים ממאמרים.

עבור חילופי הנוער בין ישראל לגרמניה חשוב מאוד לעסוק עם הצעירים ועם משפחותיהם בשינויים שעברה החברה הישראלית לאחר ה-7 באוקטובר. בנוסף, חשוב לדבר על האנטישמיות הגואה והשלכותיה על האנשים ועל הדמוקרטיות בעולם. חשוב לדבר על אותם אנשים המהווים מודל לחיקוי ותומכים בנושאים כמו מאבק בשנאה ובאפליה, לא משנה היכן. ולבסוף, יש להעצים את אותם צעירים הפועלים ביצירת מרחב לדיאלוג וכבוד הדדי.

בטינה פינצל עוסקת בחינוך אזרחי ומדע המדינה, ומארגנת מפגשים של נוער גרמני-ישראלי מאז 2010. בנוסף היא עובדת בתחום החינוך לדמוקרטיה ומניעת אפליה ברובע מיטקה בברלין.

VIII. ההשלכות של ה-7 באוקטובר על חיי היום-יום שלנו בבתי הספר – דו"ח אישי

מרטינה קלש

הידיעה על מתקפת הטרור האכזרית של חמאס ב-7 באוקטובר 2023 הגיעה לבית הספר שלנו באמצע חופשת הסתיו ושטפה אותנו בגל של זעזוע שממשיך להדהד גם כיום.

בראש ובראשונה, דאגתנו הרבה הייתה נתונה לחברינו ומכרינו בישראל. תכננו להוציא משלחת לתל אביב שהייתה אמורה לטוס שבועיים לאחר מכן כחלק מתוכניות החילופים שלנו עם ישראל, והתלמידים שלנו כבר עמדו בקשר עם המארחים הישראלים. עבור המשתתפים בחילופי התלמידים והוריהם, האירועים היו קשורים במישרין לאנשים מסוימים והיו קרובים מאוד לליבם. בעת שהוצפנו בעוד ועוד חדשות ותמונות מזעזעות, ניסינו כולנו, מורים ותלמידים כאחד, לדרוש בשלומם של החברים שלנו ובני משפחותיהם.

לאחר כמה ימים התברר כי נאלץ לבטל את הנסיעה עקב המצב הביטחוני. בתחילה, התנחמנו בסיכוי הקטן שנוכל לפחות לארח את המשלחת הישראלית באווראט בדצמבר. אולם גם תקווה זו למפגש ממשי נכזבה. הפעם היה זה הצד הישראלי שנאסר עליו לצאת לגרמניה עקב סיבות ביטחוניות. הייתה זו אכזבה מרה לכולנו, אך שמרנו על קשר: המארחים ממשיכים לשלוח זה לזה הודעות וחבילות, וקהילת בית הספר שלנו ממשיכה להביע את אהדתה. אנו המורים נמצאים בקשר הדוק עם עמיתינו וחברינו הישראלים ומנסים להבין מרחוק עד כמה האירועים משנים את חייהם מן הקצה אל הקצה. לעיתים, המעט שיש ביכולתנו לעשות הוא להדגיש את חשיבותה של ידידותנו ההדדית בזמנים קשים אלה.

אחת התגובות הראשונות ל-7 באוקטובר הייתה להכין את בית הספר שלנו לימים הראשונים ללימודים לאחר החופשה: כיצד נוכל להסביר לתלמידים בצורה המתאימה לגילם על האירועים הנוראים והמלחמה שפרצה כתוצאה מהם, כיצד להתמודד עם חששותיהם ולתמוך בילדים ובצעירים פגיעים במיוחד, כמו הפליטים מאוקראינה שחוו בעצמם מלחמה? תגובותיהם של התלמידים היו שונות מאוד זו מזו: חלק מהכיתות עסקו באופן אינטנסיבי בנושא ויזמו פרויקטים קטנים לסולידריות כמו איחולים של שלום לכל ילדי האזור; הם עסקו בכאב הבלתי נתפס של האנשים באזור מבלי לקחת צד; אחרים ביקשו לחזור במהירות לשגרת היום-יום; בקרב חלק מהילדים התעוררו חששות שהמלחמה תתפשט למקומות נוספים. רובם נזכרו בדכדוך שליווה את התקופה בה פרצה המלחמה באוקראינה.

היו וישנם גם תלמידים ומורים המזדהים במיוחד עם הסבל של האוכלוסייה האזרחית הפלסטינית ומשקפים בצורה ברורה את עמדתם במסגרת דיונים ביקורתיים. אולם, לאעומדת מאחוריהם גישה אנטישמית בסיסית המובילה לעימותים אלימים, כפי שקורה בבתי ספר אחרים בגרמניה. סקר קצר שנערך בין התלמידים, סגל בית הספר והעובד הסוציאלי של בית הספר שלנו מאשש את הרושם האישי הזה. גם בית הספר השכן מדווח כי לא הופר בו השקט עד כה. האם זה נובע מהעובדה ששני בתי הספר שלנו ממוקמים באזורים כפריים?

קהילת בית הספר מגיבה למספר ההולך וגובר של תקריות אנטישמיות בגרמניה במסגרת שיחות, שיעורים העוסקים באנטישמיות ובחיי היהודים בגרמניה, וכן פרויקטים משותפים: לעולם לא עוד!

תקוותנו שתוכניות החילופים עם ישראל יתחדשו בזמנים שקטים יותר. לדאבוננו, המימון לחילופי תלמידים קוצץ לאחרונה בצורה משמעותית. אין דבר שהוא יותר בונה שלום ומעשיר מהמפגשים האישיים מאוד בין צעירים במסגרת המשפחות המארחות, בבתי הספר ובחיי היום-יום שלהם בישראל ובגרמניה.

מרטינה קלש משמשת מורה בגימנסיה ע"ש פאול קלה, בית ספר תיכון באובראט ומפקחת על חילופי התלמידים רבי השנים עם תיכון עירוני א' תל אביב. מזה שלוש שנים היא עובדת כמורה לגרמנית בבית הספר הגרמני-פלסטיני שמידט בירושלים.

UNDS ARE
ES OLD
ARE OUR
NCE AND
RENGTH

OUR WOMEN
CENTURIES
BUT SO
RESILIENT
OUR STRENGTH

פרק 2

חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר -
פעילויות חינוכיות

חלק א'

פעילויות חינוכיות כהכנה לקראת תוכניות חילופי נוער בין גרמניה לישראל

בחלק א של פרק זה מוצגות חמש פעילויות שנועדו להכין את המשתתפים הגרמנים והישראלים לקראת מפגשי החילופים. שלוש הפעילויות הראשונות מיועדות להכנת הקבוצה הגרמנית לפני החילופים. פעילויות 1+2 עוסקות בשיחה עם צעירים בגרמניה על מה שקרה ב-7 באוקטובר, כיצד האירועים השפיעו על צעירים בישראל ומה משמעותם עבור החברה הישראלית בכללותה. בפעילות 3 המשתתפים עוסקים בדוגמאות לתגובות שונות בגרמניה לאחר 7 באוקטובר ולומדים על נקודות מבט ישראליות בנוגע לאנטישמיות.

הפעילות "בניית מרחב בטוח לשיח", נועדה להכין הן את הקבוצה הגרמנית והן את הקבוצה הישראלית לאינטראקציות ביניהן, תוך הבטחת סביבה נוחה ובטוחה לאורך כל תוכנית החילופים. הפעילות האחרונה בחלק זה מיועדת להכנת הקבוצה הישראלית ועוסקת בנושא האנטישמיות הקשורה לישראל וכיצד לזהות אותה.

כשהעולמות שלהם נעצרו מה קרה ב-7 באוקטובר בישראל?

נספח:

- פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל"
- מטלה לעבודה קבוצתית
- תמונות אמנותיות מהתקופה שלאחר ה-7 באוקטובר
- גיוון לפעילות: אוגדן הטקסטים "נקודות מבט בישראל על ה-7 באוקטובר"
- מטלה לעבודה עם אוגדן הטקסטים

[kurzelinks.de/
appendix-preparation-
activity1](https://kurzelinks.de/appendix-preparation-activity1)

60-70 דקות

18-6 משתתפים

(בקבוצות גדולות יותר, יש לקחת בחשבון זמן רב יותר לשיתוף ורפלקציה)
גיל: 16 שנה ואילך

"ציר הזמן של האירועים"
(ראו פרק 1, עמ' 23-26)

- מקרן, מחשב/ים נייד/ים, רמקולים
- להצגת הסרטון "הנוער בישראל לאחר ה-7 באוקטובר" (ראו עמ' 11)
- לורדים, כרטיסיות/דפים

סקירה כללית

פעילות זו נועדה לספק למשתתפים מגרמניה היכרות ראשונה והקשרים לגבי אירועי ה-7 באוקטובר בישראל. נוסף לפתיחה בדיון על האירועים תוך שימוש בדימויים אמנותיים נבחרים, המשתתפים ידונו במשותף במשמעות של האירועים עבור צעירים בני גילם בישראל. הסרטון "הנוער בישראל לאחר ה-7 באוקטובר" יוכל להעניק תובנות ולשמש בסיס לדיון.

מטרות

- לתת סקירה על מה שקרה ב-7 באוקטובר
- לתת מענה לשאלות פתוחות ואי-בהירויות בנוגע לאירועי ה-7 באוקטובר בישראל
- לעודד צעירים מגרמניה להרהר בהשפעת אירועי ה-7 באוקטובר על בני גילם
- לחזק את הקשר והאמפתיה בין צעירים בגרמניה ובישראל

מהלך הפעילות

מבוא (15 דקות)

1

המנחים יספרו למשתתפים שב-60 הדקות הקרובות הם יעסקו בנושא קשה הכולל תיאורים של אלימות, כאב וטרור. הם יעודדו אותם לשאול שאלות, אך בו בזמן גם תהיה להם אפשרות לקחת צעד אחורה אם זה נהיה קשה מדי.

המנחים יציגו בפני המשתתפים מהדורה מודפסת של עיתון יומי גרמני מה-9 באוקטובר (יום העבודה הראשון בגרמניה לאחר ה-7 באוקטובר) כשהכותרת הראשית גלויה לעיני כולם, וישאלו את חברי הקבוצה "האם אתם יודעים מה קרה בישראל ב-7 באוקטובר?" התשובות של הקבוצה יועלו על הכתב בנקודות על גבי פליפ צ'ארט גדול. מדובר בלקט ראשוני בלבד של רמת הידע הנוכחי. הוא אינו אמור עדיין לשמש לדיונים או למענה על שאלות.

עבודה קבוצתית (30 דקות)

2

הקבוצה תתחלק לקבוצות קטנות וכל אחת מהן תקבל תמונה אומנותית אחת או שתיים מהנספח.

מטלה לקבוצות העבודה

התבוננו בתמונה לכמה דקות, ודונו בקבוצה שלכם בשאלות הבאות:

- מה רואים בתמונות?
- מה יכול היה לקרות?
- אילו רגשות מועברים דרך התמונות?

יש לחזור למליאה. המשתתפים יתבקשו להניח את התמונות שברשותם במעגל על הרצפה כך שהן יהיו גלויות לעיני כולם. הם ישתפו בקצרה מה היו תוצאות הדיון. המנחים יעלו על הכתב את כל סוגי הרגשות שנרשמו בכרטיסיות (כרטיסיה אחת לכל רגש) ויניחו אותן ליד התמונות.

כעת יסוכמו כל אירועי המפתח של ה-7 באוקטובר. להתמצאות, ראו "מתקפת הטרור של ה-7 באוקטובר – ציר הזמן של האירועים" בפרק 1, עמ' 23-26.

עבודה קבוצתית עם הסרטון "כשהעולמות שלהם נעצרו..." (20 דקות)

3

הקבוצה תחזור לכרטיסיות שעל גביהן נרשמו הרגשות. המנחים יסבירו שבקרוב תפגוש הקבוצה צעירים בני אותו גיל מישראל שעברו ועדיין עוברים תקופה קשה מאוד. זהו הזמן להציג לקבוצה את הסרטון "קולות של צעירים מישראל". חברי הקבוצה יתבקשו להקשיב היטב אילו רגשות (מעבר לאלו שכבר נרשמו) הצעירים משתפים או מזכירים, לכתוב אותם על גבי כרטיסיות ולמקם אותם במעגל.

יש להציג בקצרה את הצעירים המופיעים בסרטון על ידי שילוב הפוסטר מהנספח (הצגתו במקרה) ולהסביר את ההקשר של הסרטון. כעת יופעל הסרטון (ראו קישור לסרטון בעמ' 11).

המנחים יפתחו סבב אחרון של רפלקציה:

← איזו אמירה מהסרטון תישאר איתכם?

← אילו רגשות הוזכרו על ידי בני הנוער?

← אם הייתם פוגשים אותם, מה הייתם שואלים אותם או אומרים להם?

המנחים יסגרו את הסבב באמירה שבקרב נפגוש צעירים כמו אלו שנראו בסרטון ונחשוב ביחד מה יוכל לסייע ליצירת אווירה בה כולם ירגישו בטוחים ורצויים.

עצה חינוכית

חלק מהאירועים של מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר אכזריים מאוד, כוללים אלימות ונושאים רגישים כמו אונס ואלימות מינית. כשצעירים שומעים עליהם בפעם הראשונה, הם עלולים להיות קשים ומטרידים עבורם. החומרים שבמתודה זו אינם מציניים או מציגים פרטים מעין אלה באופן מפורש. אולם, ייתכן שהמשתתפים כבר באו במגע עם הפרטים הללו ברשתות החברתיות וישתפו את חברי הקבוצה במה שראו. יש להקפיד ולוודא בכל עת מה שלומם של חברי הקבוצה ולהשתמש באזהרות טריגר במידת הצורך. אתם מכירים את הצעירים הכי טוב.

אין ספק שיצוצו שאלות על המלחמה בעזה במהלך הסדנה, וזה בסדר. מחשבותינו נתונות לכל החפים מפשע שנפלו קורבן למלחמה. אולם יש להבהיר שהמלחמה הייתה בתגובה למתקפת טרור ושגם האוכלוסייה בעזה סובלת תחת שלטון חמאס העושה שימוש בתשתיות אזרחיות, מסרב להחזיר את החטופים או להיכנע, ומאיים על ישראל שיחזור שוב ושוב על מה שעשה ב-7 באוקטובר.

יש להסביר שלא ניתן לפרש את מתקפת הטרור על ישראל ב-7 באוקטובר כתוצאה של מדיניות כיבוש כלשהי או כאקט של שחרור. חמאס הוא ארגון שהאג'נדה המדינית שלו מבוססת על אלימות וטרור והוא שולל את זכות קיומה של מדינת ישראל.

גיוון לפעילות

ניתן לבצע את פעילות ההיכרות הזו גם באמצעות שילוב הסרטונים שבערכה החינוכית. המשתתפים יוכלו לעבוד בקבוצות קטנות, כשכל קבוצה תצפה בסרטון אחר ולאחר מכן חברי הקבוצות הקטנות ישתפו את רשמיהם במליאה.

גיוון לפעילות

למשתתפים מבוגרים יותר או אנשי מקצוע (צעירים), ניתן לבצע מתודה זו עם חומרים חלופיים שנותנים ביטוי ומציגים נקודות מבט רחבות יותר בישראל ובתפוצות. לווריאציה זו של הפעילות, יש להשתמש באוגדן הטקסטים "נקודות מבט בישראל על ה-7 באוקטובר" הנמצא בנספח.

מה שלומך? תובנות על החיים בישראל לאחר ה-7 באוקטובר

נספח:

- מטלה לעבודה קבוצתית
- פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל"
- דוגמאות לפרויקטים בחברה האזרחית לאחר ה-7 באוקטובר (כרטיסיות)

80 דקות

15-5 משתתפים
גיל: 16 שנה ואילך

[kurzelinks.de/
appendix-preparation-
activity2](https://kurzelinks.de/appendix-preparation-activity2)

- מקרן/מקרנים, מחשב/ים נייד/ים, רמקולים להצגת הסרטונים "החברה הישראלית" ו"תפקיד הנוער" (ראו עמ' 11)
- פלופי צ'ארט, לורדים וכרטיסיות/דפים

סקירה כללית

בפעילות זו, צעירים מגרמניה יקבלו תובנות שונות על האופן שבו ישראלים בני גילם תופסים את החברה שלהם לאחר מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר, כיצד הם מקבלים על עצמם אחריות לתמוך בחברי הקהילה שלהם וכיצד הם מביטים לעבר עתיד חסר ודאות.

הפעילות כוללת שני סרטונים בהם מושמעים קולותיהם של צעירים מישראל. חשוב ביותר שלפני הפעילות יונחל למשתתפים ידע בסיסי על היבטים חשובים הקשורים בחיים בישראל, כגון מגוון האוכלוסייה, אופייה הרב-תרבותי של החברה או אבני דרך חשובות בחייהם של צעירים כמו מעורבות חברתית ושירות צבאי. מומלץ שהמנחים יתחילו בפעילות מספר 6 "יום בחייו של צעיר בישראל" מתוך אוסף המתודות להכנה ולמפגשי סיכום בדגש על מודעות לאנטישמיות בתוכניות חילופי נוער בין גרמניה לישראל.

sichtbar-handeln.org/methodensammlung/

מטרות

- ללמוד על הרלוונטיות של מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר עבור צעירים ישראלים כיום.
- להעלות את המודעות לכך שהאירועים עדיין מורגשים מאוד בחברה הישראלית ולכך שהמשבר המתמשך עדיין משפיע על האוכלוסייה בישראל.
- לתת דוגמאות כיצד החברה האזרחית בישראל מתמודדת עם הטראומה ומתארגנת מחדש לאחר אירועי ה-7 באוקטובר.
- להעלות את המודעות לחוסר הוודאות, הפחדים והשאלות שיש לצעירים לגבי העתיד.

מהלך הפעילות

מבוא (15 דקות)

1

הסבב ייפתח בשאלה לחברי הקבוצה: איך אתם מרגישים היום? תינתן להם דקה אחת לחשוב ולהכין תשובה המכילה לפחות שני משפטים. לאחר מכן יתחילו המנחים לשאול את כל אחד מחברי הקבוצה "מה שלומך היום?" לאחר שתתקבל תשובתו של הנשאל הראשון, ימשיכו המנחים לשאול את יתר חברי הקבוצה עד שיגיע התור של כולם.

ינתן הסבר קצר על כך שישראלים ויהודים רבים חדלו מהרגלם לשאול אחד את השני "מה שלומך?" לאחר מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר. הטראומה מלווה אותם כל הזמן ורבים מחכים לבשורות טובות ולימים טובים יותר.

יש לציין כי ה-7 באוקטובר שינה את ישראל וכי לא ניתן לראות במתקפת הטרור רק סכסוך בין ישראל לאחת המדינות השכנות לה. אם לא דובר בקבוצה עד כה על אירועי ה-7 באוקטובר בישראל, יש לתת סקירה כללית של אירועי ה-7 באוקטובר תוך הפניה לדף המידע בפרק 1, עמ' 23-27.

יש להקדיש זמן כדי לתת מענה לכל שאלה שתעלה בקבוצה.

2

עבודה קבוצתית על הסרטונים "החברה הישראלית" ו"תפקיד הנוער" (30 דקות)

המנחים יציגו בקצרה את הצעירים מהסרטונים על ידי חלוקת פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל" המופיע בנספח.

מטלות לקבוצות העבודה

- בחרו צעיר/ה אחד/אחת שברצונכם להציג את סיפורו/ה בשני הסרטונים.
- חלקו את הדמויות בין חברי הקבוצה וקראו את הביוגרפיה הקצרה שלהן המופיעה בפוסטר.
- צפו יחד בשני הסרטונים "החברה הישראלית" ו"תפקיד הנוער" (ראו קישור לסרטון בעמ' 11) ורשמו את מה שנאמר על ידי האדם בו בחרתם.

לאחר שהמשתתפים יצפו בסרטונים וירשמו הערות, הם יוכלו לבחור משפט מפתח אחד או יותר מההערות שרשמו לפניהם כדי לשתף עם הקבוצה.

המשתתפים יתבקשו לשתף כמה משפטי מפתח ולדון במשותף:

- ← מה שלומך אחרי הצפייה בסרטון?
- ← האם למדת משהו חדש ביחס לאירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה?
- ← כיצד היית מתאר את הדמות בה בחרת ואת הרגשות שלה?
- ← מה מניע צעירים בישראל למעורבות חברתית למען אחרים?
- ← איך הצעירים בסרטונים רואים את עתידם?

עצה חינוכית

אם תרצו לעבוד ביתר פירוט עם קולות שונים מישראל מה-7 באוקטובר, אנו ממליצים על הסדרה של הסוכנות הפדרלית לחינוך אזרחי (BpB), "התמונה השלמה", תמונות אישיות וטקסטים של אזרחים ישראלים מתחומי החיים השונים. התמונות והטקסטים מספרים על המלחמה, על חיים בתנאים קיצוניים, על מוות ולחימה, על בריחה ועל סולידריות:

www.bpb.de/themen/nahe-mittlerer-osten/das-gesamte-bild-israel

[תאריך כניסה אחרון: 20 במרץ 2024]

3

עבודה קבוצתית: מה מחזיק חברה? (30 דקות)

בחלק האחרון של הפעילות תינתן למשתתפים הזדמנות ללמוד קצת יותר על החברה הישראלית באמצעות היכרות עם פרויקטים של מעורבות חברתית אזרחית שקמו לאחר אירועי ה-7 באוקטובר בישראל. המעורבות החברתית מאפשרת לזכות בתובנות חדשות לגבי החברה הישראלית, ומדרבנת את המשתתפים לחשוב בצורה יצירתית כיצד חברה יכולה להגיב לנוכח משבר קשה.

המנחים יחלקו את הכרטיסיות מהנספח בהן מוצגות יוזמות שונות של מעורבות חברתית שקמו לאחר אירועי ה-7 באוקטובר בישראל.

הקבוצה תחלק לקבוצות קטנות יותר של 3-4 משתתפים. כל קבוצה קטנה תקבל דוגמה אחת לפרויקט של מעורבות חברתית. המשתתפים ישוחחו בקצרה על היוזמה המופיעה על גבי הכרטיסיה שלהם. כל אחת מהקבוצות הקטנות תתבקש להציג את היוזמה בפני המליאה.

זה הזמן שהמשתתפים יפנו את מבטם לעבר החברה בגרמניה ויהרהרו בשאלות הללו בדיון הקבוצתי:

← מה מחזיק חברה?

← אילו פרויקטים יש לנו בעיר/בשכונה שלנו המשקפים את השאיפה לחברה טובה ופעילה יותר, המתאפיינת במעורבות חברתית ודמוקרטיה?

← יש לחשוב על דוגמה, פרויקט או פעילות שתמצא להציג בפני חבריכם הישראלים ולהציע כיצד ניתן לשלבם בתוכניות לחילופי נוער בגרמניה.

עצה חינוכית

לאחר אירועי ה-7 באוקטובר, רבים בגרמניה הביעו סולידריות עם האוכלוסייה בישראל, החל בהפגנות ברחובות ופוסטים להעלאת המודעות שפורסמו ברשתות החברתיות, וכלה באיסוף תרומות המוקדשות לארגונים ישראליים או פעילויות למניעת עליית האנטישמיות בגרמניה. כל אלו היו דוגמאות שהראו כיצד החברה האזרחית מסוגלת לעבור שינוי בעתות משבר יש לעודד את המשתתפים בקבוצה לחשוב גם על פרויקטים או פעילויות שהם יכולים לשלב בתוכנית ושהם היו רוצים להציג בפני המשתתפים מישראל במהלך ביקורם בגרמניה.

תחושה של בידוד

נקודות מבט על אנטישמיות בגרמניה

נספח:

- מטלה לעבודה קבוצתית
- 3 חבילות עבודה
- פוסטר הפרופילים
- "קולות של צעירים מישראל"

90 דקות

15-6 משתתפים
גיל: 16 שנה ואילך

- מקרן, מחשב/ניידים, רמקולים
- להצגת הסרטון "אנטישמיות לאחר ה-7 באוקטובר" (ראו עמ' 11)
- לורדים, כרטיסיות/דפים, בלוק נייר
- לפליפ צ'ארט

[kurzelinks.de/
appendix-preparation-
activity3](https://kurzelinks.de/appendix-preparation-activity3)

סקירה כללית

פעילות זו שמה לה למטרה להסביר לצעירים בגרמניה כיצד מרגישים אנשים (צעירים) בישראל לנוכח מתקפות אנטישמיות אלימות או קריאות להשמדת ישראל באירופה ובמקומות אחרים בעולם. כהכנה לתכניות חילופי נוער, המשתתפים מגרמניה יתבקשו לחשוב על התגובות בגרמניה ל-7 באוקטובר ולברר במשותף מה נגרם לאלו שנפגעים מאמירות ומפעולות אנטישמיות.

מתודה זו משמשת העמקה של פעילות א' "כשהעולמות שלהם נעצרו". ניתן להשתמש בה גם ללא מתודה זו אם הצעירים מגרמניה כבר דנו באירועי ה-7 באוקטובר בישראל בצורה מעמיקה יותר.

יש לוודא שהמשתתפים יודעים מהי אנטישמיות, או ליידע אותם בקווים כלליים.

מטרות

- להציע סקירה כללית לגבי התגובות בגרמניה לאירועי ה-7 באוקטובר.
- להעלות את המודעות לצורות חדשות של אנטישמיות לנוכח האירועים שבאו בעקבות ה-7 באוקטובר.
- להתמקד בהשלכות של אמירות ופעולות אנטישמיות עבור צעירים שנפגעו ישירות מאירועי ה-7 באוקטובר.
- לחשוב יחד על תגובות אפשריות להתבטאויות אנטישמיות.

עצה חינוכית

לפני ביצוע מתודה זו, על הקבוצה להיות בעלת ידע בסיסי מהי אנטישמיות. מתודה זו מתמקדת בתגובות ל-7 באוקטובר ואינה עוסקת בהגדרות או בצורות שונות של אנטישמיות. מושם בה יותר דגש על כיצד מרגישים אנשים שנפגעו מאנטישמיות. כדי להתייחס לאנטישמיות בהכנה ובמפגשי סיכום של חילופי נוער, מומלץ מאוד לערוך סדנה אחת או יותר מתוך אוסף המתודות להכנה ולמפגשי סיכום בדגש על מודעות לאנטישמיות בתוכניות חילופי נוער בין גרמניה לישראל:

sichtbar-handeln.org/methodensammlung/

מהלך הפעילות

מבוא (15 דקות)

1

המנחים יניחו שני קלפים עליהם מופיעות המילים "כן" ו"לא" משני צידי החדר. בתחילת הפעילות, המשתתפים יתבקשו להתמקם בכל אחד מצדי החדר בהתאם להשקפתם לגבי ההיגדים המופיעים להלן. ככל שהמשתתפים יעמדו קרוב יותר למרכז החדר, כך הם יותר אמביוולנטיים או לא בטוחים מהי דעתם על ההיגדים. חשוב לציין מראש שמשמעות ההתמקמות בחדר אינה משקפת תשובה נכונה או לא נכונה.

היגדים

- :: לאחר ה-7 באוקטובר, בכל רחבי גרמניה הביעו סולידריות כלפי ישראל.
- :: האנטישמיות זינקה בגרמניה מאז אירועי ה-7 באוקטובר.
- :: אירועי ה-7 באוקטובר בישראל משפיעים על היהודים בגרמניה ובמקומות אחרים בעולם.
- :: הייתי עד למקרה בו יהודי הותקף לאחר אירועי ה-7 באוקטובר.
- :: הייתי עד למקרה בו מישוהו התבטא באופן אנטישמי לאחר אירועי ה-7 באוקטובר.
- :: לו הייתי יהודי, הייתי חי ומציג בגלוי את הזהות היהודית שלי בגרמניה.

לאחר כל אחד מההיגדים המנחים ימתינו עד שכל אחד מהמשתתפים יתמקם בחדר, וישאלו מספר משתתפים לאחר כל היגד אם הם רוצים להסביר מדוע הם עומדים במקום בו בחרו. המשתתפים לא צריכים להרגיש מחויבים לומר משהו, אך המנחים יעודדו אותם לעשות זאת.

עבודה קבוצתית (60 דקות)

2

המנחים ימקמו שלושה שולחנות במקומות שונים בחדר, ולאחר מכן יחלקו את שלוש חבילות העבודה השונות בין השולחנות כך שעל כל שולחן תהיה מונחת חבילת עבודה שונה. כל שולחן יקבל גם בלוק נייר לפליפ צ'ארט ולורדים.

הקבוצה תתחלק לשלוש קבוצות קטנות, והמנחים יסבירו למשתתפים מהי המטלה הבאה. כל קבוצה תתחיל בשולחן נפרד. חברי כל קבוצה יתבקשו להתבונן בחומר שמונח על גבי השולחן, להחליף ביניהם רשמים ולרשום כמה הערות מהדיון אותו ערכו על גבי הפליפ צ'ארט. לאחר 15 דקות, חברי הקבוצות יתבקשו לעבור בכיוון השעון לשולחן הבא ולעבוד עם החומרים שימצאו בו. הם יוכלו לרשום תגובות או להוסיף משהו על גבי הפליפ צ'ארט הקיים. לאחר 15 דקות הם יתבקשו לעבור הלאה.

מטלות לקבוצות העבודה

- קראו את החומרים המצויים על השולחן או האזינו לנאום.
- מה נאמר? מהן האמירות הראשיות, מהם המסרים העיקריים?
- איזה סוג של תגובה לאירועי ה-7 באוקטובר משקפים החומרים הללו? האם זוהי תגובה שלילית או חיובית?
- מהי דעתכם בנושא? האם הייתם מוסיפים משהו?

לאחר 45 דקות המליאה תשוב להתכנס. כל חברי הקבוצה יתבקשו להציג את הפליפ צ'ארט מהשולחן האחרון בו עבדו ולסכם את הדיון. לאחר מכן, המנחים יסכמו את תוצאות העבודה הקבוצתית ויסיימו את המצגת בשאלות הבאות:

- ← האם גיליתם משהו חדש או משהו שהפתיע אתכם? האם היה משהו שריגש או הטריד אתכם?
- ← אילו טיעונים נגד אנטישמיות נזכרו בחומרים בהם עסקתם?
- ← האם ישנה אפשרות להגיב כאשר יהודים נחשפים לשנאה ולאלימות?
- ← האם אתם חושבים שלתגובות בגרמניה יש השפעה גם על צעירים בישראל?

חשוב

בסיום הצגת החומרים, חשוב לציין כי: א) גם התבטאויות של תמיכה בנפגעי מתקפת הטרור של חמאס; ב) וגם אמירות ופעולות אנטישמיות, הגיעו ועלולות להגיע מחלקים שונים בחברה הגרמנית, מקרב הרוב והמיעוט כאחד.

3 דיון קבוצתי סביב הסרטון "אנטישמיות לאחר ה-7 באוקטובר" (15 דקות)

המנחים יציגו בקצרה את הצעירים המופיעים בסרטון בעזרת פוסטר הפרופילים המצוי בנספח. לאחר מכן, יוצג הסרטון בו צעירים מישראל מדברים על אנטישמיות (ראו קישור לסרטון בעמוד 11).

המנחים יפתחו סבב אחרון של רפלקציה:

- ← איזו אמירה מהסרטון תישאר איתכם?
- ← אילו רגשות הוזכרו על ידי בני הנוער?
- ← האם תוכלו לחשוב על משהו שבאמצעותו תביעו את תמיכתכם בהם?

המנחים ילקטו את התשובות לשאלה השלישית בפליפ צ'ארט, ויעודדו את המשתתפים לחשוב לעומק מה כל אחד מהם יכול לעשות כדי להביע את תמיכתו באנשים שנפגעו מאנטישמיות בתקופה האחרונה. אם הם אינם מעלים רעיונות בעצמם, אפשר להציע להם את הרעיונות הבאים:

:: מסר של סולידריות: לכתוב דוא"ל לשותפים מישראל/לצעירים שנראו בסרטון (באופן אישי או בקבוצה) ולשלוח אותו לכתובת info@conact-org.de. ההודעות יועברו לצעירים בישראל.

:: כוחן של הרשתות החברתיות: לעקוב אחרי מישהו שהוא פעיל ברשתות החברתיות מאז ה-7 באוקטובר או לשתף בדף הבית שלכם פוסט הקשור בהעלאת המודעות לנושא.

:: לחבר קריאה משותפת נגד אנטישמיות ולשתף אותה ברשתות החברתיות.

:: לארגן אירוע להפגנת תמיכה או לאיסוף כספים לעמותה בישראל אשר עוזרת לאלו שנפגעו מאירועי ה-7 באוקטובר (כמו מכירת דברי מאפה, הופעות וכו')

המנחים יעודדו את המשתתפים לא רק לחשוב באופן תיאורטי על פעולות לסיוע, אלא לבחור אחד מהרעיונות ולהוציאו לפועל הלכה למעשה.

גיוון לפעילות

אנשים (צעירים) רבים בגרמניה היו פעילים ברשתות החברתיות בשיח סביב אירועי ה-7 באוקטובר והשלכותיהם. תוכלו לגוון את הפעילות ולבקש מהמשתתפים להשתמש בחומרים שהועלו לרשתות החברתיות שלהם או של אחרים במהלך העבודה (שלב 2). לקבלת השראה, ניתן לעיין גם ברשימת הקישורים בפרק 3 בערכה חינוכית זו.

יצירת מרחב בטוח לשיח

75 דקות

18-6 משתתפים
גיל: 16 שנה ואילך

- לורדים וכרטיסיות/דפים
 - תצלומים של מקומות או פעילויות
- שיתקיימו במהלך תוכנית החילופים

סקירה כללית

המפגשים הבין-תרבותיים והבינלאומיים הם לב ליבה של חווית החילופים. חלקם מתקיימים במהלך הפעילויות הלימודיות ובמסגרת הפורמלית של תוכנית החילופים. עם זאת, חוויות חשובות מתרחשות במרחב ה"בלתי פורמלי" – באוטובוס, בין האתרים, אצל המשפחות המארחות ובזמן הארוחות.

פעילות זו אמורה להתקיים כחלק מההכנות למפגשים בישראל או בגרמניה; יש לערוך בה שינויים בהתאם.

ההכנה למפגשים בין-תרבותיים היא הכרחית תמיד, אולם בתקופה שלאחר ה-7 באוקטובר, המנחים של תוכניות מפגשים צריכים להקדיש לה תשומת לב מיוחדת כדי שהמשתתפים משתי המדינות יוכלו ליטול בהן חלק באופן שיאפשר לכולם להרגיש בנוח ומוגנים.

מטרות

- לדון לפני המפגש בשאלות המעסיקות את ישראל וגרמניה באופן הדדי.
- להיות מודעים לרגישויות "חדשות" או ספציפיות שהתפתחו בכל אחת מהמדינות לאחר ה-7 באוקטובר.
- לשקול כיצד לשאול שאלות בצורה רגישה ואמפטית.
- להעצים את היכולת לבחון את המצב מנקודת מבטו של "האחר".

עצה חינוכית

על המנחים להיות מוכנים מראש ולהיות מסוגלים לתת מענה לשאלות הבאות:

- מי אמור ליטול חלק במפגש?
- מהן ההנחות שלנו לגביהם?
- מה ידוע לנו עליהם?
- מה אנחנו צפויים לראות במהלך המפגשים?
- במה אנו מתעניינים במיוחד ומה צפוי שיעניין את הקבוצה שאנו נפגוש?

מהלך הפעילות

מבוא (20 דקות)

1

המנחים משוחחים עם חברי הקבוצה על כך שהם עתידים לטוס לישראל/גרמניה. הם מבקשים מהם לדמיין שהם עוזבים את נמל התעופה, עולים על המטוס ומתקרבים למדינה השנייה. מה רואים מהחלון? מה אפשר לראות כשמתקרבים למדינה השנייה?

בזמן שהמנחים מלקטים את התשובות של הקבוצה, חשוב לתת לכל אחד מחבריה להביע את מה שעולה על דעתו באופן אינטואיטיבי, גם אם הדבר מצחיק או בלתי מצוינות.

המנחים יניחו במרכז החדר כמה תצלומים המציגים מקומות ונושאים שאמורים להיכלל בתוכנית המפגשים.

חברי הקבוצה יתבקשו לשאול שאלות שעולות במוחם לגבי הפעילויות והביקורים המתוכננים במדינה השנייה. המנחים ירשמו את השאלות על לוח כדי שכל הקבוצה תוכל לראותן. בשלב זה יש לנסות להימנע מדיונים סביב ההיבטים הלוגיסטיים של הפעילויות המתוכננות, אלא להתמקד בשאלות הנוגעות להיבטים חדשים, בלתי ידועים או מורכבים במדינה השנייה.

2

עבודה קבוצתית (15 דקות)

המנחים מבקשים מחברי הקבוצה לנסח את כל השאלות שצפוי שהקבוצה השנייה תרצה לדעת לגביה, בהקשר לכל תחום וכל נושא. תשובות חברי הקבוצה יירשמו על גבי לוח נפרד.

חברי הקבוצה יתבקשו להתבונן בכל השאלות ולסמן איזו מהן עשויה להיות קשה, מאתגרת או אפילו חסרת רגישות כלפי הקבוצה השנייה.

חשוב

בשלב זה המטרה היא להעצים את יכולת המשתתפים להיכנס לנעליהם של חברי הקבוצה השנייה, ולנתח באופן אובייקטיבי את הסקרנות שהובעה לגביהם. על המנחה לוודא שהשאלות מנוסחות בצורה ברורה ולהגיב בצורה הולמת במקרה ש"עובדות" ותפיסות שיש לחברי הקבוצה לגבי המדינה השנייה לא בהכרח מתאימות למציאות.

3

דיון קבוצתי (30 דקות)

בשלב השני, המנחים יבקשו מחברי הקבוצה לבחור בשתי שאלות מתוך אלו שחשבו שהקבוצה השנייה תרצה לשאול: אחת שהם עצמם ישמחו לענות עליה ואחת שלא. המנחים יובילו סבב בין חברי קבוצה ויקשיבו לתשובות שנתנו כולם לגבי שתי השאלות. חשוב לתת לחברי הקבוצה לנסות להסביר מה הם מרגישים, ותוך כדי כך להיות ערים לעובדה שלמשתתפים שונים עשויים להיות רגשות שונים לגבי אותה שאלה.

4

דיון סיכום (15 דקות)

בשלב זה חשוב להזכיר שוב בפני הקבוצה כי תוכניות המפגשים בין גרמניה לישראל מתקיימות לאחר אירועים קשים ואף טראומטיים ביותר עבור החברה הישראלית. ההשלכות של אירועים אלה הטביעו את חותמן גם על החברה הגרמנית. לצד העלייה באנטישמיות, התנהלו ויכוחים סוערים גם בנוגע למלחמה בעזה ולהיסטוריה של ישראל באזור.

כעת יש לשוב לסבב השאלות הראשון בנוגע למדינה השנייה ולבדוק את השאלות שנוסחו. הדיון בקבוצה ייסוב סביב השאלות הבאות:

← האם ניסחתי את השאלות שלי על המדינה השנייה בצורה אדיבה ואמפטית?

← האם השאלות שלי מאפשרות לפתוח דיון או שהן מסיימות אותו?

← האם הייתי שואל כעת משהו אחר?

יש להזכיר לקבוצה שהעיקרון המרכזי בתוכנית חילופים הוא ההיכרות עם מישור שונה מאיתנו בתרבות ובמנטליות שלו. עלינו לבוא אפוא למפגשים עם ראש פתוח וסקרן במודע, ובו בזמן לגלות רגישות כלפי מה שעלול לעורר מבוכה, לפגוע בצד השני או להכעיסו בזמן שאנו לומדים להכיר איש את רעהו.

חשוב להדגיש בפני הקבוצה שאין נוסחת קסם למה שמותר ומה שאסור. אמת המידה היחידה שהם זקוקים לה כדי להעריך מה נכון להגיד או לשאול היא פשוט לנסות לשים את עצמם בנעליו של הצד השני ולנסות לדמיין כיצד דבריהם עשויים להישמע. גם אם לא מצליחים בכך, חשוב לקחת אחריות, להבהיר את הדברים ולהתנצל במידת הצורך.

לא הכול אנטישמיות, אבל איך אפשר לדעת?

נספח:

- הגדרות למונחים אנטישמיות, שנאת זרים וגזענות (הכנה למנחה)
- מטלה לעבודה קבוצתית

[kurzelinks.de/
appendix-preparation-
activity5](https://kurzelinks.de/appendix-preparation-activity5)

90-120 דקות

18-6 משתתפים
גיל: 17 שנה ואילך

כרטיסיות, לורדים
ולוח פליפ צ'ארט

סקירה כללית

ה-7 באוקטובר והמלחמה שפרצה בעקבותיו עוררו גל חדש של שנאה כלפי יהודים וישראלים ברחבי העולם. במובנים רבים, הישראלים חשים כי הם מותקפים ללא סיבה מוצדקת, וכי דעת הקהל בעולם אינה מבינה את מצבם ואינה הוגנת. רגשות מעין אלה עלולים לבוא לידי ביטוי ביתר שאת במפגשים דו-צדדיים בימים אלה. חשוב להבין שלא כל אמירה המופנית כלפי ישראל, או כל שאלה שנשאלת במהלך פגישות כאלה, "נשענת" ביסודה על מניעים אנטישמיים או אנטי-ישראליים.

כאשר נשאלת שאלה או מופנית ביקורת, כיצד נוכל לדעת האם היא נובעת מההבדלים הכלליים בתרבות ובתפיסת העולם, או נובעת מעמדה אנטישמית מובהקת כלפי יהודים או כלפי ישראל? נושא זה נמצא בליבה של פעילות זו.

מטרות

- להעניק למשתתפים כלים לזהות אנטישמיות במאה ה-21 בכלל, ובהקשר של ה-7 באוקטובר בפרט.
- לסייע למשתתפים לפתח את הסובלנות הדרושה ומיומנויות הקשבה כנות המאפשרות מפגשים ודיונים גם כשמשמעות הדבר היא התמודדות עם שאלות קשות או טענות שעלולות להיות מופנות נגדם.
- להשרות תחושת אמון בקבוצה הישראלית לפני המפגשים והדיונים עם הקבוצה הגרמנית, ליצור מרחב בטוח ולהפחית את תגובת ההתגוננות הטבעית הצפויה להתעורר במהלך השיחה.

עצה חינוכית

לפני תחילת הפעילות, מומלץ להכיר את המונחים אנטישמיות, גזענות ושנאת זרים, וכן את ההבדל ביניהם.

לפני פעילות זו מומלצת שיחה על "האנטישמיות החדשה" – התבטאויות אנטישמיות שנוסחו כביקורת לכאורה כלפי מדינת ישראל. הסקירה "אנטישמיות והמצב במזרח התיכון" (עזרי הוראה, PDF) יכולה לשמש להתמצאות ולהכנה של מחנכים או משתתפים מבוגרים יותר סביב נושא זה. קישור לקובץ PDF: www.osce.org/files/f/documents/d/2/441137.pdf [כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024].

לפני תחילת הפעילות, מומלץ למנחים לעיין וללקט כמה שיותר דוגמאות רלוונטיות לאירועים אקטואליים להכנתם האישית. מאחר שמתן פירוש לאמירות בנוגע לישראל הוא חלק מרכזי בפעילות, יש לעודד את המשתתפים להכניס את הדברים להקשר רחב ככל האפשר בבואם לדון בדוגמאות.

חשוב

אין ספק בכך שלאנטישמיות במאה ה-21 ישנן צורות רבות ומגוונות. אם כי זה עלול להיות מורכב לפעמים, עלינו לצאת מתוך הנחה שבני גילנו מגרמניה שפוגשים אותנו מודעים היטב לכך שהם פוגשים ישראלים ויהודים; הם לא יבחרו להשתתף בפגישה מלכתחילה לו היו חשים באופן גלוי רגשות אנטישמיים. משמעות הדבר אינה שאף אחד מהם אינו מחזיק באופן בלתי נראה לעין ב"שאריות" או ברעיונות ממשיים המבוססים על אנטישמיות, אולם עלינו לזכור שהסיבה לכך שאנו מקיימים את חילופי הנוער היא להכיר איש את רעהו, ללמוד על חייו ולהכיר את המציאות המורכבת של האחר כדי שנוכל לפקפק בסטריאוטיפים ולהבחין בכך שלא הכול שחור-לבן.

מהלך הפעילות

מבוא: מהי אנטישמיות? (20 דקות)

1

תחילה, המשתתפים יתבקשו להציע דרכים להסביר מהי אנטישמיות. המנחה ילקט את התשובות של כולם וירשום אותן על הלוח בצורה של גלגל אסוציאציות.

במפגש זה מומלץ לעשות הבחנה בין אנטישמיות לגזענות. בניגוד לסטריאוטיפים גזעניים או שנאת זרים, הטוענים לנחיתותם של אלו שכלפיהם הם מופנים, סטריאוטיפים אנטישמיים מבוססים על ההנחה שאדם שהוא מושא לאנטישמיות נמצא בעמדת כוח שהוא משתמש בה למטרות מזיקות.

2

עבודה קבוצתית: ביקורת או אנטישמיות? (45 דקות)

יש לשאול את המשתתפים:

← האם נחשפתם לאחרונה לתקריות אנטישמיות באינטרנט, בחדשות או באופן אישי? אם כן, תארו עבור הקבוצה מה קראתם או ראיתם.

יש לרשום את הדוגמאות על הלוח (לפי שמות או כותרות קצרות), תוך חלוקתן לשלוש קטגוריות שונות לפי הטבלה הבאה.

שימו לב: בשלב זה אין לרשום את שמות הקטגוריות, כך שהמשתתפים רק יראו בשלב זה שלוש עמודות שונות של דוגמאות.

הקטגוריות:		
לא ברור	אמירות או מעשים המטיחים ביקורת בממשלת ישראל או מבטאים דעה אידיאולוגית בנוגע לסכסוך במזרח התיכון.	אמירות, מעשים או הכללות המהווים סטיגמה או פגיעה ביהודים או בישראלים.

כעת, לאחר איסוף הדוגמאות מהקבוצה, ייחשפו בפני הקבוצה שמות הקטגוריות הנ"ל, ויוסבר לה מה עומד מאחורי כל קטגוריה.

הדוגמאות הבאות עשויות להיות מועילות להתמצאות:

:: הסיסמה "מהנהר עד לים..." – היא אנטישמית משום שלפיה כל השטח מנהר הירדן ועד הים התיכון צריך להיות שייך למדינה פלסטינית עתידית, מבלי להתחשב בעובדה שמדינת ישראל נמצאת בשטח זה.

:: האמירה "ישראלים רוצחים ילדים בעזה" – מהווה התבטאות אנטישמית כי לפיה ישראל הורגת בכוונה ילדים. מלבד היותה לא נכונה, האמירה עושה דה-לגיטימציה למדינת ישראל.

:: "ממשלת ישראל מבצעת פשעים נגד האנושות" – ברור שזוהי אמירה שהיא אינה חיונית ואינה בהכרח משקפת את האמת ואת המציאות, אך היא אינה אמירה אנטישמית.

:: "יש לסגת מכל השטחים הכבושים בישראל" – זוהי עמדה פוליטית אידיאולוגית, אך היא אינה עמדה אנטישמית.

:: "ישראל היא מדינת אפרטהייד" – היא אמירה אנטישמית מאחר שהיא לא רק שקרית, אלא גם עושה דמוניזציה למדינת ישראל ומאשימה אותה בהפרדה מבנית ומשפטית בין יהודים לערבים. ישראל היא מדינה מגוונת ורב-תרבותית המעניקה שוויון זכויות לכל אזרחיה.

יש לשאול את הקבוצה:

- ← האם מקובלת עליכם החלוקה לקטגוריות המופיעה על הלוח ואתם מסכימים לה?
- ← עכשיו, כשאתם מבינים כל קטגוריה קצת יותר טוב, האם אתם חושבים שדוגמאות כלשהן הוכנסו לקטגוריה הלא נכונה?

חשוב

שימו לב – חלק זה הוא לב ליבו של הדיון והפעילות. חיוני אפוא להיות קשובים למחשבות ולהערות של המשתתפים ולעודד דיון במידה רבה ככל האפשר. חשוב לזכור שבמקרים מסוימים קשה לזהות מהי "הקטגוריה הנכונה", ולכן יש להדגיש את הצורך להטות אוזן קשבת ולשאול את הצד השני שאלות הבהרה כדי להבין האם ייתכן שאמירות מעין אלה יוצרות אולי תחושה של אי נוחות, אך אינן בהכרח אנטישמיות.

3

עבודה קבוצתית: כיצד להגיב אם אומרים לי...? (30 דקות)

ביצוע סימולציות מקדימות ותרגול ההתמודדות עם שאלות שלדעתנו עלולות לעלות בפגישה עשוי להועיל בהקניית ביטחון ותחושת מסוגלות להתמודד עם שאלות וביקורת על מה שקורה כעת בין ישראל לפלסטינים.

המטרה אינה לגרום לקבוצה להכין או לשנן תשובות מוסכמות מראש או רשמיות, אלא להקנות לחבריה את הביטחון שיוכלו להתמודד עם מגוון רחב של שאלות אפשריות.

יש להציג שאלות ואמירות שעשויות לעלות במהלך תכנית חילופי נוער בקשר לסכסוך, למלחמה ול-7 באוקטובר.

ככל שנוכל ללקט יותר שאלות מבעוד מועד, ואף לכלול כמה מהשאלות הצפויות של שותפיו מגרמניה, כך תהיה ההכנה טובה יותר.

יש לחלק את הקבוצה לתתי-קבוצות של שלושה משתתפים; לאחר מכן תתבקש כל שלישייה לבחור שאלה/אמירה ותקבל את המטלה הבאה:

מטלה לקבוצות העבודה

לקרוא את האמירה שלכם ולדון בקבוצה:

- לאיזו קטגוריה היא משתייכת?
- אילו שאלות אפשר לשאול את הצד השני כדי לברר מהו מקור האמירה?
- אילו תגובות עשויות להתקבל?

יש לכנס את כולם במליאה ולבקש מכל שלישייה להציג בקצרה את התובנות שלה.

מומלץ מאוד לערוך רשימה של שאלות/אמירות ותשובות אפשריות לשימוש הקבוצה במפגשי המשלחת.

סיום הפעילות: נקודת המבט הגרמנית (10 דקות)

4

חלק משמעותי מהיכולת שלנו להבין נכון את השיח יהיה למידה על הלך הרוח בחברה הגרמנית. החל ביוםם הראשון של האירועים, ב-7 באוקטובר, ממשלת גרמניה התייצבה באופן ברור ומוחלט לצידה של ישראל. היא ממשיכה לעשות זאת ונוקטת צעדים נחרצים נגד גילויים של אנטישמיות או אלימות כלפי יהודים או ישראלים בגרמניה.

ההצהרה הבאה של רוברט האבק, סגן קנצלר גרמניה, עשויה להכניס את הדברים להקשר רחב יותר בנוגע לשיח סביב נושא זה בגרמניה עבור המשתתפים מישראל:

קישור ליוטיוב: "רוברט האבק על ישראל ואנטישמיות":

www.youtube.com/watch?v=MdZvkkpJaVI

[כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

חלק ב'

פעילויות חינוכיות במסגרת תוכניות לחילופי נוער בין גרמניה לישראל

הפעילויות בחלק זה של הערכה החינוכית נועדו לסייע בהתמודדות עם אירועי ה-7 באוקטובר במהלך המפגשים. הפעילות הראשונה חוזרת ל-7 באוקטובר ומעודדת את המשתתפים מגרמניה ומישראל לדבר זה עם זה על האירועים ועל המשמעות האישית שלהם עבורם. פעילות 2 מתייחסת לאתגרים ולסכנה הטמונה במדיה החברתית בכל הנוגע למלחמה בין ישראל לחמאס ומספקת למשתתפים הצעירים כלים לאימות מידע ברשתות החברתיות. מתוך הכרה בחשיבות החוסן הנפשי בהתמודדות עם אירועים טראומטיים מעין אלה, פעילות 3 - "האלפבית של החוסן הנפשי שלנו" מעודדת את המשתתפים לחשוב מהי המשמעות של חוסן נפשי עבורם וכיצד הם התמודדו באופן אישי עם מצוקות בעבר. העמודים האחרונים של פרק זה מוקדשים לנושא הנצחת זכרם של חללי ה-7 באוקטובר. מומלץ לשלב במסגרת חילופי הנוער רגע משותף של זיכרון לאחר הדיון על האירועים הטרגיים, בתור נקודת סיום משמעותית לפעילות.

ה-7 באוקטובר ואנחנו צעירים בצל המלחמה

נספח:

- פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל"
- מטלה לעבודה קבוצתית

[kurzelinks.de/
appendix-encounter-
activity1](https://kurzelinks.de/appendix-encounter-activity1)

60 דקות

18-6 משתתפים
גיל: 16 שנה ואילך

- מקרן, מחשב/ים נייד/ים, רמקולים להצגת הסרטון "צעירים בצל המלחמה" (ראו עמ' 11)
- לורדים וכרטיסיות/דפים

סקירה כללית

פעילות זו מזמינה את המשתתפים מגרמניה ומישראל לדבר על רגשותיהם ונקודות המבט שלהם על אירועי ה-7 באוקטובר. הסרטון "צעירים בצל המלחמה" מאפשר לזכות בתובנות כיצד האירועים השפיעו על חיי הצעירים בישראל ומשמש בסיס לדיון בנושא. מטרת הפעילות היא ליצור מקום לשיחה על האירועים – ביחד, אך מנקודות מבט שונות.

מטרות

- להזמין צעירים משתי המדינות לדבר על רגשותיהם ונקודות המבט שלהם על אירועי ה-7 באוקטובר.
- ליצור בסיס משותף של ידע על האופן שבו אירועי ה-7 באוקטובר השפיעו על חיי הצעירים בישראל.
- להתייחס לעובדה שהחוויות, הזיכרונות ונקודות המבט על אירועי ה-7 באוקטובר שונים מאוד זה מזה בגרמניה ובישראל ולאפשר שיח משותף על הנושא.

עצה חינוכית

פעילות זו מתבססת על פעילות ההיכרות "כשהעולמות שלהם נעצרו..." מתוך פרק 2, חלק א' העוסק במפגשי הכנה למשתתפים מגרמניה. חשוב מאוד אפוא לא לבצע פעילות זו ללא פעילות המבוא המומלצת. במקרה שפעילות המבוא "כשהעולמות שלהם נעצרו..." לא נכללה במפגש ההכנה בצד הגרמני, חשוב לעשות זאת במהלך חילופי הנוער. במקרה זה, יש להקצות זמן מספיק לשתי הפעילויות.

מהלך הפעילות

1

עבודה קבוצתית עם הסרטון "צעירים בצל מלחמה" (20 דקות)

יש להסביר למשתתפים שב-60 הדקות הקרובות הם יתמודדו עם נושא קשה הכולל צפייה בתכנים אלימים, כאב וטרור. יש לעודד את המשתתפים לשאול שאלות, אך גם לקחת צעד אחורה אם זה נהיה קשה מדי עבורם.

חברי הקבוצה יתחלקו לפי קבוצות הלאום שלהם ויעברו לחדרים נפרדים עם מנחה קבוצה. כל קבוצה תצפה בסרטון "צעירים בצל המלחמה" (ראו קישור לסרטון בעמוד 11).

לאחר הצפייה בסרטון, כל קבוצה מוזמנת לשוחח בנפרד על מה שראתה ושמעה. השאלות הבאות עשויות להקל על הדיון:

שאלות מנחות למשתתפים מישראל:

- ← איך אתם מרגישים אחרי הצפייה בסרטון?
- ← האם הסרטון מייצג את נקודת המבט שלכם על ה-7 באוקטובר ועל המלחמה?
- ← כיצד הייתם מתארים את ההשפעה שהייתה לאירוע עליכם? חסר בסרטון משהו שחשוב לכם?
- ← אילו רגשות הוזכרו בסרטון? תוכלו להתייחס?
- ← איך תרגישו לגבי האפשרות לדבר עם הקבוצה הגרמנית על הסרטון?

שאלות מנחות למשתתפים מגרמניה:

- ← איך אתם מרגישים אחרי הצפייה בסרטון?
- ← האם הוא חידש משהו עבורכם?
- ← האם היה משהו שריגש אתכם או שאתם יכולים להזדהות איתו?
- ← אילו אמירות הכי ריגשו אתכם או נחרתו בזיכרונכם?
- ← איך תרגישו לגבי האפשרות לדבר עם הקבוצה הישראלית על הסרטון?

אופציונאלי לשלב הראשון: אם יש לכם תחושה שנוצר חיבור טוב ואמון בין המשתתפים, אפשר לגוון פעילות זו על ידי צפייה משותפת בסרטון עם כל הקבוצה. לאחר הצפייה בסרטון, יש לבקש תחילה מהמשתתפים הישראלים לשתף את מחשבותיהם על הסרטון (באמצעות השאלות המופיעות לעיל). לאחר מכן יוזמנו המשתתפים הגרמנים לומר את אשר על ליבם לאחר הצפייה.

דיון קבוצתי (20 דקות)

2

כל הקבוצה תתכנס בשנית. הקבוצה תתחלק לקבוצות דו-צדדיות קטנות (קבוצות ישראליות-גרמניות מעורבות). אם נראה שהמשתתפים עשויים להזדקק לאווירה אינטימית יותר לדיון, יש לחלק את הקבוצה רק לזוגות (מעורבים). כל קבוצה מעורבת או זוג מעורב יקבלו שתיים עד ארבע אמירות שונות מהסרטון. הקבוצות הקטנות או הזוגות מוזמנים להתייחס לאמירות הבאות ולתת ביטוי לרגשותיהם ונקודות המבט שלהם לגביהן.

אמירות

:: "אני חושב שאיבדתי קצת את תחושת האמון בעולם."

:: "כל העתיד שלנו... אנחנו לא יודעים אם אנחנו הולכים לחיות כאן בעתיד, אנחנו אפילו לא יודעים איך תיראה המדינה בעוד 5 חודשים. קשה מאוד לחיות ככה... בלי לדעת מה הולך לקרות."

:: "קשה לראות שההורים שלך מפחדים... כשאף פעם לא ראית אותם מפחדים מכלום. כנערה, קשה לראות לראות שההורים שלך לא רוצים שתצאי מהבית או שתיסעי רחוק רק בגלל מה שעלול לקרות לי... במיוחד בתור נערה."

:: "יש תחושה של אבל עצום שנוגע בכולם ומכביד על אנשים בחיי היום-יום שלהם."

אפשר להתייחס לשאלות הבאות בקבוצה הקטנה/בזוגות:

מטלה לקבוצות העבודה

- מה אתם מרגישים לגבי האמירה הזו?
- האם אתם מסכימים לה? האם היא מייצגת את נקודת המבט שלכם או לא?
- האם אתם מבינים מדוע מי שאמר זאת מרגיש כך?

עצה חינוכית

יש להדגיש בפני המשתתפים מגרמניה ולעודד אותם להטות אוזן קשבת ולא לשלוט יתר על המידה בדיון בקבוצות הדו-צדדיות. משמעות הדבר אינה שהם אינם אמורים לתרום לשיחה, אלא שהמציאות המוצגת בסרטונים מתייחסת לחיים בישראל. זהו הרגע הנכון להקדיש תשומת לב להרגשתם של המשתתפים מישראל.

3

דיון סיום (20 דקות)

יש לבקש מכולם להתכנס פעם נוספת. הקבוצות/זוגות יוזמנו לשתף את האחרים בחלק מהדיון שערכו. לבסוף, תינתן התייחסות לעובדה שהחוויית, הזיכרונות ונקודות המבט על אירועי ה-7 באוקטובר יכולים להיות שונים מאוד אלה מאלה בגרמניה ובישראל. יש לנסות לדון בשאלה כיצד הם מרגישים לגבי ההבדלים הללו.

- ← האם נקודות המבט או הדעות שלכם לגבי האמירות היו דומות או שונות?
- ← איך אתם מרגישים לגבי העובדה שהחוויית, הזיכרונות ונקודות המבט על אירועי ה-7 באוקטובר שונים מאוד אלה מאלה בגרמניה ובישראל?
- ← מהם הרגשות או הערכים שכולנו חולקים?
- ← לו הייתם יכולים לשלוח מסר לצעירים המדברים בסרטון, מה היה תוכנו של מסר זה?

המדיה החברתית ואירועי ה-7 באוקטובר

נספח:

- פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל"
- מטלה לעבודה בקבוצות
- דוגמאות מפוסטים ברשתות החברתיות
- מידע רקע לדוגמאות
- רשימת קישורים שימושיים לבדיקת העובדות

[kurzelinks.de/
appendix-
encounteractivity2](https://kurzelinks.de/appendix-encounteractivity2)

100 דקות

18-6 משתתפים
גיל: 14 שנה ואילך

מקרה, מחשב/ים נייד/ים,
רמקולים להצגת הסרטון
"תפקיד המדיה החברתית"
(ראו עמ' 11)

סקירה כללית

כמעט כל בני הנוער משתמשים בפלטפורמות של הרשתות החברתיות באופן תדיר על בסיס יום-יומי. הן אמנם משמשות לבידור ומספקות גם תכנים שימושיים, אך יש להתייחס גם להיבטים הבעייתיים של המדיה החברתית. דיסאינפורמציה, פייק ניוז, תעמולה ותמונות אלימות מופצות ללא כל ביקורת. האלגוריתמים מקדמים תכנים שנויים במחלוקת ומעוררי רגש. הדינמיקה הזו באה לידי ביטוי גם בקשר ל-7 באוקטובר ולמלחמה של צה"ל נגד חמאס. השיטה הבאה תעזור לצעירים לבחון באופן ביקורתי את דפוסי השימוש שלהם במדיה החברתית, להיות מודעים לאתגרים הטמונים בפייק ניוז ולהשתמש בכלים לבדיקת תוכן.

מטרות

- להעלות את המודעות לנושא פייק ניוז
- לספק כלים מתאימים לשימוש ברשתות החברתיות
- להרהר בהשלכות של פייק ניוז ודיסאינפורמציה על יחידים וחברות דמוקרטיות

מהלך הפעילות

1

מדחום קבוצתי (15 דקות)

המשתתפים יעמדו בשורה. בכל פעם שהמנחה קורא היגד, כל מי שמסכים עם ההיגד עושה צעד אחד קדימה. יש לקרוא את המשפטים בסדר הופעתם למטה מאחר שהם "מתגברים" בעוצמתם. אפשר לעשות הפסקה לפני ששואלים שאלות נוספות.

:: יש לי פרופיל פעיל באינסטגרם/טיקטוק/X.

:: אני מעלה פוסטים על בסיס יומי.

:: ניהלתי ויכוחים ברשתות החברתיות עם אנשים שיש להם דעות שונות משלי.

— על מה היה הוויכוח? כיצד הוא נגמר?

:: ניסיתי טרנדים שראיתי ברשתות החברתיות.

— אילו טרנדים ניסיתם? למה ניסיתם אותם?

:: אני עוקב אחרי ידוענים ברשתות החברתיות.

— אחרי מי אתם עוקבים?

:: אני עוקב אחר דמויות פוליטיות ברשתות החברתיות (זה יכול להיות ברמה הארצית, או אפילו העירונית או המקומית, ויכול לכלול משפיענים המתייחסים לעניינים פוליטיים).

— אחרי מי אתם עוקבים? אילו תכנים הם משתפים?

:: לפעמים אני משתף מחדש תכנים של אנשים אחרים.

:: אני בודק את התוכן לפני שאני מעלה אותו.

:: גם אני האמנתי לפייק ניוז שקראתי/ראיתי ברשתות החברתיות.

:: גם אני העליתי משהו והתחרטתי על כך מאוחר יותר.

:: גם אני שיתפתי משהו שהתברר כלא נכון.

2

דיון קבוצתי על הסרטון "תפקיד המדיה החברתית" (25 דקות)

יש להציג בקצרה את הצעירים מהסרטון "תפקיד המדיה החברתית" על ידי הצגת פוסטר הפרופילים "קולות של צעירים מישראל" המופיע בנספח. יש להפעיל את הסרטון (ראו קישור בעמ' 11) ולקיים דיון מקדים בנושא המדיה החברתית, תחילה באופן כללי ולאחר מכן על ידי מתן הסבר ספציפי יותר בהקשר של ה-7 באוקטובר:

← מאיפה אתם מקבלים את המידע שאתם צורכים?

← כיצד אתם מבררים האם המידע שאתם צורכים הוא אמין?

← מהן הסכנות בצריכת פייק ניוז?

← מהן ההשפעות של פייק ניוז על אנשים החשופים להשפעה כמו הצעירים בסרטון?

← מה אנחנו יכולים לעשות טוב יותר כדי להימנע מהבעיות המתוארות?

בשלב זה הדיון בין המשתתפים ייסוב סביב מידע וחדשות על 7 באוקטובר:

- ← כיצד נודע לכם על ה-7 באוקטובר?
- ← האם אתם ממשיכים לקבל מידע על האירועים? באיזו פלטפורמה?
- ← אילו כותרות זכורות לכם במיוחד מתקופת מלחמה?
- ← האם נחשפתם לפייק ניוז או דיפ-פייק (זיוף עמוק) ברשתות חברתיות?

עבודה קבוצתית: עובדה או בדיה? (50 דקות)

3

יש להציג את הפוסטים והכותרות במדיה החברתית המופיעים בנספח. הקבוצה תנסה לנחש ביחס לכל אחד מהם: האם זו עובדה או בדיה, האם זה קרה או לא קרה? הקבוצה צריכה להחליט במהירות ובספונטניות מכיוון שגם המשתמשים צופים רק כמה שניות בתוכן מסוים בפייד שלהם. (5 דקות)

יש לתשאל את הקבוצה: האם אתם יודעים כיצד לאמת את נכונות החדשות או לבדוק האם מדובר בפייק ניוז? המנחים ירשמו את התשובות על גבי לוח תוך ציון העצות הבאות (10 דקות):

- יש להשתדל תמיד לברר מה אנחנו צורכים באינטרנט.
 - להציץ בפייד של המשתמש: להסתכל בגלריית התמונות שלו, לקרוא את ה"אודות" שלו ולנסות לברר האם יש לו סיבה כלשהי להפיץ פייק ניוז.
 - לקרוא את ההערות שנכתבו על הפוסט: אם מספר רב של משתמשים מתווכחים עם הכותב ואפילו מעלים מאמרים והוכחות לכך שהתוכן אינו נכון, ייתכן שהתוכן אכן אינו נכון.
 - הערות מהקהילה (Community Notes) ב-X (לשעבר טוויטר) עשויות להכניס הקשר שימושי לדברים. לעתים קרובות נמצא מידע על הקשרים כוזבים, טענות כוזבות או תמונות מסולפות.
- communitynotes.x.com/guide/en/about/introduction
- האם תמונה מסוימת נראית בלתי אמינה? יש להשתמש בקליק ימני ולהקליד "חפש תמונה ב-Google" או להשתמש ב-Google Lens. יופיעו כל מקורות הצילום או תמונות דומות (שעשויות לכלול את המקור שסולף).
- support.google.com/websearch/answer/1325808?hl=iw&co=GENIE.Platform%3DAndroid

הקבוצה תתחלק לקבוצות בנות שלושה משתתפים. לכל קבוצה יינתנו 10 דקות לעבוד על אחת מהדוגמאות הנ"ל או כמה מהן ותוטל עליהן המטלה הבאה:

מטלה לקבוצות העבודה

נא לבחון את הדוגמה שלכם:

- יש לבדוק האם התמונה/הפוסט/הכותרת נכונים.
- האם משהו שקרי או מזויף?
- יש להשתמש בעצות ובכלים שהזכרנו זה עתה.

יש לחזור ולשתף את התוצאות. למשתתפים תינתן אפשרות להראות מה הם מצאו ולהסביר כיצד הם עשו זאת.

← האם היה קשה לגלות אם מדובר בעובדה או בדעה?

← כיצד הצלחתם למצוא מידע רקע נוסף?

למשתתפים תינתן אפשרות להשתמש בפונקציות כמו שיתוף מסך או הצגת התכנים המופיעים על גבי מכשיר המחובר למסך/למקרה. לאחר כל דוגמה, יוצגו החומרים המופיעים בנספח "רקע" וישותף המידע המצוי בו. (25 דקות)

דיון סיום (10 דקות)

4

הפעילות תסתיים תוך התייחסות לנקודות הבאות העוסקות בשימוש בתכנים המופיעים ברשתות החברתיות:

:: **בתמונות ובסרטונים רבים ברשתות החברתיות ובחדשות מוצגת המציאות האכזרית של מלחמה. עם זאת, די-פי (זיוף עמוק), תעמולה, תמונות מסכסוכים מלחמתיים אחרים, פייק ניוז, מצגי שווא ואף קטעים מסרטים או משחקי וידאו רצים בעיקר ברשתות החברתיות.**

:: **הם משמשים לתמיכה בנרטיב מסוים.**

:: **תמונות די-פי (זיוף עמוק), ובעיקר תמונות המציגות ילדים, מעוררות רגשות עזים וזוכות לצפיות רבות. האלגוריתמים של המדיה החברתית מגבירים את האפקט הזה.**

:: **אתרים לבדיקת עובדות וחיפוש תמונות עוזרים למצוא מידע ולזהות זיופים או תמונות הלקוחות מהקשרים אחרים.**

:: **גם כלי תקשורת מהימנים עושים לפעמים טעויות, אך הם מתקנים אותן בהמשך. חשוב להשוות מידע מהרשתות החברתיות למידע שמקורו בעיתונאים, חדשות וכלי תקשורת חדשניים מהימנים.**

הפעילות תסתיים במילים שבקרב נפגוש צעירים כמו אלו שמופיעים בסרטון "תפקיד המדיה החברתית". הצעירים הללו סובלים מטרומה לא רק כתוצאה מאירועי ה-7 באוקטובר, אלא גם מדיסאינפורמציה ואנטישמיות ברשתות החברתיות. חשוב אפוא להראות שאנו מודעים לדינמיקה של המדיה החברתית ולהשלכותיה על הנוער בישראל.

מטלות סיום - הצעה לקבוצות מתקדמות

ליצור סרטוני מידע קצרים במהלך ביקורי המשלחות בישראל ובגרמניה, המציגים מצבים אמיתיים ולא פייק ניוז. מומלץ לנסח את הסרטונים בסגנון של "מה למדתי היום" במסגרת המשלחת, התכנים החינוכיים שהועברו, שאלות לדיון ("קחו רגע לחשוב על זה..."). ניתן להציג במליאה את הסרטונים שהפיקו הקבוצות (ניתן לערוך "ערב סרטים" לרגל סיום המשלחת). יש לצפות בהם בעין ביקורתית, בהתבסס על כל מה שנלמד במהלך תוכנית החילופים.

האלפבית שלנו לחוסן נפשי

נספח:

מטלה לעבודה קבוצתית

[kurzelinks.de/
appendix-encounter-
activity3](https://kurzelinks.de/appendix-encounter-activity3)

90 דקות

18-6 משתתפים
גיל: 16 שנה ואילך

לורדים וכרטיסיות/דפים,
לוח פליפ צ'ארט

סקירה כללית

פעילות זו מעודדת את המשתתפים מגרמניה ומישראל לחקור ולהביע את חוויותיהם, רגשותיהם ומנגנוני ההתמודדות שלהם הקשורים לחוסן נפשי לאחר אירוע טראומטי או מאתגר. הכנת לקסיקון מאפשרת למשתתפים למצוא שפה הולמת לשוחח על חוסן נפשי במצבי מצוקה במסגרת של תהליך יצירתי.

מטרות

- לשקף חוויות ורגשות סביב אירועים מאתגרים
- לשוחח על דרכים וגורמים שונים לחיזוק החוסן הנפשי
- לעבוד איש עם רעהו בצורה יצירתית המטפחת מעורבות וביטחון עצמי
- להעצים את התחושה הקבוצתית בקרב חברי הקבוצה

עצה חינוכית

חווייתיהם של הצעירים מגרמניה ומישראל שונות למדי בימים אלה. צעירים רבים בישראל מושפעים ישירות מאירועי ה-7 באוקטובר ומטבע הדברים הם עשויים להתייחס בדבריהם לאירועים במהלך פעילות זו. המשתתפים מגרמניה אינם מושפעים מהאירועים הללו (באותו אופן), אך ייתכן שגם הם חוו רגעים מאתגרים במיוחד בחייהם ויוכלו לתרום לדיןן על הגורמים לחוסן נפשי. יש לעודד את המשתתפים להטות אוזן קשבת לחוויות של חברי הקבוצה האחרים ולהימנע מהשוואות לגבי מידת חומרתה של כל חוויה.

מהלך הפעילות

מבוא (10 דקות)

1

הפעילות תחל בהצגת נושא החוסן הנפשי עם כמה שאלות פתיחה:

← כיצד אתם מבינים את המילים "חוסן נפשי"?

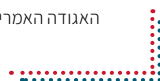
← מדוע חשוב החוסן הנפשי בהתמודדות עם אירועים מאתגרים בחיים?

ההגדרה הבאה של חוסן נפשי עשויה לסייע בהבנת המשתתפים:

חוסן נפשי הוא התהליך והתוצאה של הסתגלות מוצלחת לחוויות חיים קשות או מאתגרות במיוחד באמצעות גמישות מחשבתית, רגשית והתנהגותית, וכן התאמה לדרישות חיצוניות ופנימיות. כמה גורמים תורמים לאופן שבו אנשים מסתגלים למצוקות, לרבות הדרכים בהן אנשים רואים את העולם ושותפים לנעשה בו, הזמינות של משאבים חברתיים ואיכותם, וכן אסטרטגיות התמודדות ספציפיות. מחקרים פסיכולוגיים הראו שניתן לטפח ולתרגל את המשאבים והכישורים הקשורים לחוסן נפשי.

האגודה האמריקנית לפסיכולוגיה www.apa.org [כניסה אחרונה בתאריך 20 במרץ 2024]

2

שיתוף בזוגות (15 דקות)

המשתתפים מתבקשים להתחלק לזוגות ומקבלים את המטלה הבאה לפרק זמן של 10 דקות:

מטלה לקבוצות העבודה

חשבו לרגע (כל אחד בנפרד) על אתגר שעמדתם בפניו לאחרונה.
לאחר מכן שתפו את בן/בת הזוג ודונו בשאלות הבאות:

- מה היה מאתגר במיוחד באירוע הזה?
- איך התאוששתם מהחווייה הזו?
- איזה כוח פנימי, מנגנון התמודדות או אסטרטגיה עזרו לכם למצוא דרכים להתמודד עם המצב המאתגר הזה?
- היכן למדתם את המיומנות/מנגנון ההתמודדות הזה בחיים?
- אם הייתם יכולים לתאר במילה אחת את הכוח הפנימי הזה, מנגנון ההתמודדות או האסטרטגיה, מה היא המילה?

3

עבודה קבוצתית: "האלפית שלנו לחוסן נפשי" (40 דקות)

יש לחזור לקבוצה הגדולה ולבקש מכל זוג להציג את בן/בת הזוג שלו ולשתף תקציר של סיפורו של בן/בת הזוג, ולבסוף לציין מהי המילה האחת המאפיינת את האופן שבו הפגינו חוסן נפשי באירועים אלו.

חשוב

זה תלוי בכל משתתף אם הוא רוצה לשתף את הסיפור שלו בקבוצה הגדולה. במקרים מסוימים, שיתוף המילה/המונח המרכזי לתיאור החוסן הנפשי עשוי להספיק.

המנחה רושם את המילה בצורה נראית לעין על לוח גדול ומסמן את האות הראשונה שלה, כך שהמשתתפים יוכלו לרשום את המילים/מונחים בסדר אלפביתי.
דוגמאות:

:: **"הקהילה היא הכול עבורי. הקשרים החזקים בתוך קבוצת החברים שלי הוכיחו שאנחנו יכולים להיות שם אחד בשביל השני כשצריך".**

:: **"עברתי את האירועים המאתגרים האלה לבד והייתי צריך למצוא את הכוח הפנימי שלי בתוכי. תרגלתי בעבר מיינדפולנס ומדיטציה וזו הייתה מיומנות שיכולתי להשתמש בה בעתות משבר".**

:: **"אני פעיל ברשתות החברתיות. לשתף אחרים לגבי החוויה שלי ולבקש מהם להשתתף העניק לי תחושה של שליטה במצב".**

בסוף המפגש הקבוצתי, הלוח של המשתתפים יהיה מלא במונחים, מושגים ורעיונות המייצגים את האופן שבו גילו חוסן נפשי במהלך אירועים מאתגרים.

המשתתפים יתבקשו לרשום את המונחים בסדר אלפביתי. במידת הצורך, יש להוסיף משפט אחד או שניים מתחת לכל מילה על מנת לתת הקשר לדברים (ראו דוגמאות לעיל). לוח זה יהיה כעת "האלפבית לחוסן הנפשי" של הקבוצה. ייתכן שיהיה רשום יותר ממונח אחד מתחת לכל אות באלפבית או שלא לכל אחת מאותיות האלפבית תהיה משויכת מילה.

יש להשאיר מקום לשאלות ולוודא שכל המשתתפים מבינים את המונחים שהוצגו בחלק זה של הפעילות. השלב הזה יסתיים בכמה שאלות לרפלקציה:

← האם היה כאן משהו חדש עבורכם?

← האם למדתם דרך/כלי/מנגנון חדש להתמודדות שתוכלו לתרגל ושהוא עשוי לעזור לכם לנווט ברגעים מאתגרים בחיים?

פעילות יצירתית (30 דקות)

4

יוסבר למשתתפים שחוסן נפשי היה מושג מרכזי בעבודה הפדגוגית עם צעירים לאחר ה-7 באוקטובר. חשוב להזכיר כאן כי חוסן נפשי הוא אינו דבר שאפשר ללמוד כאשר מתחיל משבר. חוסן נפשי אינו נובע מהאתגר או מהאירוע עצמו, אלא הוא תולדה של קשרים חברתיים חזקים בין חברי קהילה, ערכים משותפים ותחושת שייכות המטופחת לאורך זמן. בעתות משבר, חוסן נפשי מתגלה ככוח ומיומנות להתמודד עם משבר עבור יחידים או קהילות שלמות.

בו בזמן, החברה הישראלית גילתה לאחר ה-7 באוקטובר חוסן נפשי שבא לידי ביטוי בצורה מעוררת התפעלות במעורבות אזרחית, השתתפות בפעילויות קהילתיות והעלאת המודעות לגבי האירועים ברחבי העולם.

כעת יתבקשו המשתתפים לחשוב על פעילות שיוכלו לבצע יחד, בכל הקבוצה או בקבוצות קטנות יותר, לא רק כדי לחזק את התחושה הקבוצתית הפנימית, אלא גם כדי להציע לצעירים בישראל משהו שיעזור להם להרגיש נתמכים ומחברים לצעירים בגרמניה.

הקבוצה יכולה לזכות בהשראה מהרעיונות המופיעים ב"אלפבית לחוסן נפשי" ולהכין פרויקט קטן שהוא משמעותי עבורם. אם יש צורך בזמן לתכנון הפעילות או הפרויקט, הם יכולים לבחור לשלב אותו כחלק מתוכנית החילופים בימים הבאים.

ניתן לתת לקבוצה/לקבוצות את הדוגמאות הבאות לצורך התמצאות והשראה:

:: **תצרו יחד האשטאג לרשתות חברתיות כדי להעלות את המודעות לגבי החברה הישראלית לאחר ה-7 באוקטובר.**

:: **תחברו יחד קטע שירה, טקסט יצירתי או שיר כדי להמחיש את החיבור בין צעירים בגרמניה ובישראל.**

:: **תציירו או תצרו יצירת אמנות ביחד.**

- :: תארגנו קמפיין תרומות קטן לתמיכה בקבוצה בישראל לפי בחירתכם.
- :: תארגנו פעילות בטבע כמו נטיעת עץ להנצחת זכרו של מישהו שנפגע ב-7 באוקטובר.
- :: וכיוצא באלה.

בפרק 3 (עמ' 96 ואילך) ניתן למצוא חומרים כמו רעיונות לשירים, עדויות ויצירות אמנות שהוכנו לאחר ה-7 באוקטובר בהן הקבוצות יכולות להשתמש לפעילויותיהן.

גיוון הפעילות

הסרטון "התפקיד של הנוער" (ראו קישור לווידיאו בעמ' 11) שהוצע בפעילות ב' בחלק א' (הכנה) "מה שלומך? ... תובנות לגבי החיים בישראל לאחר ה-7 באוקטובר" יכול לשמש הקדמה מתאימה לפני ביצוע שלב 4 בפעילות זו. אנו ממליצים להשתמש בסרטון בשלב הנוכחי אם פעילות 2 לא הייתה חלק ממפגש ההכנה לקבוצה הגרמנית.

הנצחת ה-7 באוקטובר בקבוצה דו-צדדית

מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר הייתה פעולת טרור חסרת תקדים בתולדות מדינת ישראל ואירוע בו נהרגו ביום אחד הכי הרבה יהודים מאז השואה. בזמן כתיבת שורות אלו, החברה הישראלית עדיין נמצאת בעיצומו של האירוע, המלחמה טרם הגיעה לסיומה, רבים מהאזרחים והחיילים החטופים טרם שבו לבתיהם ועשרות אלפי בני אדם עדיין מפונים בתוך ארצם ואינם יודעים מתי ישובו הביתה, אם בכלל.

ב-17 במרץ 2024 העבירה ממשלת ישראל את חוק יום הזיכרון לאירועי ה-7 באוקטובר, הקובע כיום זיכרון לאומי את כ"ד בתשרי, ובמהלכו נערכים טקסים ממלכתיים להנצחת זכרם של האזרחים שנרצחו והחיילים שנלחמו ונפלו במלחמה. הבחירה לציין את יום הזיכרון הזה בתאריך שונה מיום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולחללי פעולות האיבה (יום הזיכרון) מדגישה עד כמה אירוע זה יוצא דופן בהיקפו ובמשמעותו עבור החברה הישראלית.

בעקבות האירועים המזעזעים, נעשו אזכורים רבים למאורעות העבר, כולל למונחים מתקופת השואה וייצוגים חזותיים, המצביעים על קשר בין אירועי ה-7 באוקטובר לזוועות השואה.

להבין מה קרה

השוואות אלו באו לידי ביטוי בדרכים שונות, בין אם בתיאור הזוועות שעברו הניצולים, בנרטיבים ברשתות החברתיות, בסיקור עיתונאי או ברטוריקה של אישי ציבור ופוליטיקאים. בנוסף, ניצולי שואה רבים מעידים כי אובדן יקיריהם, התמונות, הקולות והסיפורים סביב ה-7 באוקטובר מעלים זיכרונות קשים מחוויותיהם בתקופת השואה.

הדמיון בין אירועי ה-7 באוקטובר לבין השואה מתבקש מכמה סיבות, ביניהן אלימות קיצונית ומחרידה, תחושת חוסר אונים, מעשי חטיפה, מצבים קשים כמו חיפוש מקלט ומסתור, קריאות לעזרה שלא נענתה ושנאה המבוססת על אידיאולוגיה רצחנית. יתרה מכך, בעקבות הטבח הנורא, חלה עלייה מדאגה באנטישמיות ברחבי העולם, במתקפות אלימות נגד יהודים ומוסדות יהודיים, לצד תחושה מטרידה של חוסר ביטחון בקרב קהילות יהודיות ברחבי העולם.

אמנם ישנן הקבלות מסוימות לתקופת השואה, במיוחד בכל הנוגע לחוויותיהם האישיות של הקורבנות, אך חשוב להכיר בכך שאירועי ה-7 באוקטובר נבדלים מהשואה במובנים רבים, אליהם לא ניקנס בשלב זה. עם זאת, תפיסות אלו מעידות על הנוכחות החזקה והעמוקה של זיכרון השואה בתודעה ובשיח הציבורי בישראל.

מציאת דרכים לזכור

בעוד הדיון כיצד להנציח בצורה ראויה את אירועי ה-7 באוקטובר ולחלוק כבוד לחללים עדיין נמצא בראשית דרכו, המאמצים להנציח ולכבד את זכרם כבר החלו. אנדרטאות שהוקמו באופן מזורז על ידי בני משפחה, חברים ועקב יוזמות שונות, לצד שירים, כתיבת שירה, יצירות אמנות וצורות ביטוי אחרות, מעצבים את זיכרון האירועים והנצחתם.

בנוסף להתמודדות עם האירועים והטראומה, לצד הבנת המשמעות שלהם עבור המשתתפים בתוכניות החילופים, אנו מאמינים שחשוב להקדיש זמן ומקום לרגע של זיכרון משותף. על ידי כך יתאפשר למשתתפים לציין את אירועי ה-7 באוקטובר ולזכור את האנשים שנפגעו כתוצאה מהם.

לאחר ביצוע אחת או שתיים מהפעילויות המוצעות על ה-7 באוקטובר כקבוצה דו-צדדית, חיוני בעינינו לסיים את אירועי היום ברגע של זיכרון משותף.

רגע זיכרון הוא רגע שיא במפגש הדו-צדדי ובעיסוק בנושא, ואנו מייחסים לו חשיבות רבה. יצירת רגע של זיכרון משותף מאפשרת למשתתפים בקבוצה הדו-צדדית ליצור ביחד מרחב להתכנסות, לתמיכה, להבעת רגשות ולרפלקציה עצמית. רגע זה משמש לכיבוד זכרם של החללים, החטופים, המשפחות והקהילות שאיבדו את יקיריהם ואת בתיהם. בנוסף, הוא מאפשר להפנים ולהרהר בתכנים שנדונו לפני כן.

אנו ממליצים על הצעדים הבאים ליצירת רגע זיכרון משותף:

פעילות בנושא רגע זיכרון משותף

הקבוצה תקבל זמן של שעה להכין ולגבש בשיתוף פעולה את המסגרת שתאפשר להם לבחור את הפעילות המועדפת עליהם לרגע זיכרון משותף. ניתן למצוא טקסטים, שירים, קטעי שירה ועדויות בפרק 3 להלן. בעוד שחברי הקבוצה יוצרים את רגע הזיכרון ומפתחים אותו, אנו מציעים להתייחס לשאלות כגון:

- ← כיצד נוכל לזכור כראוי ולהנציח את ה-7 באוקטובר?
- ← כיצד נוכל להנציח את זכר החללים בצורה מכובדת, יחד עם אנשים (צעירים) מגרמניה וישראל?
- ← כיצד נוכל לקבוע נקודות התייחסות משותפות בין אירועי ה-7 באוקטובר לבין משמעותם כיום?
- ← אילו מסרים וערכים אנו רוצים להעביר במהלך טקס הזיכרון?

ניתן לתת למשתתפים בתור השראה את הרעיונות הבאים:

קראו יחד את ה"יזכור" ::
vimeo.com/911552128

קראו עדות אחת או שתיים מה-7 באוקטובר ::

הקריאו את אחד מקטעי השירה המומלצים ::

הדליקו נרות לזכרם של אלה שנפגעו ב-7 באוקטובר ::

האזינו יחד לאחד מהשירים המוצעים ::

הכינו קיר זיכרון עם תצלומים, פתקים או מזכרות לזכר הקורבנות ::

עמדו לדקת דומייה ::

ראו מגוון רחב של עדויות, שירים, קטעי שירה וחומרים נוספים בפרק ג', עמ' 96-109.

יזכור

נזכור את חללי השבת השחורה תשפ"ד ונאמץ אל ליבנו את החיים | מכון שיטים

יִזְכֹּר עַם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו, הַנָּאֲמָנִים וְהָאֲמִיצִים, אֲנָשֵׁי הָעֲבוּדָה וְהַשְׁלוֹם, קָרְבָּנוֹת טִבַּח הַשְּׁבֵת הַשְּׁחוּרָה תשפ"ד.

נִזְכֹּר אֶת הַנִּרְצָחוֹת וְהַנִּרְצָחִים בְּבֵית, בַּשָּׂדֶה וּבַדֶּרֶךְ, בַּשְּׁטָחִי הַנִּגְבֵּי הַמַּעֲרָבִי, שֶׁנִּפְרְצוּ וְנִכְבְּשׁוּ בְיַד אוֹיֵב אֶכְזָר וְחָסֵר רַחֲמִים.

אֶת הָאֵם הָאוֹחֶזֶת בַּשָּׂאֲרִית כּוֹחוֹתֶיהָ בְּיָדֶיָּה דֹלֶת הַבְּרָזֵל לְגוֹנֵן עַל מִשְׁפָּחָתָהּ מִפְּנֵי הַמַּזִּיד שֶׁמִּנְגֵּד.

אֶת הָאֵב הַמְשֻׁלָּה וְלִדְיוֹ מַחְלוֹן בֵּיתָם הַבּוֹעֵר וּמִזְנֶק אַחֲרֵיהֶם וְסוֹפֵג בְּגוֹפוֹ אֶת קְלִיעֵי הַעוֹפָרָת.

אֶת הַרְעִים הָרוֹקְדִים לְאוֹר הַשִּׁחַר וְהִנֵּה הֵם נִמְלָטִים בַּשָּׂדֶה מִפְּנֵי הַמִּרְצָחִים וּמִפְּלֹט אֵין.

נִזְכֹּר אֶת אֲמִיצֵי הַלֵּב שֶׁנִּחְלְצוּ לַהֲגָנָה.

אֶת הַלּוֹחֲמוֹת וְהַלּוֹחֲמִים בְּכַתּוֹת הַכּוֹנֵנוֹת, שֶׁקִּדְמוּ פָּנֵי אוֹיֵב בְּנִשְׁקָם הַדֵּל וְהַשְׁלִיכוּ נִפְשָׁם מִנְּגֵד.

אֶת הַחִלּוֹת וְהַחִלִּים בְּמַצְבֵּי הַגָּדֵר, שֶׁלָּחֲמוּ בְּעִזִּז, מַעֲטִים מוֹל רַבִּים, וְנִפְּלוּ חֲלָל.

אֶת אֲנָשֵׁי כּוֹחוֹת הַבִּטְחוֹן וְהַהֲצָלָה וְאֶת הָאֲזָרָחִים, שֶׁחֲשׂוּ מִרְחָבֵי הָאָרֶץ לַעֲזֹרַת אֲחֵיהֶם הַמִּתְקַפִּים וְכָרְעוּ בַּשָּׂדֶה הַקָּטָל.

נזכר את כל יושבי הספרי, את האזרח והחיל, את הגר והתושב והאזרח,
שבגופם היו לנו לגבול.

יהיו חללי השבת השחורה חתומים בלב ישראל לדור דור.

נאמץ אל לבנו את החיים, שורדי התפת ונצולי מעשי הזנעה.

את החטופות והחטופים הכלואים עדיו במרתפי עזה. את הקשיש והצעיר,
החילת והחיל, התינוק והפעוט, האם והאב. הנה נשואות עיניהם אלינו, ואל
דמי לנו עדי ישובו לגבולם.

נאמץ אל לבנו את הילדות והילדים שגדלו בצל הר געש ונקלעו לחפת
המתפרצת.

את הפצועות והפצועים בגוף ובנפש.

את החרדים לשלום יקיריהם החטופים.

את היתומות והיתומים, האלמנות והאלמנים, וכל למודי השכול.

את פליטי החרב, קהילות ישראל על אלפיהן, שאלצו לגלות מבתיהם ואין
איש יודע אימתי ויכלו לשוב.

אל ישקט ואל ינחם ואל יפוג האבל עד ישוב ישראל וגאל אדמתו השדודה,
וישב עליה לבטח ובשלום לדור דור.

נכתב בהשראת נוסחי "יזכור" קודמים מאת ברל כצנלסון לנופלי תל חי, אבא קובנר
לקורבנות השואה, אהוביה מלכין ואהרון זאב לחילי מערכות ישראל.

פרק 3

חומרים נוספים

1. עדויות מה-7 באוקטובר

מתוך עדותו של ארז כהן, צלם חדשות בתאגיד השידור כאן 11

רינת אבן הייתה עובדת סוציאלית שסייעה בשנה האחרונה לאשתו ולבנו, ילד עם צרכים מיוחדים, כמו לעשרות משפחות אחרות.

בין רינת לארז נוצרה ידידות אמיצה, ובאותה שבת התכתב ארז לאורך כל שעות המתקפה עם רינת שהייתה בביתה בקיבוץ בארי עם בעלה חן וארבעת ילדיהם:

6:30 בבוקר: הטלפון שלי רוטט ללא הרף. אני מתעורר לאט לאט וקולט שמהו מוזר קורה.

תוך כדי קבלת התראות על מטחים בקיבוץ בארי, שלחתי מיד הודעה לחברתי היקרה רינת.

היא מסמסת לי שהיא נמצאת במקום מבטחים ומיד נכנסה לממ"ד עם בן זוגה וארבעת בניה.

"מה קורה?!!!" היא שואלת בווטסאפ.

אני עונה שאולי זו עוד התחלה של חילופי ירי עם חמאס.

אני מסתכל שוב בוואטסאפ שלי. היא מספרת לי שמחבלים נמצאים ליד הבית שלה, והיא שומעת אותם מדברים בערבית מהצד השני של הדלת. ההלם והאימה שלה מעוררים בי צמרמורת, אבל אני עדיין מאמין שהצבא שלנו יגיע תוך דקות ספורות, והעניין ייגמר מהר.

אני אופטימי מאוד.

אני בודק שוב את הוואטסאפ שלי, מחכה לשמוע בשורות טובות מרינת. היא עונה שאף אחד לא נחלץ לעזרתם, והמחבלים ממשיכים לירות לכיוונם ומנסים לחדור לממ"ד.

"הם שורפים את הבית שלנו!" רינת כותבת. אני נתקף פחד.

אני כותב לרינת שוב, בתקווה שהיא תענה "אנחנו בסדר".

היא מסמסת לי ששורפים לה את הבית ושהם נחנקים מעשן בממ"ד שלהם.

מאוחר יותר היא כתבה: "יצאנו מהממ"ד, לא יכולנו לנשום, נחנקנו".

אני מרגיע אותה בזמן שאני משקר לה ולעצמי: "הם עוד מעט יגיעו, אני בטוח".

14:46: רינת שולחת לי סלפי שלה מסתתרת מאחורי השיחים שליד ביתה הבוער.

הילדים שלה יושבים לידה.

היא מביטה בי דרך המצלמה.

יש לה מבט מת על פניה, עם שמץ של אימה וייאוש, והיא בוהה היישר בי.

"יחידה 669 כאן!" רינת מסמסת לי.

אני מרגיש שהיא עומדת להתמוטט. סוף סוף היא יכולה להירגע.

לרגע הרגשתי הקלה. אני מסמס לה בחזרה, מאחל בשורות טובות.

אני רואה בוואטסאפ שהיא קיבלה את ההודעה.

אני רגוע אבל עדיין ממשיך לבהות בטלפון שלי.

15:00: אני מסמס לה: "תני סימן שהכול בסדר".

15:24: אני מסמס לה: "תעני לי בבקשה".

15:32: אני מסמס לה: "אני מקווה שמישהו בא לחלץ אתכם".

אבל רינת לא ענתה יותר.

בשבת, השבעה באוקטובר, מאות משפחות נקלעו למצב של רינת ובני משפחתה. למעלה מ-800 אזרחים, ובהם משפחות שלמות, נרצחו ונטבחו באותן שעות קשות. רינת, בעלה וארבעת ילדיהם התחבאו למעלה משלוש שעות בשיחים מחוץ לביתם. כשהבינו שאולי אלו הם הרגעים האחרונים בחייהם, הם שלחו תמונות של ידיהם ביחד. מחבל הבחין בהם. רינת ובעלה קלטו שהוא בדרך אליהם, נשכבו על ילדיהם כך שכל אחד מהם הגן על שני ילדים בגופו. המחבל ירה לעברם במטרה להרוג את כולם.

ממשפחה מאושרת בת שש נפשות, נותרו שני ילדים קטנים שבורים.

האם רינת, האב חן ושני אחיהם הגדולים, אלון בן ה-16 ועידו בן ה-14, נרצחו.

vimeo.com/911548349

מתוך עדותה של נעמה גל, שבאותה שבת הגיעה לחגוג עם חבריה רוס, ענבר, עדן ואילקין בפסטיבל נובה. כאשר החל ירי הרקטות באותו בוקר, התבקשו החוגגים להתפזר במכוניותיהם ולהגיע למקומות מוגנים.

נעמה וחבריה היו בדרכם לרכב כשהבינו שמדובר ביותר מאשר מתקפת טילים.

כשעמדנו לצאת מהמכונית ולהתחיל לרוץ ראינו זרם אינסופי של מחבלים שנכנסים רגלית לאזור. היו להם כל מיני נשקים והבנו שהגיע הזמן לרוץ ולהתפלל הרבה.

הבנתי באותו רגע שזה יהיה נס אם מישהו ישרוד.

לאחר כ-15 דקות של ריצה תוך כדי ירי, מישהו דחף אותי למכולת אשפה.

התחבאנו בתוכה, אני וכנראה עוד עשרה אנשים, במשך כשלוש שעות.

מסביבנו שמענו יריות ומחבלים צועקים "אללה אכבר".

התפללנו שרק ייגמר הכאוס.

הרבה אנשים נפצעו, היו צרחות בכל מקום, שריקות כדורים, מכוניות מתפוצצות, והרבה מחבלים עזתים עם כלי נשק צהלו, חגגו וירו.

באנו לשם רק כדי לחגוג ב"נובה".

כעבור שלוש שעות של הסתתרות במכולת האשפה בשמש, מיוזעים כולנו וספוגים בשתן שלנו, שמעתי מחבל קרוב מאוד אלינו.

ביקשתי מאחת הבנות ששכבה שם להיות בשקט כדי שהוא לא יבוא להרוג אותנו.

היא אמרה לי שהיא חייבת לשנות תנוחה ולזוז.

הפלסטיק שהיה על האשפה שמתחתינו השמיע רעש. תוך שבריר שנייה המחבל היה בתוך המכולה, ירה בכולנו ושג "אללה אכבר!"

שני בחורים יפים וטובים נורו בראש ונפלו ממש מולנו. שאר הבנות נורו בכל גופן, ובי ירו בשתי הירכיים ובכתף.

התקשרתי לאימא שלי כדי להגיד לה שאני אוהבת אותה, אבל לא אצליח הפעם.

הייתי מוקפת בצרחות, זיעה, דם, אשפה וחלקי גופות שמאבדים כולם משמעות כשאתה מרגיש כל כך ריק, לא זז.

ואז התחיל המירוץ נגד הזמן, וקבוצת מלאכים טיפלה בי, והחזירה אותי מהמוות לחיים.

למעלה מ-3,000 צעירים וצעירות חגגו בפסטיבל נובה באותה שבת.

מאות נרצחו באכזריות, חלקם לאחר התעללות ממושכת.

נעמה שרדה בנס, יחד עם שניים מחבריה. אחד מחבריה הטובים אילקין נזרוב נרצח, וחברתה הטובה ענבר הימן נחטפה לעזה ונודע בהמשך כי היא נרצחה בשבי חמאס.

vimeo.com/911549047

מתוך עדותה של טלי חדד, בת 48 מאופקים, אם לשישה ילדים. היא הייתה בבית עם בני משפחתה באותה שבת, כשהם החלו לשמוע יריות מחוץ לבית וראו את המחבלים מבעד לחלונות ביתם, יורים בעוברים ושבים ברחוב.

שמענו את היריות, הן התגברו ואמרתי לבן שלי איתמר, שהוא קצין בצה"ל, צא להילחם על החיים שלנו, לזה התכוננת. רוץ מהר, רוץ!

באתי הביתה, נעלתי נעלי ספורט ורצתי אחרי הבן שלי.

המחבלים ירו לכל עבר, הירי היה מכל הכיוונים, ומחבלים עשו את דרכם לעבר בלוק הבניינים שבו הייתי.

הבנתי מהצרחות שיש הרבה פצועים והרוגים ברחוב, ואמבולנסים לא יכלו להגיע. אז החלטתי לעזור להם.

רצתי, חציתי את כל קו האש לעבר המכונית שלי. מיד נסעתי לאזור בו היה הירי.

שאלתי איפה הפצועים. הוציאו את הראשון, וגיליתי שזה הבן שלי איתמר. הוא נורה בבטנו וברגלו.

הסתכלתי לו בעיניים, אמרתי לו שאני לוקחת אותו ופצועים נוספים לתחנת מגן דוד אדום ושאתי לא יכולה להישאר כי אני צריכה להמשיך ולחלץ עוד פצועים. הוא ילד חכם, הוא הבין, הסתכל עליי ואמר: 'בסדר, אימא'.

הכנסתי אותו לאמבולנס ואמרתי שיבהילו אותו לבית החולים.

לא היססתי לרגע ונסעתי להביא עוד פצועים תוך כדי נהיגה במהירות 120 קמ"ש בצורה מטורפת.

הייתי לבד בעיר עם מחבלים בכל מקום. מיהרתי לכיוון הכיכר ואספתי משם עוד קבוצה של פצועים. הייתי תחת אש כל הזמן, לא היה רגע של מנוחה.

בכל בלוק בניינים היו יריות ופצצות עשן, ונשמעו הקריאות "אללה אכבר".

ראיתי גם אנשים מתים.

אני לא יודעת כיצד להסביר את ההתנהגות שלי.

יש לי ארבעה בנים לוחמים. הרוח בבית היא רוח של לוחמים.

תמיד אמרתי לאיתמר כשהוא יצא לצבא:

"איתמר, תזכור, אם יש בעיות בכל מקום שאתה נמצא, אני באה אחריך!"

לא תיארתי לעצמי שאצטרך לעשות את זה קרוב כל כך לביתנו.

טלי משמשת דוגמה לגבורה שהפגינו מאות אזרחים באותה שבת. אנשים שסיכנו את חייהם למען הצלתם של אחרים והגנה על חייהם. בתוקף המצווה "לא תעמוד על דם רעך", רבים מהם נהרגו ונרצחו, אך בזכותם ניצלו חייהם של רבים אחרים.

טלי חילצה 11 פצועים, שכולם נותרו בחיים בזכותה.

vimeo.com/911549559

לצד מספר רב של סיפורים של הקרבה עצמית על אומץ ליבם של חיילים ואזרחים, גם אנשים אמיצים מקרב הפזורה הבדואית נאבקו במחבלי חמאס, תוך סיכון חייהם, בכל האמצעים העומדים לרשותם. כמו סיפורו של עאמר אבו סבילה, בן 25 משדרות (ראו עמ' 36 בערכה חינוכית זו), וכן אנשים נוספים מהנגב ששמו נפשם בכפם כדי להציל את חייהם של אחרים.

"שותפים לגורל - אזרחים ערבים מחלצים בגבורה יהודים מהטבח בבארי"

[www.youtube.com/
watch?v=CrXtTYm
NB8&t=1s](https://www.youtube.com/watch?v=CrXtTYmNB8&t=1s)

עדויות נוספות מה-7 באוקטובר:

Seven10stories

בערוץ Seven10stories זמינים תיאורים ממקור ראשון של אנשים שנפגעו מהאסון של ה-7 באוקטובר 2023. המיזם הוקם על ידי סטודנטים לתקשורת מאוניברסיטת רייכמן.

www.instagram.com/seven10stories/

October 7 Survivor Stories

האתר October7.org עלה לאוויר במטרה לחשוף בפני העולם כולו את סיפוריהם של שורדי הטבח שביצע חמאס ב-7 באוקטובר 2023. המיזם מלקט עדויות כתובות של שורדים, ובאישורם מתרגם אותם למגוון שפות כדי להביא את סיפורם לקהל בינלאומי.

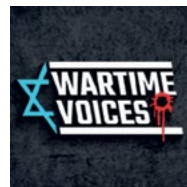

www.october7.org/

WarTime Voices

WarTime Voices הוא פודקאסט בו נשמעים קולותיהם האמיתיים של אנשים שנפצעו, סבלו או איבדו אדם אהוב במתקפות הקטלניות על ישראל ב-7 באוקטובר 2023 ובמלחמת "חרבות ברזל".

open.spotify.com/show/5SIIV7lxQkQfKH8si3SwnF

פרויקט נובה

עדויות של צעירים ששרדו את הטבח בפסטיבל המוזיקה נובה. פרויקט נובה שם לו למטרה לשמש מקום לשורדי הטבח בפסטיבל נובה להחלמה מחוויותיהם, ובנוסף להעניק מענה ראשוני לטיפול-בטראומה בשילוב כלים להפחתת הסיכון לפוסט-טראומה.

www.youtube.com/watch?v=_S57k1GmCww

עדויות של אנשים ששוחררו משבי חמאס:

עדויות של עדינה משה,
חטופה ששוחררה לאחר 49 ימים
בשבי חמאס בעזה

<https://www.youtube.com/watch?v=vp7ik4laBdQ>

עדויות של יפה אדר,
חטופה ששוחררה לאחר 49 ימים
בשבי חמאס בעזה

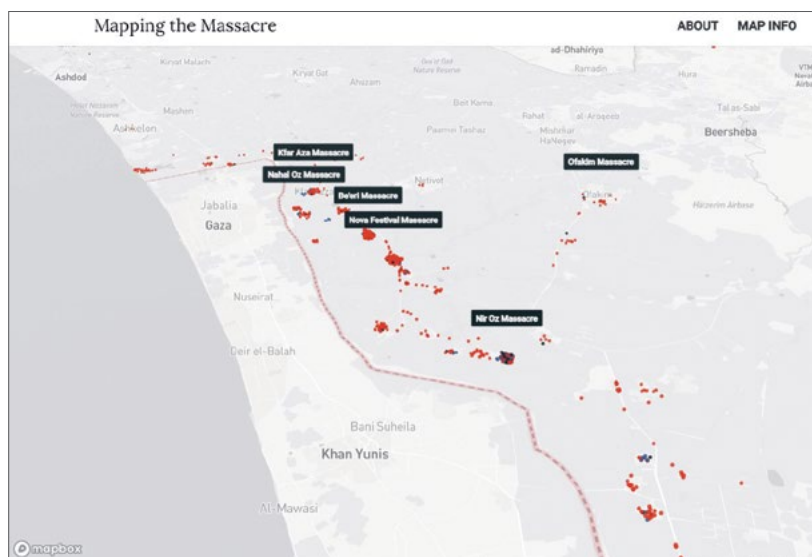

twitter.com/lahavharkov/status/1749880873820844458?s=46&t=wwtc14CT-zGJMroucTrm2g

II. מיפוי ה-7 באוקטובר

פרויקט הגיאו ויזואליזציה של ה-7 באוקטובר

פרויקט הגיאו ויזואליזציה של ה-7 באוקטובר שם לו למטרה לתת ייצוג נרחב של הזוועות שבוצעו על ידי חמאס באותו יום. מפה אינטראקטיבית זו משמשת כהשתקפות וכלי חינוכי, והיא מגבירה את המודעות לחומרת הזוועות.

<https://oct7map.com/>

השבת השחורה.

סרטון אינפורמטיבי של התנועה הקיבוצית על השלכות ה-7 באוקטובר על הקיבוצים, תוך התמקדות בקיבוץ ניר עוז.

<https://www.youtube.com/watch?v=WEpJcVwKU80>

III. הפקות אמנותיות לאחר ה-7 באוקטובר

הסרט התיעודי "אנחנו נרקוד שוב"

סרט תיעודי שאורכו שעה הכולל קטעי וידאו ואודיו ממקור ראשון על הטבח בפסטיבל המוזיקה נובה ב-7 באוקטובר.

www.yesstudios.tv/ourcontent/documentaries/nova

מעצבים זיכרון

צוות מבין המעצבים והכותבים של Wix המשתמשים באמנות וויזואלית כאמצעי להבעת רגשותיהם והפגנת סולידריות כלפי ישראל. המיזם מזמין מעצבים מרחבי העולם לשתף מיצירות האמנות שלהם ולהציג אותן בפלטפורמה.

www.design-duty.com

זיכרון עוטף

זיכרון עוטף הוא מיזם של המחלקה לתקשורת חזותית בבצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב בירושלים. המיזם מבקש לתעד ולהנציח את יופיו של חבל הארץ עוטף עזה כפי שהיה לפני האסון בבוקר ה-7 באוקטובר, במטרה לגייס תרומות למען תושבי העוטף שנפגעו.

wrappingmemory.bezalel.ac.il/en

נספח הכולל מגוון של תמונות אמנותיות שהוכנו לאחר ה-7 באוקטובר:
kurzelinks.de/appendix-artisticpictures-october7

מוזיקה ושירה לאחר ה-7 באוקטובר

לקט של שירים וקטעי שירה ישראלים שנעשו רלוונטיים לאחר ה-7 באוקטובר או נכתבו במיוחד להנצחת האירועים. השירים וקטעי השירה יכולים לשמש הן לטקסי זיכרון והן לשילוב באחת הפעילויות החינוכיות במהלך תכנית חילופי נוער גרמנית-ישראלית. מילות השירים וקטעי השירה באנגלית זמינים בנספח של הערכה החינוכית.

שירים

לא לבד – ג'יין בורדו
שיבולים – אדר גולד
אצלנו בגן – שי-לי עטרי
תמיד יחכו לך – לאה שבת
לראות את האור – אפרת גוש
אנחנו – גיא מזיג
הביתה – קונצרט מולדת
החיסה צומחת שוב – חוה אלברשטיין
לו יהי – חוה אלברשטיין
השיר של נעם 2 – מאור אשכנזי ונעם כהן

נספח ובו מגוון מילים לשירים וקישורים ליוטיוב:
kurzelinks.de/appendix-lyrics-october7

קטעי שירה

אוקטובר – עדי קיסר
אחיזת עינים – מיכאל זץ
דרושה מילה – ורד טרומר
הנחיות פיקוד העורף החדשות לשיחות חולין – ליטל קפלן
קדיש – אסף גור
אמא תמיד צודקת – איתי לב
אמהות – אסנת אלדר

נספח ובו לקט קטעי שירה:
kurzelinks.de/appendix-poems-october7

מאמר זה עוסק ב"שירים פופולריים על זעם וחוסן פנימי שהפכו לפסקול שלאחר ה-7 באוקטובר"

"תחת שאון המלחמה, שירים פופולריים על זעם וחוסן פנימי הופכים לפסקול שלאחר ה-7 באוקטובר. בזמן שמשתוללת המלחמה בין ישראל לחמאס, הלהיטים פונים לנפשה של החברה הישראלית המתמודדת עם תקופה טרגית ומאתגרת" (גבריאל פיסק, Times of Israel, פברואר 2024)

www.timesofisrael.com/amid-thrum-of-war-popular-songs-of-rage-and-resilience-become-post-oct-7-soundtrack/

IV. כוחן של הרשתות החברתיות

לאחר אירועי ה-7 באוקטובר, התבלטו במיוחד ערוצים מסוימים ברשתות החברתיות. יהודים, ישראלים ואחרים ברחבי העולם השתמשו בפלטפורמות המדיה החברתית שלהם כדי להביע סולידריות עם ישראל ועם קורבנות ה-7 באוקטובר. בזמן, הם ביקשו להעלות את המודעות בקרב העוקבים שלהם לגבי הזינוק באנטישמיות והפצת נרטיבים מעוותים בנוגע לסכסוך במזרח התיכון.

נועה תשבי

נועה תשבי, שחקנית, סופרת ופעילת הסברה ישראלית. מאז ה-7 באוקטובר היא מקדישה את הקריירה שלה להגנה על העם היהודי ומדינת ישראל ברחבי העולם.

www.instagram.com/noatishby/?hl=iw

תשאלו את דני

דני בולר, מורה ישראלי למתמטיקה שפתח ערוץ טיק-טוק משלו במהלך מגיפת הקורונה, נותן תשובות פשוטות לשאלות מדעיות מורכבות. מאז ה-7 באוקטובר הוא יוצר תוכנים לגבי הסכסוך הישראלי-פלסטיני, ומציג סיטואציות מורכבות בשפה פשוטה ונגישה לכל. www.instagram.com/ask_dani

קסם יהודי שחור

אשגר אררו, פעילה ישראלית ילידת אתיופיה. היא מתארת את עצמה כמשפיענית, פמיניסטית, תומכת בתנועה "חיי שחורים נחשבים" וציונית גאה. מאז ה-7 באוקטובר היא מקדישה את פעילותה ברשתות החברתיות להפרכת מיתוסים ופייק ניוז על ישראל תוך העלאת המודעות לגיוון ולהיבטים הרב-תרבותיים של המדינה.

www.instagram.com/blackjewishmagic/

קרוליין דאמורה

קרוליין דאמורה, יזמית אמריקאית הידועה במותג מצליח של רטבים לפיצה ובמספר רב של עוקבים באינסטגרם. מאז ה-7 באוקטובר היא פועלת להעלאת המודעות למצב המלחמתי המתמשך בין ישראל לעזה ומשתמשת בפלטפורמה שלה למאבק באנטישמיות.

www.instagram.com/carolinedamor

MuhammadZoabi98

מוחמד זועבי, תלמיד ערבי-ישראלי בן 17, סופר ונואם. מאז 7 באוקטובר הוא יוצר תכנים אינפורמטיביים סביב המלחמה בין ישראל לחמאס, מעלה את המודעות למורכבות הסכסוך במזרח התיכון וקורא לשחרור החטופים.
www.instagram.com/muhammadzoabi98

ערבים שואלים

רוואן גבראל אוסמן, יוצרת תוכן סורית-לבנונית/גרמניה הקוראת לנורמליזציה בין מדינות ערב לישראל. מייסדת עמותת Post7October אשר חרתה על דגלה להביא בפני העולם הערבי את הגרסה הישראלית החסרה לגבי אירועים.
www.instagram.com/arabs_ask/

WE ARE CONNECTED. .V שותפויות גרמניות-ישראליות בפעולה

מאז ה-7 באוקטובר מתקיימת תקשורת מתמשכת ותכופה בין שותפי חילופי הנוער מגרמניה ומישראל. ביטויי סולידריות, החל ממחוות קטנות ועד לאירועים גדולים ופרויקטים להעלאת מודעות עבור הנפגעים בישראל, משמשים כהוכחה משמעותית לקשרים החזקים והשותפויות בין שתי המדינות.

לדוגמאות וחומרים משותפויות גרמניות-ישראליות, בקרו באתר: **WE ARE CONNECTED. German-** [we-are-connected.org](https://www.we-are-connected.org) היוזמה **Israeli Youth Exchange in Support for Israel** מאפשרת ומספקת תיעוד לפרויקטים בולטים שצמחו ישירות כתגובה לאירועים שהתרחשו מאז ה-7 באוקטובר.

WE ARE CONNECTED.

חילופי נוער בין גרמניה לישראל לתמיכה בישראל

היוזמה WE ARE CONNECTED. מזמינה ארגונים שותפים גרמנים וצעירים מחילופי הנוער, חילופי תלמידים וארגוני מתנדבים להיות בקשר עם ארגונים שותפים וחבריהם בישראל. היא מעודדת אותם לתמוך בפרויקטים בישראל המסייעים לאנשים בשטח. היוזמה קוראת להעניק תמיכה נפשית ולסייע ובאמצעות העלאת רעיונות לתרומות. היא מזמינה את השותפים לשמור על קשר הדוק זה עם זה ולהפוך את קשריהם הקרובים לאנשים בישראל למוחשיים ונראים לעין.

WE ARE CONNECTED.*

"זהו השם שהענקנו ליוזמה המשותפת שלנו לקשרי נוער בין גרמניה לישראל בשבועות קשים אלו.

אנחנו מחוברים. זוהי אמירה. הבטחה. התחייבות. הדגשת הקשרים העמוקים והמגוונים בין צעירים ובני כל הדורות מגרמניה ומישראל.

אנחנו מחוברים כי החיים היהודיים היו ועודם חלק בלתי נפרד מהחברה הגרמנית מזה מאות שנים.

אנחנו מחוברים כי כולנו בגרמניה ובישראל מהווים חלק מההיסטוריה הנוראה בה נרדפו ונרצחו יהודים מכל רחבי אירופה על ידי גרמניה הנאצית. אנחנו מחוברים כשאנחנו שומעים בשבועות אלו עד כמה ניצולי רדיפות הנאצים נפגעו ועברו זעזוע וטראומה כתוצאה מהמתקפות הנוכחיות על ישראל.

אנו מחוברים בסוגיות ובאתגרים היום-יומיים הרבים שלנו גם בזמנים כתיקונם – במגוון הזהויות, האינטרסים והדעות של צעירים בחברות הדמוקרטיות שלנו. אנו מחוברים בתחומי העניין המשותפים שלנו בתחומי התרבות, הספורט, בתי הספר והחינוך הבלתי פורמלי. אנו מאוחדים בשיח ובפעילויות למען קיימות והגנה על הסביבה.

ובשבועות האלה, אנחנו מחוברים שוב. מפני שהמתקפות על ישראל אינן רק התקפות איסלאמיסטיות על החברה הדמוקרטית והפתוחה של ישראל. המתקפות על ישראל השפיעו על כולנו בתחום החילופים:

אנחנו זוכרים את יותם בן בסט, בן 24. הוא השתתף בתוכנית חילופים במסגרת השותפות בת 50 השנים בין עמק חפר לזיגן-ויטגנשטיין. יותם נהרג כחייל ב-7 באוקטובר בעת שניסה להגן על ארצו מפני המחבלים.

אנחנו זוכרים את אילן משה יעקב, בן 29. הוא היה מנהל מרכז הנוער בית דני בתל אביב ושימש ראש קבוצה בשותפות ארוכת השנים בין תל אביב לפרנקפורט. ב-7 באוקטובר הוא נרצח כשהשתתף בפסטיבל נובה.

ההמשלחות מתוכניות החילופים שהיו במהלך ביקורן בישראל ב-7 באוקטובר, גם בדרום, כמו קבוצה מקרלסרוהה שביקרה באזור שער הנגב וקבוצה מפנקו שביקרה באשקלון.

בשבועות הראשונים לאחר ה-7 באוקטובר, נקטנו בגישה זהירה: כיצד נוכל לדבר על מה שקרה? מה אנחנו יכולים לומר או לשאול? האם יש מקום לדמעות שלנו, למרות שאנחנו רחוקים ובוטחים? מה ביכולתנו לעשות?

היוזמה **WE ARE CONNECTED.** מעודדת ארגונים שותפים וצעירים גרמנים מחילופי הנוער, חילופי תלמידים וארגוני מתנדבים להיות בקשר עם שותפיהם וחבריהם הישראליים עכשיו ולהפגין סימנים נראים לעין לחיבור ביניהם. היוזמה מזמינה ארגונים שותפים גרמנים לספק תמיכה רעיונית ועזרה מעשית על ידי העלאת רעיונות לגיוס תרומות. במצב זה, בו רבים כל כך בישראל נרתמים לסייע, תנועות הנוער בישראל כוח מרכזי בקרב המסייעים: הן תומכות במשפחות שנאלצו לברוח או להתפנות מבתיהן, מארגנות שיעורים ופעילויות לשעות הפנאי לילדים ובני נוער מקרב המפונים ומקדישות זמן לאזרחים ותיקים שעברו טראומה.

בואו ניתן דוגמה לחיבור!

התמיכה שלנו נחוצה עכשיו."

* קטע מתוך נאומה של כריסטינה מהלר, מנהלת קואקט, באירוע ההשקה של היוזמה WE ARE CONNECTED. בברלין בדצמבר 2023.

vimeo.com/911557049

WE ARE CONNECTED.
German-Israeli Youth Exchange
in Support for Israel

תודות מיוחדות...

...למשתתפי קבוצת העבודה הגרמנית-ישראלית על תרומתם להכנת הערכה החינוכית "חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר"

גיא באנד – קרן אתרי ההנצחה של סקסוניה התחתית

תמי בר-שי – צלמת וידאו

מימון בן חמו – רשת המרכזים הקהילתיים, עיריית בית שמש

חני אפרימוב – מחנכת, מנחה ויועצת למפגשי נוער והנצחת השואה

ברברה פרידריך – מועצה אזורית זיגן-ויטגנשטיין.

אסתר איסלר – איגוד המרכזים הקהילתיים

סבינה קליין – מועצת הנוער הבווארית

טלית קצוני – מומחית לחינוך והנצחת השואה

אליה מורגולב – ראש לימודי החינוך הגופני במכללת קיי

בטינה פינצל – מחנכת נוער ומפגשי חילופים רובע מיטה-ברלין.

תיל ראניש – נוער ספורט נורדפריזלנד

טורסטן רוטינובסקי – עיריית בוכום

סוזנה שוורצנברג-סלמן – שירות חילופים חינוכיים עבור בתי ספר

אפרת סימנהאוס-שפרן – המועצה האזורית עמק חפר

רועי שאול – תנועת הצופים בישראל

ג'ורג' סטיבנס – תנועת הנוער העובד והלומד

...לצוות האירגונים המזמינים

כריסטינה מהלר – קונאקט – מרכז התיאום לחילופי נוער גרמניה-ישראל

אריאלה גיל – הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים

טל מדר – מועצת תנועות הנוער בישראל

שלומית רונן-ליבנה – מועצת תנועות הנוער בישראל

סבינה טרויטש – קונאקט – מרכז התיאום לחילופי נוער גרמניה-ישראל

אילירה אליאי – קונאקט – מרכז התיאום לחילופי נוער גרמניה-ישראל

מי אנחנו

רקע והקמה

מפגשים במסגרת חילופי הנוער בין גרמניה לישראל מתקיימים מעל ל-60 שנה. רשת מגוונת ועשירה של קשרים אישיים ומוסדיים נטווחה בין ארגוני נוער, מוסדות השכלה ורשויות ציבוריות בישראל ובגרמניה, ראשית במה שהייתה גרמניה המערבית ומאז שנת 1990, גם באיזורים של מזרח-גרמניה לשעבר.

בעת ביקורו בישראל, קרא נשיא גרמניה לשעבר, יוהנס ראן, לפיתוחה של תמיכה אקטיבית וקבועה בקשרי הנוער בין גרמניה לישראל. להגשמת מטרה זו, הורו שרי החינוך של גרמניה ושל ישראל על הקמתם של משרדי תיאום לחילופי נוער בשתי המדינות.

הארגונים המוציאים לאור

הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים...

... הוקמה על פי החלטת ממשלה ופועלת בחסות משרד החוץ ומשרד החינוך. הרשות היא ארגון גג כלל ארצי המאגד את הארגונים הישראליים העוסקים בחילופי נוער ובקשרים בין-לאומיים. הרשות אחראית על ניתוב המידע והתיאום בין כל הגופים הרלוונטיים.

קואלקט – פועלים יחד...

... פועל מטעם המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער, בתמיכת מדינות המחוז סקסוניה-אנהלט ומקלנבורג-פופומרן. המרכז פועל בחסות האקדמיה הפרוטסטנטית של סקסוניה-אנהלט בעיר לותרשטאדט ויטנברג. העיריה אף העמידה לרשות המרכז משרדים הממוקמים בבית העיריה הישן בכיכר העיר.

מרכז התיאום לחילופי הנוער גרמניה-ישראל פועל בכל רחבי גרמניה הפדרלית.

מועצת תנועות הנוער

זהו ארגון הגג של תנועות הנוער בישראל. הוא משמש כשולחן עגול וכמקום מפגש לראשי תנועות הנוער, המגיעים מכל קצוות הקשת הפוליטית, על מנת לדון בנושאים חינוכיים עכשוויים, במעורבות הנוער בתהליכים חברתיים ובפעילות ציבורית, וכן בבעיות עכשוויות שאיתן מתמודדת החברה הישראלית.

המועצה מקיימת קשרים עם מועצות תנועות נוער מקבילות ומארגנת חילופי משלחות נוער ביניהן.

המשימות של קונאקט ושל הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים

אנחנו מתמקדים ב...

- ... בניית מאגר מידע נגיש, מתן הזדמנויות ליצירת קשרים ורישות תחום קשרי הנוער גרמניה-ישראל.
- ... מתן ייעוץ לפרויקטים משותפים בין גרמניה לישראל במטרה לתכנן וליישם תוכניות דו-צדדיות של חילופי נוער ואנשי מקצוע.
- ... יצירת חומרי הדרכה חינוכיים בנושאים שונים לשם הכנת בני נוער למפגשים ולבניית מתווה לביצוע מעשי של מפגשי נוער גרמניה-ישראל.
- ... דיון בשאלות מרכזיות הנובעות מתוך הצורך לקדם ולפתח את המפגשים בין גרמניה לישראל בין בני דורות שונים ותוך מודעות לאופי המיוחד של היחסים בין שתי המדינות.
- ... ארגון סמינרים וקיום כנסים מקצועיים בהם יכולים אנשי המקצוע בתחום לשתף חוויות וללמוד מניסיונם של אחרים, לקידום מדריכי קבוצות נוער ואנשי מקצוע אחרים בתחום.
- ... פיתוח רעיונות חדשים ופרויקטים ניסיוניים בתחום חילופי הנוער גרמניה-ישראל.

הפעילות שלנו – אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה!

- ⚡ אנו עוזרים בגיבוש תכנים וביישומן של תוכניות חילופי נוער גרמניה-ישראל.
- ⚡ אנו נותנים מידע על אפשרויות המימון הזמינות למפגשי נוער גרמניה-ישראל במסגרת תקציבו של המשרד הממשלתי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער. בנוסף, אנו ממונים על חלוקת המשאבים של "התקציב המיוחד לנושא גרמניה-ישראל" מטעם התוכנית הממשלתית המוקדשת לענייני ילדים ונוער.
- ⚡ אנו מייעצים בנושא חיפוש מקורות נוספים למימון תוכניות חילופי נוער.
- ⚡ אנו מחברים בין גופים היכולים לשתף פעולה בתחום חילופי נוער ושירותי התנדבות.
- ⚡ אנו מהווים מרכז שירות וצומת מידע בתחום קשרי הנוער בין גרמניה לישראל.

כיצד נוכל להתייחס לאירועי ה-7 באוקטובר בישראל?

איך נוכל לזכות בתובנות לגבי מה בדיוק קרה לתושבי הדרום שהיו תחת המתקפה באותו יום?

כיצד נוכל לעצב את המודעות שלנו לגבי ההשלכות של ה-7 באוקטובר על החיים ועל השיח לא רק בישראל, אלא גם בגרמניה?

הערכה החינוכית "חינוך ומפגשים לאחר ה-7 באוקטובר" נועדה לספק למנחים בתכניות חילופי נוער גרמניה-ישראל הדרכה ומשאבים חינוכיים כדי להתמודד בצורה אפקטיבית עם אירועי ה-7 באוקטובר בהקשר החינוכי בעבודה עם צעירים. בנוסף למציאת שפה מתאימה לדון באירועים וללמוד עליהם, הערכה החינוכית מעודדת מנחים משתי המדינות לערוך שיחות דו-צדדיות בנושאים אלו.

החומר המופיע כאן שופך אור על השפעת האירועים על החברה הישראלית ומעלה את המודעות לאנטישמיות הגואה בגרמניה ובעולם. הוא מדגיש את החשיבות של כיבוד זכרם של אלו שנפגעו במתקפת ה-7 באוקטובר. לבסוף, הערכה החינוכית מדגישה את המאמץ המתמשך לחיזוק הקשרים בין צעירים מגרמניה ומישראל בזמנים מאתגרים אלה.

www.conact-org.de/toolkit-october-7

WE ARE CONNECTED.
German-Israeli Youth Exchange
in Support for Israel

Funded by:

Federal Ministry for
Family Affairs, Senior Citizens,
Women and Youth